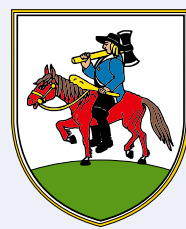

Pivški liš

Zelenikras

Iz vsebine:

- 3** **Iz občinske hiše**
Sklenjena pogodba za izgradnjo komunalne infrastrukture v Zagorju

- 7** **Aktualno**
Intervju: Franc Bogovič o evropski zakonodaji o obnovi narave

- 27** **Pivška presihajoča jezera**
Deset let Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer

- 38** **Naši kraji in ljudje**
Prenova vojaškega vozila v gasilsko z odliko

- 39** **Dediščina**
Franc Jožef grof Hohenwart

- 44** **Izobraževanje**
Študijski krožek Naravna in kulturna dediščina na Zgornji Pivki obeležuje 10 let

- 47** **Starejši**
6. oktobra beležimo dan neformalnih oskrbovalcev

- 52** **Zdravje**
Nov sistem komunikacije ob klicu na 112: za hitrejši odziv in kakovostnejšo storitev

Pivški list je glasilo Občine Pivka, ki izhaja šestkrat letno. Pivka, september 2023, leto izdaje 13, številka 90.

Naslov uredništva: Pivški list, Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

E-naslov: pivski.list@pivka.si.

Glasilo je vpisano v razvid medijev pod zap. št. 1686. ISSN: 2536-4367.

Izdajatelj in založnik: Občina Pivka, Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka.

Za Občino Pivka: župan Robert Smrdelj.

Uredniški odbor: Silvo Čelhar, Damjan Fatur, Irena Margon, Katarina Temkova in Majda Žužek.

Odgovorna urednica: Alenka Furlan Čadež.

Na naslovnici: prvošolci OŠ Pivka

Fotografija na naslovnici: Občina Pivka

Lektoriranje: Irena Margon, razen oglasnih in promocijskih vsebin.

Oblikovanje: Multimedijsko ustvarjanje, Denis Komen s.p.

Tisk: Abakos d.o.o.

Naklada: 2.400 izvodov.

Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Pivka in prihodkov oglaševanja.

Uredništvo si pridružuje pravico, da članke ustrezno skrajša in jih v primeru, ko v skladu s programsko zasnovo glasila ne sodijo v eno od rubrik, ne objavi. Nenaročenih prispevkov ne honoriramo.

Prispevke za septembrsko številko pričakujemo do 5. novembra 2023.

Podpisana pogodba za ureditev balinišča v Dolnji Košani

Župan Občine Pivka Robert Smrdelj ter Nedeljko Dolgan, direktor izbranega izvajalca del Stanovanjska d.o.o., sta v prisotnosti predstavnikov balinarskih klubov Košana in Videm Košana podpisala pogodbo o ureditvi balinišča v Dolnji Košani. Gre za tehnološko posodobitev z utrditvijo terena s pasovnimi temelji ter pokritjem zunanjih površin štiri steznega balinišča v Dolnji Košani v vrednosti 194.000 evrov. Občina Pivka je zagotovila lastna sredstva ter sredstva Fundacije za šport.

Igrišče je bilo zgrajeno v letih 1988-1991 na nasutem terenu. Po dvajsetih letih uporabe se je začelo posedati in nastale so poškodbe na balinarskih stezah. Obstoječa ureditev štiri steznega balinišča ne ustreza več standardom za tekmovanja, še posebej ne na najvišji ravni, v Superligi, kar je Balinarska zveza Slovenije že opozorila klub.

Pri ureditvi balinišča bodo najprej utrdili teren z novimi pasovnimi temelji, nato na novo utrdili teren ter igrišče pokrili s kovinskim nadstreškom ter pločevinasto streho.

Nastrešek bo pokril obstoječe igralne površine, na severni strani bo podaljšan za 6,5 metrov, tlorisni gabariti nadstrešnice so 35,9 metrov × 17,9 metrov. Streha nadstreška bo simetrična dvokapnica s trapezno pločevino naklona sedem odstotkov. Nadkrito površino bodo opremili z razsvetljavo igralnih površin ter vodovodno napeljavo za močenje igralnih površin.

Občina Pivka, foto: Blaž Lenček

Sklenjena pogodba za izgradnjo komunalne infrastrukture v Zagorju

31. avgusta sta župan Robert Smrdelj in direktor podjetja Pirnat d.o.o. iz Ljubljane, Žiga Pirnat, podpisala pogodbo za izgradnjo zadnje, pete faze komunalne infrastrukture v Zagorju. Doslej je bila v naselju že zgrajena večina kanalizacijskega omrežja, vključno s črpališčem in čistilno napravo. Vendar pa je bila za dokončanje fekalne kanalizacije in posledično zagotovitev vseh priključenih uporabnikov nujna izgradnja še zadnje faze, s čimer se bo zmanjšal negativni vpliv na okolje, ki ga povzroča trenutno stanje.

V okviru gradbenih del bo izvajalec poleg kanalizacije izvajal tudi vzdrževalna dela na vodovodnem omrežju, vključno z območjem okoli gostilne Stari Tišl, ter druge manjše naloge. Zaključek del je predviden v februarju prihodnje leto.

Nadzor nad celotno gradnjo bo izvajalo podjetje ING Zoran Marič s.p. iz Nove Gorice. Celotna investicija je ocenjena na 666.300 evrov, sredstva za to pa bo v celoti zagotovila Občina Pivka iz namenskih sredstev koncesijske dajatve za rabo naravnih vrednot Postojnski jamski sistem in Predjamski jamski sistem, v okviru proračunskih let 2023 – 2025.

Občina Pivka, foto: Občina Pivka

Prestavljeni prikazovalniki hitrosti "Vi vozite"

Občina Pivka si na različne načine prizadeva, da bi pozitivno vplivala na prometno varnost, da bi udeleženci v prometu ravnali odgovorno ter da bi se izboljšala prometna kultura voznikov.

Prebivalci Trnja in Radohovske ulice v Pivki so izrazili željo po preveritvi hitrosti v njihovem okolišu, saj je ta po njihovi

oceni prevečkrat prekoračena. Iz Nove Sušice in Javorniške ulice v Pivki smo na novi lokaciji prestavili prikazovalnika hitrosti, ki bosta šest mesecev zbirala prometne podatke, prvenstveno pa udeležence v prometu na »prijazen« način opozarjala, naj prilagodijo hitrost vozila.

Občina Pivka

Nujna vzdrževalna dela na objektu Snežniška cesta 2 v Pivki

Na objektu so se 21. avgusta pričela nujna vzdrževalna dela na strehi in fasadi objekta, ki naj bi potekala do konca septembra. Vrednost predvidenih del znaša 39.557 evrov. Občina Pivka bo obnovo financirala iz proračunskih sredstev.

Objekt, znan kot »bivši Merkur«, je v slabem stanju in zahteva nujna sanacijska dela. Že ob nakupu objekta s strani Občine je bilo jasno, da bo za vzpostavitev objekta v zadovoljivo stanje potrebnih več posegov. Na objektu so vidne poškodbe fasade in kritine. V tekočem letu so se poškodbe na fasadi objekta začele stopnjevat in prihajalo je do občasnega odpadanja ometa in delov kritine, zaradi česar je bilo potrebno zavarovati območja peš koridorjev ob objektu.

Ob podrobnem pregledu objekta je bilo ugotovljeno, da je potrebna nujna sanacija ostrešja, zamenjava kritine, odstranitev in obnova starejšega oblikovanega napušča ter odstranitev in zavarovanje dela fasade. Zaradi zamenjave kritine bodo obnovili še snegolove, odvodnjo in strelovod. Izvajalec del je podjetje Vidović, krovstvo in kleparstvo d.o.o iz Cerknice. Izvedena je bila prijava gradbišča s pričetkom gradnje 21. avgusta. Po izvedeni nujni sanaciji bo streha

objekta v celoti obnovljena, fasada bo le delno sanirana. V tekočem letu se načrtuje še obnova sanitarij v pritličju objekta. Preostali del obnove, vključno s fasaderskimi deli, zamenjavo oken, ureditvijo notranjih prostorov ter obnovo in nadgradnjo dostopov, bo izveden naknadno. Pri tem se načrtuje pridobitev sofinancerskih sredstev.

Občina Pivka, foto: Občina Pivka

Sanacija pokrovov jaškov na Kolodvorski cesti v Pivki

Na Kolodvorski cesti v Pivki je bila na odseku od priključka za Radohovo vas do gostilne Herman izvedena preplastitev cestišča. Dela so bila izvedena v okviru rednega vzdrževanja državnih cest, ki jih izvaja koncesionar CPK d.d.. Obenem je Občina Pivka na 400 metrov dolgem odseku sanirala pokrove jaškov kanalizacije, ki so bili zaradi težkega prometa poškodovani. Gradbena dela so potekala junija in julija. Vrednost del znaša 31.000 evrov.

Občina Pivka, foto: Občina Pivka

Ureditev poljskih poti

Po obilnem deževju v mesecu maju je Občina Pivka pristopila k ureditvi poškodovanih poljskih poti. Poleg dovoza materiala na 13 deponij po občini so izvedli dela v Kleniku, Veliki Pristavi, Gornji Košani, Čepnem in Trnju. Dela, ki so jih izvedli v poletnih mesecih, so obsegala mulčenje in obsekovanje rastlinja, čiščenje jarkov, grediranje, razgrinjanje in valjanje materiala po vozišču. Dela v višini 29.275 evrov so bila financirana iz proračunske rezerve.

Občina Pivka, foto: Občina Pivka

Urejanje prepusta čez potok Pungart v Gornji Košani

V poplavih septembra lani je bil poleg druge infrastrukture v občini Pivka uničen tudi prepust na poljski poti čez potok Pungart v Gornji Košani. Objekt smo na Občini prijavili na vladni program odprave posledic neposredne kode na stvareh zaradi poplave od 15. do 18. septembra 2022 kot eno od nujno potrebnih sanacij. Ministrstvo za naravne vire in prostor je Občini Pivka iz tega naslova odobrilo izvedbo obnove lokalne ceste LC315061 od Pivke proti Veliki Pristavi, zato je občina k izvedbi prepusta v Gornji Košani pristopila z lastnimi sredstvi. Nov škatlasi prepust dolžine šest metrov, sestavljen iz treh prefabriciranih elementov 1,2×1,0 bo nadomestil obstoječ prepust fi80. Na gorvodnem in dolvodnem odseku v dolžini 12 metrov bo urejen natok. Z zamenjavo prepusta se bo bistveno povečala pretočnost prepusta, dolvodni urejen odsek pa bo v polnem obsegu opravljal svojo funkcijo.

Prepust je dimenzioniran na 100 letne povratne dobe + 0,4m varnostne višine. Gradbena dela v višini 22.500 evrov izvaja podjetje Filipčič d.o.o. iz Sežane. Dela bodo zaključena predvidoma do 25. septembra letos. Hvala uporabnikom poljske poti za strpnost pri gradnji.

Občina Pivka

Aktualno: Poplave 2023

Na pomoč!

V avgustu so pivški gasilci skupaj z ostalimi kolegi iz Obalne Kraške regije solidarno pomagali pri odpravljanju posledic poplav, ki so prizadele Moste pri Komendi, Luče, Črno in Ravne na Koroškem. Na terenu so se izmenjevali pri črpanju vode iz poplavljenih objektov, čiščenju objektov in pranju javnih površin. Gasilci so se izmenjevali v dveh izmenah, večinoma so bili na terenu med 5. in 22. uro.

Skupno so posredovali 19 dni, odzvalo se je 72 gasilcev. Delo so organizirali tako, da so društva imela zadostno število gasilcev in tehnike na razpolago v primeru intervencije na domačem območju. Občinsko gasilsko poveljstvo je skrbelo za koordinacijo ekip in logistično pomoč.

AFČ, foto: PGD Pivka

Županov ogled posledic poplav na Koroškem

Razmere po katastrofalnih poplavih, ki so prizadele Slovenijo v začetku avgusta, še vedno puščajo globoke brazde na prizadetih območjih. 25. avgusta je Mežico in Črno na Koroškem v družbi poveljnika Civilne zaščite za Notranjsko Sandija Curka obiskal tudi župan Robert Smrdelj.

Razmere, ki jih je videl župan, ki je teren obiskal tudi v vlogi predsednika Združenja občin Slovenije, kažejo na izjemne razsežnosti poplavnih posledic, ki so vplivale na infrastrukturo in življenje prebivalcev. Ključna prioriteta v tem trenutku je zagotoviti gradbene stroje, ki so nujni

za odpravljanje posledic poplav in vzpostavitev osnovne infrastrukture.

Občina Pivka, foto: Občina Pivka

Občani napolnili skladišče Karitas Pivka za prizadete v poplavah

Občani Pivke so se odzvali na poziv Karitas Pivka, naj prispevajo potrebščine, kot so: hrana, čistila, higienski pripomočki ter drugi nujni izdelki. Rezultat je bilo napolnjeno skladišče, za kar se pri Karitasu zahvaljujejo vsem, ki so kakorkoli prispevali. Potreba po pomoči bo trajala še

dolgo, tako v obliki dobrin kot tudi v obliki prostovoljnega dela. Skupaj zmoremo več, zato se v naprej zahvaljujejo vsem, ki boste še naprej prispevali po svojih močeh.

Karitas Pivka, foto: Karitas Pivka

Uspešna zbiralna akcija za sanacijo na Koroškem

Občina Pivka in občinski štab Civilne zaščite sta v sodelovanju s prostovoljnimi gasilskimi društvi iz občine uspešno izvedla zbiralno akcijo najbolj potrebnih materialov in pripomočkov za sanacijo po poplavah: 19 samokolnic, 40 lopat, 15 krampov, 20 metel, tlačni čistilec, električne podaljške, kirurške maske, maske PPF2, čistila, razkužila, delovne rokavice, brisače za čiščenje in krpe, nekaj ročnega orodja in plastičnih veder. Zbrano so v dogovoru z Regijskim štabom CZ Notranjska odpeljali v Slovenj Gradec. Vozilo je zagotovila Uprava za zaščito in reševanje RS, Izpostava Postojna, zbrano je odpeljal njihov pogodbenik Jure Štanta. Na Občini Pivka se zahvaljujejo vsem donatorjem in prostovoljcem.

Občina Pivka, foto: Občina Pivka

V Suhorju so zbrali bale sena za prizadete

Tudi Suhorci so pomagali prizadetim v poplavah, v Komendo so odpeljali 24 bal sena, ki so jih darovali Joško Dekleva, Damjan Volk in Janez Volk, ki je zbiralno akcijo tudi organiziral.

Krmo za živino je v Komendo brezplačno odpeljal prevoznik Aleš Jelovič, namenjena pa je dvema kmetijama, od katerih je ena pogorela, drugi pa je povodenj odnesla krmo za živino. V slogi je moč, dodajo v Vaški skupnosti Suhorje.

AFC, foto: Stojan Dekleva

Intervju: evropski poslanec Franc Bogovič

Občina Pivka slovi po svoji biotski raznovrstnosti in naravnih lepota. Na njenem območju najdemo številne redke in ogrožene živalske in rastlinske vrste ter posebna življenjska okolja. Zato ni presenetljivo, da je večji del občine vključen v mrežo območij Natura 2000, ki je ključni mehanizem za ohranjanje biotske raznovrstnosti na ravni Evropske unije. Pomemben korak k ohranjanju narave v občini je bila ustanovitev Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera leta 2014, ki se nahaja na območju Nature 2000 Javorniki-Snežnik, enem najpomembnejših območij Nature 2000 v Sloveniji. V prizadevanju za ohranjanje dobrobiti teh območij in vrst je Občina Pivka uspešno kandidirala za sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj. Projekt, znan pod akronimom Pivka.Kras.Presiha, je bil namenjen ohranjanju in izboljšanju stanja mokrotnih travnikov na območju presihajočih jezer ter suhih kraških travnikov, v ohranjanje izbranih vrst živali, ptic, metuljev, dvoživk in netopirjev ter njihovih okolij, in je odličen primer trajnostnega razvoja in skrbi za okolje na lokalni ravni. Na Občini Pivka se zavedajo pomembnosti ohranjanja narave ter sodelovanja s strokovnimi institucijami in lokalno skupnostjo. Ohranjanje naravnih zakladov in biotske raznovrstnosti postaja ključni del trajnostnega razvoja območja.

Evropski parlament je julija potrdil pogajalska izhodišča za uredbo o obnovi narave, kar so nevladne organizacije s področij trajnostnega razvoja in urejanja prostora močno pozdravile »kot pomemben korak v smeri Evrope, v kateri smo pripravljeni poplačati dolg naravi, ki smo si ga prislužili v preteklosti z njenim prekomernim izkoriščanjem in onesnaževanjem.

Sprejem uredbe bi pomembno pripomogel k izvajanju Strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: *Vračanje narave v naša življenja,*« so zapisali pri Umanoteri. Tematika je močno razdelila evropske poslance. Za izhodišča za pogajanja s Svetom EU je glasovalo 336 poslancev, proti jih je bilo 300. Med glasnimi kritikami je tudi evropski poslanec EPP (Evropska ljudska stranka) Franc Bogovič, ki opozarja na negativne posledice predlagane uredbe.

Pred glasovanjem o predlogu uredbe o obnovi narave ste opozorili na potencialno negativne posledice predloga EU zakonodaje o obnovi narave za kmetijstvo in prehransko varnost. Katere so ključne?

Zakonodaja o obnovi narave je pokazala veliko razdeljenost Evropskega parlamenta, kar je jasen znak, da je predlog zelo problematičen. Ne upošteva dejstva, da je Evropa pestra in ima vsaka država svoje posebnosti, tudi v Sloveniji. Pri nas imamo 60 odstotkov gozdov, 39 odstotkov Nature 2000, imamo odlično sodelovanje s čebelarji in biodiverziteti. Predvideni ukrepi ne upoštevajo teh specifik in so v tem smislu zelo nesorazmerni. Posledično bi lahko v Sloveniji izgubili kar deset odstotkov kmetijskih površin, kar je za nas, ki imamo zelo malo kmetijske zemlje, izredno problematično z vidika samooskrbe s hrano.

Ocenjujem, da kljub dobrim namenom, ta zakonodaja ne bo izvedljiva v praksi. Pomeni tveganje za prehransko varnost v EU in kohezivnost podeželskih skupnosti, ki bodo nosile levji delež obnovitvenih ukrepov.

V EU zakonodaji obstaja kar 23 pravnih aktov, ki urejajo področje varovanja okolja in ohranjanja narave, kar že sedaj predstavlja izjemno administrativno breme tako

za države, posameznike, kmete in podjetja – ta nova zakonodaja pa bo to birokratsko nočno moro še povečala. S takšnimi predlogi, ki niso pripravljeni v sodelovanju z deležniki, ki jih bodo najbolj prizadeli, se EU oddaljuje od ljudi, namesto da bi se jim približevala.

Zaradi zmanjšanja kmetijskih površin v rabi se bo zmanjšala kmetijska proizvodnja, posledično bodo cene hrane še bolj narasle, povečal se bo pritisk na uvoz cenejše hrane iz tretjih držav, kjer pa so standardi kmetijske pridelave bistveno nižji kot v EU.

Poleg kmetov, ki bodo ostali brez prihodkov ali z nižjimi prihodki, če bodo sploh še kmetovali, bo najkrajšo potegnil potrošnik, ki bo imel bistveno manjši dostop do kakovostne, zdrave in hranljive hrane. S tako nepremišljenimi predlogi lahko resnično pride do situacije, ko si bodo lahko tovrstno hrano privoščili le bogatejši sloji prebivalstva, revnejši pa bodo postajali čedalje bolj odvisni od uvožene hrane, proizvedene na dvomljiv, netrajnosten in okoljsko sporen način ter pripeljane v EU z visokim ogljičnim odtisom. To je popolno nasprotje namena SKP, zato s tovrstnimi zakonodajnimi predlogi ne delamo usluge ne okolju, ne kmetom, ki so ključni skrbniki ohranjene kulturne krajine v EU, še najmanj pa potrošnikom, ki bodo imeli zmanjšan dostop do hrane.

Kaj lahko po sprejemu uredbe pričakujejo recimo občine, kot je Pivka, s 63,7 odstotki območja v Naturi 2000, ki ima ustanovljen krajinski park z namenom varovanja narave, ter sama prek različnih projektov skrbi za obnovo narave in razvoj trajnostnega kmetijstva na naravovarstvenem območju?

Najprej je seveda treba počakati na dokončno besedilo uredbe, ki bo rezultat pogajanj med Evropskim parlamentom in Svetom EU, torej državami članicami EU. A glede na julija potrjeno stališče Evropskega parlamenta, kateremu sem sam nasprotoval, se ravno na območjih Natura 2000 pričakuje zaostritev ukrepov, npr. pri rabi zemljišč v kmetijske namene. Vse bo namreč odvisno od ukrepov v nacionalnih načrtih za obnovo, v katerih bodo države dolžne opredeliti območja Natura 2000, ki jih je treba obnoviti, da le-ta dosežejo ugodno stanje ohranjenosti habitatnih tipov. Komunikacija državnih institucij z deležniki, kot so občine, kmetje, prebivalci, in skupno iskanje najprimernejših ukrepov bo zato moralo biti ključno. Ne sme se ponoviti enostransko določanje ukrepov s strani naravovarstvenikov, kot se je to zgodilo na Ljubljanskem barju.

Kdaj bi lahko začela veljati uredba, kakšen bo nadaljnji postopek sprejemanja?

Glede na dinamiko pogajanj, se dogovor med Evropskim parlamentom in Svetom EU pričakuje do konca letošnjega oziroma v začetku prihodnjega leta. To pomeni, da bi uredba lahko začela veljati nekje do sredine leta 2024, medtem ko bi se začela uporabljati "od datuma, ko Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži zanesljive in znanstvene podatke o pogojih, ki so potrebni

za zagotovitev dolgoročne prehranske varnosti, s čimer se upoštevata potreba po ornih zemljiščih v konvencionalnem in ekološkem kmetijstvu ter vpliv obnove narave na proizvodnjo, razpoložljivost in ceno hrane". Takšen amandma je namreč sprejel Evropski parlament na juliskem glasovanju, kar pomeni, da bi se uredba začela uporabljati nekje proti koncu leta 2024.

Pričakovati je, da bo končno sprejeto besedilo v zakonodajnem postopku vsaj nekoliko omiljeno.

Zagotovo se bo besedilo še spreminjalo. Že stališče parlamenta, čeprav smo mu v naši politični skupini nasprotovali, je nekoliko omililo sam predlog Komisije. Tega so se kmalu po glasovanju zavedli tudi vneti zagovorniki predloga, ki so sprva navdušeno razglašali "zmago", nato pa ugotovili, da je parlament veliko osnovnih predlogov Komisije bodisi omilil bodisi zavrnil. Obnova kopenskih habitatov je npr. omejena le na območja Natura 2000, ne na vsa kopenska območja, cilj obnove 25.000 kilometrov prosto tekočih rek do leta 2030 je bil znižan na 20.000 km, omilili so se nekateri posamezni cilji za obnovo kopenskih, obalnih in sladkovodnih ekosistemov, izločili so se vmesni cilji za leta 2030, 2040 in 2050, idr. Prav tako se izločajo posebni cilji za obnovo urbanih ekosistemov. Pogajalec parlamenta je sicer poslanec iz vrst Socialistov, ki bolj zagovarjajo osnovni predlog Komisije, a kolegi iz naše politične skupine EPP, ki sodelujejo v pogajanjih, bodo zagotovo vztrajali, da vsaj tiste pozitivne rešitve, ki jih je julija sprejel parlament, ostanejo v besedilu predloga uredbe.

Kako najti ravnotežje med evropskim načrtom po obnovi narave in prehransko varnostjo za države, kot je Slovenija?

To je možno edino z enakovrednim in enakopravnim dialogom vseh deležnikov, v katerem se okoljevarstveniki ne bodo počutili vsemogočne in bodo zgolj uzakonili, kaj naj delajo kmetje. Kmetje, ki obdelujejo kmetijsko zemljo, pridelujejo hrano in skrbijo za kulturno krajino, so bili skozi zgodovino tudi najboljši varuhi narave in okolja. Logika, ki so jo letos ubrali okoljevarstveniki in Vlada Republike Slovenije na Ljubljanskem barju, pa je bila povsem drugačna. Ukrepi, kot je bila na primer prepoved košnje travnikov do 1. avgusta, povsem onemogočajo normalno živinorejsko proizvodnjo (prirejo mleka, mesa), ki je pač ni mogoče nadomestiti z dodatnimi 300 evri subvencij na hektar, saj je gospodarska izguba visoka nekaj tisoč evrov, povrh vsega pa ni pridelanega nobenega mesa in mleka...

Alenka Furlan Čadež, foto: arhiv pisarne evropskega poslanca Franca Bogoviča

» **Kmetje, ki obdelujejo kmetijsko zemljo, pridelujejo hrano in skrbijo za kulturno krajino, so bili skozi zgodovino tudi najboljši varuhi narave in okolja.**

Intervju: Majda Godina, vodja Kmetijsko gozdarske zbornice Nova Gorica, enota Postojna

S kmetovanjem na Pivškem se dejavno ukvarja približno 250 kmetij. Vsako leto 440 nosilcev kmetijskih gospodarstev odda zbirno vlogo za skupno 4.300 hektarjev kmetijskih površin. Naravni pogoji za kmetijstvo, ki zajema 16 odstotkov površin v občini, niso idealni; neugodna je posestna struktura, povprečna starost posestnikov je med 50 in 60 let, ni ustrezne organiziranosti pri prodaji, veliko je škode zaradi divjadi in zveri. Na površinah, namenjenih kmetijstvu, je 95 odstotkov travnikov ter pašnikov. Ti pogoji narekujejo opredelitev pretežno v živinorejo.

V intervjuju podžupanja Majda Godina, sicer tudi vodja Kmetijsko gozdarske zbornice Nova Gorica, enota Postojna, osvetljuje področje kmetijstva na Pivškem.

Kako se je kmetijstvo v občini Pivka razvijalo?

Naravni pogoji območja občine Pivka, kot so podnebne razmere, nadmorska višina, relief in sestava tal, opredeljujejo usmeritev kmetijske proizvodnje v živinorejo, na južnem delu tudi v sadjarstvo. **Poljedelska proizvodnja** je bila pomembna približno do 70. let prejšnjega stoletja, ko so si osnovne surovine za prehrano ljudje pridelovali doma. Zlasti so bila to krušna žita, krompir in zelenjava. Poljedelska pridelava se je v zadnjih dvajsetih letih zelo zmanjšala, danes je namenjena predvsem pridelovanju krme za živali oziroma zelo malo še samooskrbi prebivalcev. Še do leta 1985 je bilo v naših vaseh v vsakem hlevu govedo. Prevladovala je **prireja mleka**, v mlekarno je oddajalo mleko 320 kmetij. Po letu 1990 je število mlečnih proizvajalcev začelo močno upadati, kmetije so se začeli preusmerjati v rejo krav dojilj in mladega pitanega goveda. Upadati je začelo tudi število rejcev govedi. Začela se je koncentracija reje na večjih kmetijah, ki so začele povečevati tudi obdelovalne površine. Pri tem je imela veliko vlogo paša. Kmetije, ki so imele možnost ureditve pašnike za rejo na prostem, so število živali povečevale. Okrog leta 2000 je bila v porastu **reja drobnice**. Povečalo se je predvsem število ovac, namenjenih za prirejo mesa. V zadnjih letih je opaziti

upadanje števila kmetij, na katerih redijo drobnico. Vzroka za to sta tudi neorganiziran trg prodaje in velika ogroženost zaradi napadov zveri. **Reja konj** je po skorajšnji prekinitvi v obdobju okrog leta 1980 nekoliko narasla. Kmetije redijo konje slovenske hladnokrvne pasme, ki je namenjena prireji mesa. Vedno bolj se uveljavlja tudi reja konj za šport (lipicanci, islandski konji), še posebej v povezavi s turizmom. **Praščereja** je usmerjena v samooskrbo kmetij, s tržno proizvodnjo se kmetije ne ukvarjajo. Največji trend v **sadjarstvu** je bil dosežen v obdobju 1980 - 1990, ko se je začelo urejati intenzivne sadovnjake. Sadno drevje, predvsem jabolane, so bile posajene na 35 hektarjih, zlasti na flišnih tleh v vaseh Stara Sušica, Nadanje selo in v dolini reke Reke. Z intenzivnim sadjarstvom se je ukvarjalo 46 kmetij. Zaradi neorganiziranosti trga je prišlo do velikih problemov pri prodaji sadja in sadjarji so začeli opuščati pridelavo. Površine so se zmanjšale na 23 hektarjev.

Katere so značilnosti pivškega kmetijstva?

Med živinorejskimi panogami je najpomembnejša **govedoreja**. Na območju občine Pivka redijo govedo na 130 kmetijah. Skupno število govedi je 2.500. V večini je to reja krav dojilj. S prirejo mleka se ukvarja smo še sedem, osem kmetij. Z **rejo drobnice** se ukvarjajo na 45 kmetijah, na katerih redijo skupno 2.325 ovac in 525 koz. Razen nekaj izjem gre za rejo živali za meso. **Konjereja** je prisotna na 40 kmetijah, ki skrbijo za 236 živali. Večino kmetijskih površin, 96 odstotkov, predstavljajo travniki in pašniki, na njivah, ki se razprostirajo na 186 hektarjih, pridelujejo v glavnem krmo za živali (trava na njivi, detelja, lucerna, koruza, krmna žita). Intenzivne sadovnjake oskrbuje na 22,5 hektarjev 33 kmetij, ekstenzivni sadovnjaki so razporejeni na 35 hektarjih na 124 kmetijah. V lanskem letu je bilo na območju občine 51 kmetij, ki so kmetovale po ekoloških načelih. V glavnem so to večje kmetije, ki redijo tudi živali, tako da je več kot 35 odstotkov vseh obdelanih površin bilo vključeno v ekološko kmetijstvo. 45 kmetij je bilo vključenih v KOPOP (Kmetijsko okoljska podnebna plačila) ukrepe.

Kateri so glavni izzivi, s katerimi se soočajo kmetje?

Pri obdelovanju njiv se kmetje soočajo s škodami zaradi jelenjadi, divjih prašičev. Na nekaterih območjih pridelava ni možna brez visokih mrež. Potrebna je ograditev celo vrtov v vasi. Na območju, ki je določeno kot okoljsko občutljivo trajno travinje, je prepovedano preoravanje travnikov, čeprav so bile še ne dolgo nazaj to njive. Ta zahteva omejuje kmete pri izvajanju kolobarja. Rejo živali na pašnikih ogrožajo napadi divjih zveri (volk, šakal). V zadnjem obdobju so suše z visokimi temperaturami vedno pogostejši pojav. Kmetje se soočajo s pomanjkanjem krme.

Kaj prinaša nova evropska kmetijska politika?

Sprejeti strateški načrt Skupne kmetijske politike za 2023 – 2027 ukinja plačilne pravice za neposredna plačila, s tem pa tudi zgodovinske dodatke, ter uvaja enotno plačilo na hektar. Zaradi tega se plačila, glede na preteklo obdobje, za intenzivnejše kmetije znižujejo, za ekstenzivne pa povečujejo. Namesto plačil za zeleno komponento so uvedena plačila za izvajanje shem za okolje in podnebje (SOPO plačila). Plačila za zeleno komponento so prejela vsa kmetijska gospodarstva. V novem obdobju so plačila, ki nadomeščajo zeleno komponento, težje dosegljiva. Za travnike sta primerni dve shemi plačil, ki pa sta vezani na obremenitev oziroma rejo živali. Pri proizvodno vezanih plačilih se ukinja plačilo za pridelavo žit, uvaja se plačilo za rejo krav dojilj. Ta sprememba prinaša dodatna plačila za naše območje. Spreminja se sistem plačil za območja z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost (OMD plačila). Plačilo je odvisno od števila točk, ki jih prejme kmetijsko gospodarstvo. Na izračun točk vpliva več dejavnikov, od katerih ima velik pomen nadmorska višina. Kmetijskim gospodarstvom, ki ležijo nad 500 m nadmorske višine, se plačila povečujejo, ostalim (v Košanski dolini, dolini reke Reke) se znižujejo. Novost je tudi, da imajo kmetije, ki redijo živali, prednost v točkovanju. Podpore za ekološke travnike so ostale nespremenjene, povečale so se podpore za ekološke njivske površine. Ker imamo nizek delež njiv, le štiri odstotke, za območje občine Pivka ne bo bistvenih sprememb.

V primerjavi z obdobjem 2014 - 2022 se je zahtevnost izvajanja KOPOP ukrepov povečala, hkrati so dodane določene nove vsebine. Za naše območje so primerni ukrepi: posebni travniški habitati, travniški habitati metuljev, habitati ptic vlažnih travnikov, sobivanje z zvermi, od novih pa senena prireja in integrirana pridelava za sadjarje. Velika novost v letošnjem letu je satelitsko spremljanje kmetijskih površin, kar omogoča 100 odstotno kontrolo prijavljenih površin. Povečuje se birokracija, predvsem na področju vodenja evidenc delovnih opravil.

Kakšen je vpliv Nature 2000 na kmetijstvo?

Kmetovanje na pivškem je bilo od nekdaj prijazno do narave. Naravni pogoji ne omogočajo intenzivnega kmetovanja. Polovica kmetij ima svoja zemljišča na območju Nature 2000. Za kmetovanje, prilagojeno zahtevam ohranjanja rastlinskih in živalskih vrst na območju Natura 2000, so

kmetom na razpolago nadomestila za izgubljen dohodek. To so KOPOP plačila. Vključevanje v ukrepe je prostovoljno in upam, da tako tudi ostane.

Katere trajnostne prakse se uporabljajo pri gnojenju pridelkov in reji živali?

Večina večjih kmetij je vključena v ekološko kontrolo in kmetuje po načelih ekološkega kmetovanja. Preko 50 ekoloških kmetij obdeluje 35 odstotkov vseh kmetijskih površin, kar je veliko več, kot je slovensko povprečje. Delež njiv je nizek, zato je tudi potreba po uporabi mineralnih gnojil in FFS zanemarljiva. Za gnojenje se uporabljajo organska gnojila. Pri reji živali prevladuje reja na pašnikih.

Kolikšen je vpliv podnebnih sprememb na kmetijstvo?

Podnebne spremembe vplivajo tudi na kmetovanje v občini Pivka. Suše in visoke temperature se pojavljajo praktično vsako leto.

Pripravlja se nova evropska zakonodaja o obnovi narave. Na kakšen način se kmetje na Pivškem že ukvarjajo z varovanjem naravnega okolja?

Kmetje se preko izvajanja skupne kmetijske politike vključujejo v ukrepe, ki so namenjeni varovanju narave (KOPOP, ekološko kmetovanje). Vključevanje je prostovoljno, upam, da bo tako tudi po uveljavitvi nove zakonodaje o obnovi narave.

Kakšni so programi izobraževanja in usposabljanja za kmete?

Kmetje, ki so vključeni v KOPOP, ekološko kmetovanje in še nekatere ostale ukrepe, so zavezani, da se enkrat letno udeležijo izobraževanja. Ta izobraževanja v večini primerov organizira Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica. Več izobraževanj za kmete je bilo organiziranih v okviru izvajanja projektov – PIVKA.KRAS.PRESIHA, Sonaravna živinoreja. Izobraževanja organizirajo tudi društva, ki združujejo kmete, kot je sadjarsko društvo, društvo rejcev drobnice, strojni krožek. Kmetje se izobražujejo tudi z ogledom dobrih praks.

Kakšne priložnosti se ponujajo za mlade, ki bi želeli vstopiti v kmetijski sektor?

V občini Pivka se zanimanje mladih za kmetovanje povečuje. Imamo kar nekaj mladih prevzemnikov, ki imajo uspešne in vzorne kmetije. Preko razpisov Ministrstva za kmetijstvo lahko mladi pridobijo finančna sredstva, ki jim pomagajo pri investicijah in zagonu kmetijske dejavnosti.

Kakšna je povezava med kmetijstvom in turizmom v občini?

Obdelana pokrajina je zanimiva in lepa tudi za turizem. Na področju povezovanja kmetijstva in turizma je še veliko neizkoriščenih priložnosti – izletniške kmetije, turistične kmetije, prodaja lokalnih produktov...

Alenka Furlan Čadež, foto: Občina Pivka

» Preko 50 ekoloških kmetij obdeluje 35 odstotkov vseh kmetijskih površin, kar je veliko več, kot je slovensko povprečje.

Od leve: mentorica Dolores Keš in dr. Jana Nadoh Bergoč, vodja MPIP, foto: Simon Avsec

V iskanju rešitev za spodbujanje rasti in razvoja podjetij je Občina Pivka s pomočjo sofinancerskih sredstev v okviru Dogovora za razvoj Primorsko-notranjske regije zgradila Podjetniški inkubator v IOC Neverke in s tem ustvarila privlačno okolje, ki spodbuja podjetniško ustvarjalnost in inovacije. Na več kot 960 kvadratnih metrih prostora se nahaja osem proizvodnih hal, poleg tega pa še dodatnih 500 kvadratnih metrov skupnih ter pisarniških prostorov. Prvi proizvodni inkubator v primorsko notranjski regiji je od svojega zagona konec prejšnjega leta pridobil veliko zanimanje podjetnikov.

Občina Pivka je prepoznala pomen ustvarjanja podpornega okolja za razvoj. Poleg fizične infrastrukture pa je ključen del uspeha tudi programska podpora, ki jo podjetniki prejemajo z vključitvijo v Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva (MPIP). Svetovanje, mreženje in povezovanje s strokovnjaki ter investitorji so ključne komponente, ki omogočajo podjetjem v inkubatorju, da se razvijajo in rastejo ter se učinkovito spopadajo s poslovnimi izzivi.

V občinski upravi Občine Pivka sicer že tečejo priprave novih shem državnih pomoči za področje podjetništva za naslednje programsko obdobje, pričakujejo še spremembe evropske zakonodaje, predvsem spremembe uredb komisije. »Ko bo znan zakonodajni okvir, bomo lahko dorekli, za katere namene na področju podjetništva bomo v prihodnje namenjali sredstva,« so zapisali na Občini Pivka.

Po štirih pozivih oziroma javnih zbiranjih ponudb za oddajo proizvodnih in pisarniških prostorov so v podjetniškem inkubatorju oddali vse delavnice, eno pisarno in del druge

pisarne, trenutno je prostor še v dveh pisarnah ter delu tretje pisarne. »Taka so bila tudi naša pričakovanja«, sporočajo.

Najemniki v inkubatorju se ukvarjajo s proizvodnjo pohištva, lesene embalaže, z mehansko obdelavo kovin, s popravili strojev in naprav, s storitvami spletnih platform ter s priložnostno pripravo in dostavo jedi. Z oddajo vloge za vključitev v inkubator postanejo del podjetniške skupnosti, najamejo proizvodne ali pisarniške prostore ter so upravičeni do pomoči za subvencioniranje stroškov. Sofinanciranje stroškov najemnin prejmejo vsa mlada podjetja, ki ustrezajo pogojem javnega razpisa, so pojasnili na Občini Pivka.

Poleg podjetniške podpore v obliki svetovanj, usposabljanj, mreženj in podobnih aktivnosti, pridobijo podjetja tudi možnost povezovanja z ostalimi podjetniškimi strukturami, kot so na primer investitorji, drugi podjetniški inkubatorji doma in v tujini, povezovanje z drugimi podjetniki, z novimi podjetniki znotraj MPIP, z občinami, z drugimi razvojnimi ustanovami, itd., pojasnjujejo dodano vrednost programa v mrežnem podjetniškem inkubatorju. »Vse to je izjemnega pomena, ko se posamezniki lotevajo novega posla. V inkubatorju zato vrata široko odpiramo tistim, ki so novi v podjetništvu, pa tudi tistim, ki imajo že nekaj kilometrine in začenjajo z novim poslom. Ključno je, da gre za posameznike, ki si želijo razvoja in so pripravljeni v to tudi vložiti sredstva, čas in delo,« dodajajo.

Načini spodbud

Vsako leto zagotovijo na Občini Pivka določena proračunska sredstva prek javnih razpisov za pospeševanje podjetništva v občini. Pomoči se po razpisih namenjajo za subvencioniranje stroškov mladih podjetij, spodbujanje

izobraževanja in usposabljanja, spodbujanje promocijskih aktivnosti, spodbujanje izgradnje turistične infrastrukture, spodbujanje priprav projektov ter spodbujanje začetnih investicij in investicij v razvoj in razširjanje dejavnosti.

V inkubatorju gradijo podjetniško skupnost lokalne skupnosti ter želijo prispevati k podjetništvu in razvoju v lokalnem ter regionalnem okolju. Mlada podjetja koristijo ob najemu poslovnega prostora storitve in podporo MPIP, s čimer nastaja nov podjetniški ekosistem v našem okolju. Podjetja postanejo del podjetniške skupnosti inkubatorja in z vključitvijo koristijo storitve MPIP, to so predvsem splošna in specialistična svetovanja, strokovna usposabljanja, podpora pri oblikovanju poslovnih idej in modelov, podpora pri prototipiranju in testiranju produktov oziroma storitev ter pri vstopu na trg, pri vzpostavitvi povezav s potencialnimi investitorji, podpora pri povezovanju z raziskovalno – razvojnimi centri, informiranje o razpisih EU ter drugih virih sredstev in strokovni pomoči pri pripravi projektne dokumentacije ter podpora pri mreženju.

Povezovanje deležnikov

Inkubator je organiziran kot mrežni inkubator, kar pomeni, da sodeluje z vsemi občinami v primorsko-notranjski regiji, v zadnjem času pa se tem pridružujejo tudi občine v Vipavski dolini in na logaškem. Povezovanje v tem smislu pomeni, da inkubator intenzivno sodeluje in nudi strokovno pomoč občinam pri pripravi strategij, pravilnikov in ostalih aktov, ki pogojujejo spodbude, ki jih občine namenjajo podjetnikom. Na ta način so slednje bolj prilagojene potrebam podjetnikov, povedo v MPIP. Inkubator je del regijske mreže SPOT Primorsko-notranjske regije, kjer skupaj z OZS Ilirska Bistrica in OZS Cerknica omogočajo tudi storitve, ki jih nudijo SPOT registracija, svetovanje in mentoriranje. »Kar se sodelovanja s podjetji tiče, pa inkubator trenutno vključuje 55 podjetnikov, bodisi nastanjenih v prostorih inkubatorja ali tistih, ki sodelujejo v programih. Ti se med seboj srečujejo, zaposleni v inkubatorju jih povezujemo na osnovi njihovih skupnih interesov, podpiramo pri iskanju navezav na obstoječa podjetja v regiji in širše in na ta način prispevamo k hitrejšemu vstopu novih podjetij na trg in v podjetniško skupnost. V letošnjem letu bo inkubator tovrstno sodelovanje s podjetji še poglobil, v pripravi so tudi že nove aktivnosti, ki bodo tovrstno sodelovanje okrepile,« sporočajo iz MPIP.

Vpliv inkubatorja na lokalno gospodarstvo in razvoj podjetništva v regiji

V inkubatorju glede merljivih kazalnikov merijo število novo nastalih podjetij, ki doslej v obdobju med 1.1.2020 in 30.6.2023 šteje 35 novonastalih podjetij. »Nekatera so v tem času že povečala število zaposlenih, sprememba pa je počasi opazna tudi že v drugih numeričnih kazalnikih, kot recimo rast števila zaposlenih, rast prihodkov itd.. Širše rečeno, pa inkubator vpliva predvsem na razvojno naravnost novih podjetij: ne gre le za ustvarjanje klasičnih obrti, pač pa za podjetja, ki s svojimi poslovnimi modeli ter produkti in storitvami, ki jih nudijo, skušajo klasično poslovanje preseči in se pomikati k produktom in storitvam z višjo dodano vrednostjo. Tovrsten razvoj sicer zahteva veliko več razmisleka, truda, predvsem pa se razvojni premik ne zgodi čez noč. Tudi zaradi tega uporabniki inkubatorja sodelovanje v njem ocenjujejo kot nujno, saj te vrste podpore ne dobijo nikjer drugje v regiji,« pojasnjujejo v MPIP.

Alenka Furlan Čadež

V inkubatorju se v veliki meri prilagajamo uporabnikom in nas zato lahko kontaktirate prek različnih kanalov: e-pošte (info@inkubator-perspektiva.si), telefona (031 257 222), socialnih omrežij (FB, IG in LinkedIn) ali naročila z uporabo aplikacije Calendly (prek spletne strani inkubatorja). Sodelavki dr. Jana Nadoh Bergoč in Dolores Keš izvajava svetovanja tudi online, prek aplikacije Zoom, najraje pa kar osebno, v prostorih inkubatorja, trenutno še v Postojni ali v Pivki. V inkubatorju vsem zainteresiranim svetujemo tudi, da se prijavijo na mesečne novičke, kjer lahko poleg že omenjenih medijev sledijo dogajanju v inkubatorju in aktualnim informacijam na področju podjetništva.

»S sodelovanjem v inkubatorju pridobijo podjetja zanesljivega sopotnika, ki jim z veliko strokovnega znanja in povezav ter z veliko mero iznajdljivosti, vztrajnosti in motivacije stoji ob strani pri vsakem, tudi najmanjšem podjetniškem koraku.«

MPIP

Ob odprtju sodobnega inkubatorja, foto: Valter Leban

Slovenija je stopila skupaj. Vsi. Ljudje in politika.

Velik del Slovenije je v noči iz 3. na 4. avgust zajela huda ujma. Poplave in plazovi so odnesli številne domove, poplavlili podjetja, delavnice, kmetije. Na stotine objektov. Žal pa je ujma odnesla tudi človeška življenja. Ponovno smo dokazali, da smo velik narod. Da znamo takrat, ko je to potrebno, združiti moči. Slovenija je stopila skupaj. Ne samo ljudje, narod, tako kot pri osamosvojitvi, pač pa tudi celotna slovenska politika.

Najprej smo dva tedna po ujmi soglasno, kljub nekaterim pomanjkljivostim (kot npr. prosti ponedeljek, ki je povzročil veliko zmede in izpad 90 mio evrov, namesto, da bi jih toliko prinesel za odpravo posledic), potrdili novelo zakona o odpravi posledic naravnih nesreč. Vladajoči koaliciji smo dan kasneje zagotovili sklepčnost pri odločanju, da se je zakon čimprej uveljavil, po tistem pa ponovno obuli škornje, vzeli v roke lopate in šli pomagat ljudem pri odpravi posledic.

Na zadnji dan avgusta je bil potrjen drugi - interventni zakon. Tokrat ne soglasno. Vladajoča koalicija (SVOBODA, SD in LEVICA) je vanj, kljub predhodnim zagotovilom g. Goloba, da se bo v žepe ljudi, če bo to sploh potrebno, poseglo šele takrat, ko bo znan obseg škode in bodo izčrpani vsi drugi viri, vnesla določbe o t.i. »solidarnostnem davku«, ki bo iz žepov ljudi pobral stotine milijonov evrov. V Slovenski demokratiški stranki smo predlagali, da to določbo v zakonu črtamo, še posebej zato, ker bodo davek morali plačevati vsi, tudi ljudje na prizadetih območjih. V interventnem zakonu ta poseg v žepe ljudi ni bil potreben tudi zato, ker je vlada ocenila, da zanj potrebuje 167 mio evrov, samo rebalans proračuna za leto 2023 pa prinaša 520 mio evrov.

Vladajoči so očitno ocenili, da ponujene roke SDS ne potrebujejo več, saj so bili zavrnjeni tudi številni dobri predlogi, ki so šli v pomoč ljudem. Recimo tisti o takojšnji izdatni denarni pomoči ljudem, ki so izgubili domove in številni drugi. Štiričlanska družina, ki je izgubila hišo, bo tako prejela samo 12.000 evrov, nek filmar pa 50.000 evrov za izgubljeni teden snemanja?

SDS kot opozicijska stranka ne nagaja in ne kolesari okoli parlamenta, ko so drugi na oblasti. Pričakovali smo, da bo sedanja oblast, ki ni zmogla konstruktivne države, ko je bila v opoziciji in je šlo za neko drugo krizo, zmogla konstruktivno držo vsaj tokrat, ko je na oblasti in bo prisluhnila ter podprla dobre predloge opozicije oz. SDS, ki gredo v prid ljudem. Vendar se to žal ni zgodilo, davek je v zakonu ostal, s tem pa so vladajoči preprečili, da bi bil potrjen soglasno. Škoda. Kljub temu v SDS svoje države ne spreminjamo. Tudi v prihodnje bomo pri odločitvah vedno izhajali iz interesov tistih, katerim smo odgovorni. Iz interesov ljudi. Vse kar bo za ljudi dobro, bomo še naprej podpirali in ostro nasprotovali vsemu, kar po nepotrebnem birokratsko obremenjuje njihovo življenje in delo, predvsem pa bomo vedno ostro nasprotovali nepotrebnim oblastnim posegom v denarnice ljudi. Še posebej predstavlja ta poseg z dodatnim davkom napačno sporočilo oblasti ljudem ob zadnji ujmi, ker so ljudje izkazali veliko solidarnost, tako s pomočjo na terenu, kot s prispevki in na številne druge načine. In to iz vseh koncev Slovenije. Hvala vam. Vsem in vsakemu posebej.

Zvone Černač, poslanec

Tukaj smo za ljudi

Če nas je že lani narava z obsežnimi požari na Krasu, pa tudi lani ne prvič, opozorila, da poletja niso več čas brezskrbnosti, je letos to naredila še s precej večjo odločnostjo. Brezkompromisno, kruto, neusmiljeno. Ravno sem bil na poroki prijateljev daleč stran, ko sem najprej - z na videz varne razdalje - spremljal tornado nekaj kilometrov stran od moje hiše v Vrbovem pri Ilirski Bistrici.

Tornado? Tornado! Prej bi ga pričakoval čez lužo, tam, kjer sem bil v tistem trenutku. Klimatske spremembe so dejstvo, pa če si še tako zatiskamo oči. Niso levičarska zarota. Pa bi, četudi ne maram takšnih manipulacij, raje videl, da bi bile. A najhujše je bilo takrat šele "za vogalom". Močno deževje. Narasle reke. Poplave. Brezkompromisne, krute, neusmiljene. Sredi poletja je zavela zima. Klimatske spremembe SO dejstvo. Spomnim se, ko sem pred približno 15 leti, takrat komajda dobro študent, spremljal napovedi klimatologov, kako se bodo konkretno odrazile v prihodnosti. Zdele so se tako oddaljene in preveč katastrofične. Če gremo danes poved za povedjo preverjati, kaj so takrat povedali, vidimo, da so bile izjemno natančne. Žal.

Žalostno je, da šele v takšnih situacijah zares vidimo, kako dobro državo imamo. Izkušene znanstvenike, klimatologe, hidrologe, vremenske prognostike in ostale strokovnjake agencije za okolje, odzivno upravo za zaščito in reševanje, izjemno in nepogrešljivo Civilno zaščito. Gasilke in gasilce. Vojakinje in vojake. Policistke in policiste. Prostovoljce in prostovoljke. Nenazadnje tudi politiko. Ki se je tokrat poenotila, tako, kot državljanke in državljani od nje zahtevate že leta, desetletja. Žalostno je, da se ni poenotila že mnogo prej, ko bi lahko preprečila uničenje odlične javne službe za urejanje hudournikov, gradnje na poplavnih območjih, vprašljive poseke gozdov ...

V izjemnih, izrednih razmerah vidimo, kako zelo smo odvisni eden od drugega. Kako pomembna je solidarnost. Kako moramo večkrat stopiti skupaj, da nam uspe. Ko gledam predsednika vlade, ministrice in ministre, državne sekretarke in sekretarje, srčne županje in župane, prizadevne uradnike, nenazadnje tudi kolegice poslanke in kolege poslane v državnem zboru ... sem pomirjen. Imamo dobro državo. Ki se zna odzvati hitro, učinkovito, sočutno, profesionalno. Srečko Šestan, Boštjan Šefic, Janez Polajnar, Marjan Pipenbaher ... to je le peščica v ogromni skupini obrazov takšne države. Dobre države. Z znanjem, razumevanjem, solidarnostnim čutom. Države dobrih ljudi, kar nam priznavajo tudi naši evropski zavezniki. Ki so se odzvali tako(j), kot se (evropska) družina mora. In, ker smo zaupanja vredni, tudi nekoliko prikrojili postopke za evropsko pomoč.

Dobro se z dobrim vrača. V politiko sem vstopil zato, ker sem verjel v dobro državo. Ljudi, ki jih v ključnih trenutkih postavimo na ključna mesta. In zaveznitva, ki utrjujejo solidarnost med državami. Sami bomo težko kljubovali izzivom, ki jih pred nas postavlja narava. To lahko v tem trenutku, v živo, spremljamo po vsem kontinentu in širše po svetu.

Dobri ljudje na pravih mestih. Za to smo se lani zavzemali. In to uresničujemo. Mi, politiki, pa smo tukaj zato, da jih podpremo, jim omogočimo, da bodo lahko udeležili svoja izjemna znanja, zagotovimo sredstva, predvsem pa - ostanemo enotni. Pa tudi kritični, ko stroke ne bomo upoštevali, denar pa trošili za nove vprašljive rešitve. Ker smo tukaj za ljudi.

Aleksander Prosen Kralj, poslanec

Intervju: Tadej in Katja Penko, Eko kmetija Penko

Eko kmetija Penko že nekaj let velja za pravo oazo med ljubitelji ekoloških jagod. Katja in Tadej Penko sta letos svojo ponudbo dvignila na povsem novo raven. Odločila sta se, da bosta dodala še več raznolikosti v pestro pivško gostinsko in turistično ponudbo. V svojem novem prodajnem kiosku sta začela ponujati sladoled, narejen iz domačega sadja. A to ni bilo vse. Pripravila sta še večje presenečenje - Sladoledna dneva v Parjah, ki sta privabila domačine in obiskovalce, ki si želijo okusiti nekaj posebnega. Vabimo vas, da spoznate zgodbo lastnikov te navdihujoče kmetije.

Kdaj se je vaša ekološka kmetija specializirala za pridelavo jagod in kakšna je bila motivacija za to?

Za ekološko pridelavo jagod smo se specializirali leta 2014. Glavna motiva sta bila stopiti korak naprej pri razvoju kmetije in ustvariti lastno zgodbo kot mladi prevzemnik kmetije, ki sem jo prevzel 2012.

Kaj vas je spodbudilo k razširitvi ponudbe na sladoled iz domačega sadja? Kakšne okuse in vrste sladoleda ponujate?

Podobno kot v prejšnjem primeru, je gonilna sila za nadaljnji razvoj kmetije in razmišljanje o tem, kakšno dodano vrednost nam lahko naše ekološko sadje prinese. Tako se je porodila ideja o izdelavi sladoleda, saj tovrstne ponudbe, da je sladoled narejen iz lastnega sadja, nismo zasledili nikjer v bližnji in daljni okolici. Trenutno imamo v ponudbi sedem okusov, od katerih so trije sadni (jagoda, malina, trijo adijo - mix jagod, malin in borovnic) in štirje mlečni (čokolada, vanilija, jogurt, jagodni cheesecake). Sadne sladolede odlikuje izjemno velik delež sadja. Ker so pripravljani na vodni osnovi, so primerni tudi za vegane in tiste, ki so preobčutljivi na laktozo. Četudi mlečni sladoledi niso izdelani iz lastnih surovin, smo s Planikinim ekološkim mlekom in ostalimi sestavinami poskrbeli, da po okusu in kvaliteti parirajo sadnim okusom.

Lahko opišete postopek izdelave sladoleda? Kaj vse ga ločuje od komercialnih sladoledov?

Sladoled pripravljamo iz našega zamrznjenega sadja, ki ga kombiniramo z vodo in osnovo za sadni sladoled. Uporabljamo strogo le naše sadje, brez dodatnih barvil, past, prej pripravljenih sadnih pirejev ipd. Od komercialnih sladoledov nas razlikuje izjemno visok delež sadja v sladoledu, brez dodanega sladkorja. Ker uporabljamo lastno sadje, imamo pregled nad njegovo kvaliteto, saj ga pred zamrzovanjem sami v celoti preberemo, očistimo in odstranimo slabše sadeže. Sladoled pripravljamo na dnevni bazi, tako da je v ponudbi vedno svež, star največ dva dni.

Kakšen odziv ste prejeli od strank glede vaše nove ponudbe?

Zaenkrat zelo pozitiven. Predvsem pohvalijo okus, kar nas izjemno veseli, saj smo testirali kar nekaj različic, da smo prišli do zelenih okusov. Prav tako sta jim všeč prodajna hišica in letna terasa lastne izdelave.

V prijetnem ambientu sladolednega vrta Eko kmetije Penko je nastopila violinistka Elza Premrl iz Palčja, foto: Marjan Krbelj

Letos ste organizirali kar dva sladoledna dneva, zadnjega celo s kulturnim večerom. Kako ste bili zadovoljni z obiskom?

Z obiskom smo bili izjemno zadovoljni. Drugi sladoledni dan je bil nadgradnja prvega, tako po izvedbi kot obisku. Glasbeni večer pa smo organizirali z namenom ponuditi lokalni skupnosti še drugačen način za druženje in sprostitve. Odziv je bil zelo lep, kar nas je izredno razveselilo in nam dalo zagon za organizacijo tovrstnih dogodkov tudi v prihodnje.

Ali imate načrte za dodajanje drugih izdelkov ali dejavnosti na svoji kmetiji v prihodnosti?

Trenutno je naš fokus na sladoledu, tako da za prihodnje sezone načrtujemo dodajanje novih okusov iz našega sadja in oreščkov. Poleg jagodičevja smo zasadili tudi različno sadno drevje, oreh in lesko, tako da je naš cilj imeti v ponudbi 90 odstotkov sladoleda iz naših surovin.

Kako bi spodbudili še druge kmetovalce, da se opogumijo in pričnejo z dodatno ponudbo na področju turizma?

Ko prideš do neke ideje, je prvi pravi korak do njene realizacije pozitivna naravnost. Torej ne razmišljanje, kaj vse se ne da narediti in kaj vse gre lahko narobe, ampak kaj vse gre lahko prav. Takšna miselnost te hitreje pripelje do prvega koraka - skoka v vodo. In ko si enkrat v vodi, tako ali tako ni drugega, kot da plavaš naprej.

Alenka Furlan Čadež

» Ko prideš do neke ideje, je prvi pravi korak do njene realizacije pozitivna naravnost.

Anita Urbančič s svojo idejo Krpanove pojedine uresničuje zeleno poslovno pot

V lanskem programu Biznis in PIP je v Pivki najbolj navdušila poslovna ideja Anite Urbančič. Z idejo Krpanove pojedine, katere glavni slogan je Butično kulinarčno doživetje s kulturnim pridihom, je želela doseči dodano vrednost obstoječim turističnim storitvam s ponudbo lokalne kulinarike na terenu, na Pivškem na dvorcu Ravne, oplemeniteni z obiskom Martina Krpana.

Anita je poslovno idejo, ki je bila za svojo perspektivnost tudi finančno nagrajena s strani Občine Pivka, tudi udejanjila. Poleti je namreč izvedla poskusno izvedbo svoje edinstvene ponudbe, ki bo nedvomno postala zaželen turistični element oziroma izkušnja. Ta izvedba je bila tudi še posebej pomembna, ker so bili njeni gostje člani vodilnih partnerjev slovenskih LAS, ki zelo dobro poznajo lokalno kulinariko in povezovanje med turističnimi ponudniki. Zato so bile pohvale in dodatni predlogi teh gostov zelo pozitivni in pomembni za nadaljevanje zgodbe Krpanove pojedine. V ponudbo je namreč poleg Martina Krpana povezala tudi viteze iz Podeželskega društva Kašča iz Belskega, ki so animirali udeležence z viteškimi igrami. Odziv gostov je bil odličen in potrditel pripravljenega turističnega produkta.

Še več. Anita, srčna gostinka in ljubiteljica lokalne tradicije in hrane, svoje storitve in ponudbo v okviru prepoznane Domače marend, skupaj s partnerjem Alešem Zidarjem, bliskovito širi in nadgrajuje. Potujoča prodajalna lokalnih proizvodov in pridelkov kmetij z območja Brkinov in Zelenega krasa sega širom Slovenije, tudi v sosednjo Hrvaško. Podjetnika sta v zadnjem letu vzpostavila tudi spletno trgovino, sodelujeta na številnih sejmih in dogodkih. Z Domačo marendo je bila Anita želja povezati lokalne kmete, ki običajno svoj čas namenjajo delu na

kmetiji in manj prodaji ter trženju izdelkov, in kupce, ki si želijo domačih, lokalnih in zdravih proizvodov.

Anita je v avgustu sprejela še eno veliko odločitev in izziv, o katerem je sanjala že dolgo. V najem je prevzela ribiški dom ob jezeru Mola pod vasjo Soze, kjer zdaj ponuja domačo marendo z razgledom. Zgodbo ribiškega doma bo Anita združila s pivškim Martinom Krpanom in nudila butično kulinarčno doživetje z Martinom Krpanom v naravi tudi čez pivško mejo, na bistrškem. Pojedina, ob animaciji tega poznanega junaškega lika, vključuje pečena svinjska rebra ali pečenko s praženim krompirjem in kislim zeljem, za sladico pa počeno jabolko, polnjeno z orehi in skuto.

Anita rada poudari, kako pomembna so bila na njeni poti do uspeha pravzaprav vsa podjetniška znanja, ki jih je pridobila s sodelovanjem s Podjetniškim inkubatorjem Perspektiva. Dve leti je bila del podjetniškega programa in mentoriranja, naposled, opremljena s podjetniškimi veščinami, je svojo poslovno idejo izoblikovala v produkt, na katerega je ponosna, le-ta pa spodbuja in omogoča še nove ideje in bogatitev njene poslovne poti. Anita, uspešno in pogumno!

Doris Komen, MPIP

Neapolitano, rehabilitacija in trening konj

Naša strast so Lipicanci. Naši glavni dejavnosti: rehabilitacija in trening konj ter delo z ljudmi. Smo ekipa podjetja Neapolitano, iz Klenika, v okolici Pivke. Mladi smo, vendar združujemo ogromno znanja in izkušenj s področja konjenišva in dela z ljudmi.

V čem se razlikujemo od ostalih?

Znamo rešiti tako rekoč nerešljivo. Našo bazo konj v večini sestavljajo odpisani, problematični konji, ki po delu z nami blestijo vsak na svojem področju. Strokovnost in prijaznost spremljata naše delo s konji in ljudmi vse od osnovnih do najvišjih nivojev, tako v jahanju, delu na tleh in vožnji vpreg. Izrednega pomena za nas je nežno in konju prijazno delo. Uporabljamo le najmehkejšo opremo (vsi konji so brez brzd, vzvodov ali vozlov na uzdah), konji so bos in živijo svobodno na pašnikih v čredah. Ogromen poudarek pri delu damo na nežno delo in dobro tehniko jahačev, ne samo v sedlu, temveč tudi v vpregi in na tleh.

Tako zagotavljamo varnost in udobje za vse. Konji so mirni in sproščeni, kar lahko občuti vsak, ki pride k nam. Ne glede na stopnjo znanja se vsem tečajnikom posvetimo individualno in prilagodimo trening željam. Lahko je to zgolj rekreativno jahanje ali pa učenje skakanja, dresure, vožnje vpreg na višjih nivojih. Vključenost, sprejetost in

prijazno delo so za nas ključnega pomena. Ko rečemo, da so pri nas dobrodošli vsi, res ne pretiravamo. Pa naj si bodo to konji ali ljudje. Nudimo pomoč tistim, ki jim konji pomagajo pri različnih izzivih, eden od naših večjih projektov pa je tudi kočija za vse. Kočija, prilagojena tako za gibalno ovirane, tiste z invalidskim vozički, slepe in slabovidne, tiste s senzoričnimi težavami in vse ostale, ki bi si želeli zapeljati z dvovprego lipicancev, pa jim to drugače ni omogočeno.

Prav tako nudimo dogodke za zaključene družbe, vodeno jahanje na terenu za skupine, tabore za otroke in mladino, delavnice in izobraževanja, predstavo z lipicanci, praznovanje rojstnih dni, popestritev različnih dogodkov z udeležbo konj itd.

V sodelovanju z društvom za pomoč konjem in ljudem Prijatelji konj (www.neapolitanokonji.dobrodelnost.com) pa nudimo pomoč konjem, ki jih ne morejo ali nočejo več imeti, na drugi strani pa tudi vsem tistim, ki bi si želeli stika s konjem, pa si tega zaradi trenutnih okoliščin ne morejo privoščiti. Pripravili smo nekaj programov, kjer nudimo delno ali polno subvencionirane storitve. Več o nas si lahko preberete na naši spletni strani www.neapolitanokonji.com ali na FB strani Rehabilitacija in trening konj Neapolitano ter instagramu delo s konji Neapolitano.

Za obisk pri nas lahko pišete na info@neapolitanokonji.com ali pokličete 051383609.

Ajda Michelle Kreft

Gospodarstvo

Projekt »Ribe za v Hribe«

Podjetje Delamaris in Planinska zveza Slovenije sodelujeta pri novem projektu z imenom "Ribe za v hribe"; projekt je osredotočen na manj znane vrhove po Sloveniji, kjer ni prevelike gneče, kar omogoča sproščeno raziskovanje narave. Generalni sekretar Planinske zveze Slovenije, Damjan Omerzu, je poudaril spodbujanje gibanja, varne aktivnosti ter zdrave prehrane med pohodniki. Direktor Delamarisa in prvi mož skupine Pivka - Delamaris, mag. Janez Rebec, je izpostavil, da so ribe primerna izbira tudi za visokogorske izlete, saj so priročen obrok, ki ne zahteva hlajenja, ter odličen vir beljakovin, še posebej za športnike. Nova linija ribjih solat, ki vsebuje tudi žitarice, predstavlja kakovosten in priročen obrok za vse, ki želijo imeti popoln in okusen obrok vedno pri roki.

Pohodniki, planinci in ljubitelji narave se vedno bolj zanimajo za hrano z visoko vsebnostjo beljakovin, brez glutena in konzervansov. Delamarisovi izdelki izpolnjujejo te zahteve in so lahko priročna hrana za v nahrbtniku. Planinska zveza Slovenije hrano z visoko energijsko vrednostjo in dolgim rokom trajanja imenuje "železna rezerva."

Nekoč tradicionalna blagovna znamka Delamaris je danes uspešna pri razvoju novih izdelkov. Na nivoju organizacije Delamaris ribje solate predstavljajo veliko prebojno inovacijo: poleg ribe in zelenjave prvič proizvajajo tudi izdelke z žitaricami. Odlikuje jih visok delež ribe. Pomembna je tudi inovacija z vidika embalaže. Delamaris je ob tem uvedel nov format embalaže, okrogla doza (170g), ki jo polnijo na novi liniji. V ponudbi novih izdelkov so posebej edinstvene ribje solate z lososom in orado, po novem pa tudi s skušo. So prve tovrstne na trgu, saj smo doslej poznali podobne izdelke samo s tuno. Ribja solata Skuša Balance (šesta po vrsti) je na policah trgovin od začetka avgusta letos.

»Blagovna znamka Delamaris je slovenski biser, ki ga cenijo po vsem svetu. Pri poslovanju in odločanju je bistveno ohranjanje ravnotežja, tudi med novostmi in tradicijo.

Za dobro pot in dober tek v nahrbtnik spakirajte nove ribje solate Delamaris.

To želimo ohranjati in jo razvijati,« izpostavlja direktor Delamarisa in predsednik skupine Pivka – Delamaris mag. Janez Rebec. »Usmerjeni smo v ponudbo zdravih in naravnih izdelkov. Sledimo trendom, si prizadevamo za trajnostni razvoj in krepitev identitete blagovne znamke.« Celoten asortiman novih ribjih solat Delamaris je na voljo v vseh večjih trgovinah Mercator, Spar in Tuš, v njihovih spletnih trgovinah, v Leclercu, v prodajalnah skupine Pivka – Delamaris in v spletni trgovini Delamaris.

Petra Skok, foto: Delamaris

Sprejeta Strategija lokalnega razvoja LAS za obdobje 2021 do 2027

Na 10. redni skupščini LAS med Snežnikom in Nanosom so partnerji LAS potrdili predlog Strategije lokalnega razvoja LAS za novo programsko obdobje do leta 2027. Na območju LAS bodo usmerjali projekte v štiri prednostna področja – kmetijstvo, podjetništvo, turizem in vključujoča družba. V omenjeno pa bodo vnesli področja, ki so kompatibilna in vseobsegajoča – vključevanje mladih, varstvo narave in okolja, varstvo kulturne dediščine in kakovost bivanja.

Zelo dobro obiskana Skupščina je s potrditvijo Strategije končala več kot polletno obdobje priprave strategije, v okviru katere je bilo izvedenih veliko aktivnosti, s katerimi so želeli pripravljavci strategije oblikovati želje in potrebe prebivalcev po razvoju podeželja med Snežnikom in Nanosom. V ta namen bo namenjenih dobrih 2.660.000,00 evrov iz dveh evropskih skladov (kmetijskega in regionalnega) in sredstev države, vse skupaj pa se bo začelo odvijati po potrditvi strategije na Medresorski komisiji za izvajanje programa CLLD v Sloveniji. Najpozneje bi to moralo biti potrjeno do 13. decembra 2023, tako da prve pozive za sofinanciranje operacij pričakujemo takoj v začetku leta 2024, pojasnjujejo v LAS.

»Strategija lokalnega razvoja (SLR) za Lokalno akcijsko skupino med Snežnikom in Nanosom je krovni dokument LAS, s pomočjo katere bomo usmerjali in krepili razvoj na območju LAS. Strategija je nastala v tesnem sodelovanju z različnimi lokalnimi deležniki; lokalnimi skupnostmi, organizacijami s področja spodbujanja podjetništva, turizma, varstva narave, kulturne dediščine, mladih, krajevne skupnosti, kmetovalcev, podjetnikov idr. Cilj strategije je z nadaljnjim razvojem območja LAS dvigniti kakovost življenja ter s tem ohranjanje poselitve in življenja na podeželju.

S pomočjo udeležencev delavnic smo prepoznali potencialne potrebe območja ter pridobili predloge projektov. Na območju LAS bomo v prihodnjem programskem obdobju usmerjali projekte **v štiri prednostna področja – kmetijstvo, podjetništvo, turizem in vključujoča družba**. V omenjena področja pa vnašamo področja, ki so kompatibilna in vseobsegajoča – **vključevanje mladih, varstvo narave in okolja, varstvo kulturne dediščine in kakovost bivanja**. Omenjene vsebine želimo v novi strategiji povezovati in vključevati v prednostna področja preko projektnih predlogov in tako doseči širše učinke na podeželju. Udeleženci so potrebe in potencialne prepoznavali v razvoju turizma in varstva narave in okolja, mladih, kulturne dediščine in podobe krajine; močno so

izpostavljali digitalizacijo in krepitev ter razvoj aktivnosti, namenjenih starejšim, mladim in drugim ranljivim skupinam in tako krepitev vključujoče družbe.

Udeleženci so na delavnicah večkrat izpostavili odsotnost poznavanja in širše prepoznavnosti delujočih podpornih sistemskih programov, namenjenih prebivalcem območja LAS. V zadnjih letih se je na območju LAS razvilo več različnih organizacij, ki v večini vsaka posebej vlaga veliko energije in sredstev v spodbujanje razvoja npr. podjetništva, turizma idr. Kar priča o močno prostorsko razpršenemu podpornemu okolju. S pomočjo strategije in projektov si bo LAS prizadeval za večje povezovanje med institucijami, sodelovanje, izmenjavo praks in povezovanje delujočih organizacij v sistem. Za širjenje učinkov in znanja ter dobrih praks tudi izven meja LAS bodo skrbeli projekti sodelovanja, ki bodo prispevali tudi h pridobivanju novega znanja in veščin.

S pomočjo strategije in na osnovi projektov bomo v naslednjem programskem obdobju (2023-2027) naslavljali razvojne potrebe in cilje na identificiranih tematskih področjih, prispevali h krepitvi podpornega okolja in povezovanja ter tako prispevali k rasti kvalitete bivanja na podeželju na območju LAS«, so zapisali v povzetku Strategije lokalnega razvoja LAS za obdobje 2021 do 2027. Vse prebivalce območja LAS in interesente za izvajanje projektov vabijo k obisku LAS in predstavitvi možnosti sodelovanja na pozivih LAS.

V obdobju 2014-2021 je Lokalna akcijska skupina med Snežnikom in Nanosom pustila trajen pečat tudi v občini Pivka: z ustvarjanjem delovnih mest in spodbujanjem inovacij ter podjetništva, s promocijo deficitarnih poklicev, z razvijanjem ekoloških storitev in izdelkov, z oživljanjem, ohranjanjem, popularizacijo in dostopnostjo domačih znanj in tradicije, z ozaveščanjem o pomenu varovanja okolja in sobivanja z naravo, z uvajanjem inovativnih pristopov k razvoju novih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, s povezovanjem kmetijstva s turizmom, s promocijo kmetijskih pridelovalcev in njihovih lokalnih izdelkov ter nenazadnje z dvigom prepoznavnosti občine.

Sprejeto Strategijo lokalnega razvoja LAS boste našli na naslednji povezavi:

48231-slr-las-sn-sprejeta-19072023.pdf
(las-snezniknanos.si)

Alenka Furlan Čadež, foto: LAS med Snežnikom in Nanosom

Zeleni kras ostaja slovenska zelena destinacija

Destinacija ZELENI KRAS je letos ob ponovnem ocenjevanju v sklopu Zelene sheme slovenskega turizma uspešno ohranila znak Slovenia Green Destination BRONZE.

Na prvem ocenjevanju v letu 2020 je destinacija Zeleni kras kot prva velika destinacija pridobila bronasti znak, ki ga je ob ponovnem ocenjevanju v letošnjem juniju tudi ohranila. Trenutno je v Sloveniji 62 destinacij, ki se ponašajo s trajnostnim znakom, od tega je 5 platinastih, 24 zlatih, 12 srebrnih in 21 bronastih.

Destinacija Zeleni kras je ob letošnjem ocenjevanju dosegla povprečno oceno 6,9, ki jo je ocenjevalna komisija dodelila na podlagi preučitve prenovljenih in izpopolnjenih trajnostnih meril in indikatorjev v šestih kategorijah: destinacijski menedžment, narava in krajina, okolje in podnebje, kultura in tradicija, družbena klima ter poslovanje turističnih podjetij in komunikacija. Na ocenjevanju je destinacija najvišje ocene dosegla v kategorijah Kultura in tradicija ter Poslovanje turističnih podjetij. »Če so v prvi od obeh kategorij slovenske destinacije običajno zelo uspešne, pa je pohvalna predvsem ocena v kategoriji poslovanja turističnih podjetij, ki je nadpovprečno visoka. Razlog za to je močno podporno okolje, ki ga RDO Zeleni kras s partnerskimi inštitucijami nudi turističnim ponudnikom«, so zapisali v oceni o presoji.

Med aktivnostmi v destinaciji Zeleni kras so presojevalci izpostavili tudi nekaj primerov dobrih trajnostnih praks:

- Načrt trajnostne mobilnosti za turistično destinacijo Predjama, ki spodbuja uporabo javnega prevoza in vpeljuje dodatne avtobusne linije v visoki sezoni na relaciji Postojna-Predjama;
- Etični kodeks za trajnostno vodenje, ki so ga podpisali župani vseh šestih občin
- Interaktivni Center o velikih zvereh Dina Pivka
- Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe za občino Pivka, ki predstavlja odlično izhodišče za destinacijski dokument na temo vpliva podnebnih sprememb na turizem in prilagajanje panoge.

Zeleni kras svojo prepoznavnost gradi na doživetjih narave, ki obiskovalcem ponujajo celovito spoznavanje edinstvene kraške pokrajine. Spodbujamo tudi aktivni obisk destinacije, predvsem kolesarke in pohodniške ture v naravi, ki jih usmerjamo mimo zanimivosti naravne in kulturne dediščine. Pri tem je naš cilj zagotavljati ravnovesje med uporabo in ohranjanjem narave. Nacionalni in certifikacijski program Zelena shema slovenskega turizma pod krovno znamko SLOVENIA GREEN združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji in s konkretnimi orodji izboljšuje in ocenjuje trajnostno delovanje destinacij in ponudnikov. Destinacijo Zeleni kras sestavljajo občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna, ki skupaj s ponudniki pod sloganom Krasni svet čudes ustvarjajo edinstvena, aktivna in zelena doživetja ter soustvarjajo turizem, ki je odgovoren do okolja, narave in družbe.

Mateja Simčič, RDO Zeleni kras

Na Hribu sončnega vzhoda zadovoljni s turistično sezono

V kampu Na hribu sončnega vzhoda (The Sunrise Hill) v Drskovčah pri Pivki počasi zaključujemo že peto turistično sezono. Načeloma smo z letošnjo sezono zadovoljni, saj se je, za razliko od prejšnjih let, začela že precej zgodaj, in sicer s 1. majem, ko smo sprejeli prve letošnje goste.

Tako meseca maja kot junija je bil obisk nad pričakovani, kar je bil tudi eden od dolgoročnih ciljev kampa, saj smo v prejšnjih letih imeli večino gostov pozno julija in preko avgusta. Sta pa tudi ta dva meseca v špici sezone navdušila z obiskom. Julija smo zabeležili več nočitev kot lani, avgusta pa malo manj, predvsem zaradi obilnih padavin v začetku meseca, zaradi katerih smo bili primorani kamp zapreti za štiri do pet dni.

Gostje k nam prihajajo iz celotne Evrope, največ je Nemcev in Francozov, sledijo Nizozemci, Belgijci in turisti iz vzhodne Evrope (Poljaki, Čehi, Slovaki). Nekaj obiska smo imeli tudi iz skandinavskih in baltskih dežel, ne manjkajo pa niti gostje iz Združenega kraljestva, Islandije, Amerike, Avstralije in Nove Zelandije. Veseli nas, da se turisti, ki so nas obiskali tudi prejšnja leta, vračajo.

Letos smo do konca avgusta tako zabeležili obisk iz več kot 40 držav sveta, gostje pa najbolj uživajo v obsevu narave in miru, ki jim ga zagotavlja lokacija. Všeč jim je obdanost z gozdom in hribovita pokrajina ter dejstvo, da lahko uživajo v naravi brez večjih omejitev gibanja, kot smo tega navajeni mogoče drugje po Evropi. Veliko gostov pa si naš kamp izbere tudi za izhodiščno točko, od katere raziskujejo naravne in druge turistične znamenitosti Slovenije (Ljubljana, Bled, Triglavski park, Postojnska jama ipd.). Taki gostje v kampu ostajajo dlje, v povprečju pa ostajajo pri nas tri do štiri noči.

Damjan Fatur

Obisk v kampu Plana primerljiv z lanskim letom

Vseevropski spletni portal za kampiste Camping.info že nekaj let uvršča Plana & Bar 66 v Selcah med 100 najboljših kampov v Evropi, najvišje med slovenskimi kampi. V bližini kampa, urejenega v tradicionalnem slogu, so številne znamenitosti, je zelo prostoren in obdan z neokrnjeno okolico Krasa.

Letos kljub nestabilnemu vremenu beležijo dober obisk, primerljivega z lanskim letom, pojasnjuje lastnica Gizela Ross Pantelič. Obiskovalci večinoma prihajajo iz Nemčije, veseli pa so tudi naraščajočega števila švicarskih gostov, ki šele v zadnjih letih spoznavajo Slovenijo. Obisk iz Francije se je povečal zaradi uspehov slovenskih kolesarjev na Dirki po Franciji. Višje cene letovanj na Hrvaškem so usmerile tok turistov iz Avstrije drugam.

Kamp bo sicer odprt do oktobra, a tudi pozimi živahen utrip ne bo zamrl. Vabili bodo na praznovanja in novoletne večerje ter popestrili adventni čas pred Krpanovim domom v sodelovanju z Zavodom za turizem Pivka.

Zavod za turizem Pivka

Promet

Največ prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti povzročijo mladi

Na Agenciji za varnost prometa in policiji so z nacionalno preventivno akcijo »hitrost« med 7. in 13. avgustom izpostavili, da je neprilagojena hitrost najpogostejši vzrok za nastanek prometnih nesreč. Podatki Evropske komisije kažejo, da približno 40-50 odstotkov voznikov v državah Evropske unije vozi hitreje od predpisane omejitve hitrosti, kar predstavlja veliko tveganje za prometne nesreče.

Neprilagojena hitrost povečuje nevarnost prometnih nesreč, pri katerih so posledice hujše. Do konca julija letos je bilo zaradi neprilagojene hitrosti zabeleženih 1.900 prometnih nesreč, v primerjavi z 1.840 nesrečami v istem obdobju lani. V teh nesrečah je življenje izgubilo 19 oseb. Starostni skupini od 18 do 24 let ter od 25 do 34 let izstopata med povzročitelji prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti. Mladi vozniki povzročijo približno 3,3 krat več tovrstnih nesreč kot starejši vozniki. Prav tako so kolesarji vedno bolj vključeni v nesreče zaradi neprilagojene hitrosti.

Agencija za varnost prometa z delavnicami »Vozimo pametno« sicer mlade kontinuirano ozavešča, naj izključijo glavne dejavnike tveganja za nastanek prometnih nesreč, torej neprilagojeno hitrost, alkohol in mobilni telefon. Prav kombinacija teh treh dejavnikov je še posebej usodna.

Najpogostejši povzročitelj prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti je voznik osebnega avtomobila, letos jih je bilo zabeleženih 1.279. V obdobju zadnjih pet let je delež povzročiteljev voznikov osebnih avtomobilov v povprečju 73 odstotkov. Delež se v zadnjih letih zmanjšuje: v letu 2018 je znašal 77 odstotkov, v lanskem letu 71 odstotkov, letos do konca julija pa 70,1 odstotka.

Prometna nesreča 16. julija na cesti Ribnica - Dolnje Vreme, foto: PGD Pivka

Voznikom osebnih avtomobilov sledijo kolesarji in vozniki enoslednih motornih vozil. Kolesarji so letos povzročili 191 prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti, vozniki enoslednih motornih vozil pa 154 prometnih nesreč. Kolesarji so v letu 2018 povzročili 238 prometnih nesreč, lani že 412, delež se je povečal iz sedem na 11 odstotkov v zadnjem petletnem obdobju, medtem ko delež pri voznikih enoslednih motornih vozil ostaja med osem do deset odstotki (devet v 2022). Letos je bilo zaradi neprilagojene hitrosti največ umrlih med vozniki osebnega avtomobila (šest), potnikov (pet) in kolesarjev (štirje).

Voznike pozivajo k spoštovanju omejitev hitrosti z namenom varnosti vseh udeležencev v prometu. Poudarjajo tudi, da vožnja pod vplivom alkohola in neprilagojena hitrost pogosto gresta z roko v roki in imata najhujše posledice. Ker se največ prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti zgodi v naseljih, pozivajo k previdnosti v bližini prehodov za pešce, domov za starejše in vrtcev.

Vir: Agencija za varnost v prometu

Dina trail 2023

V srcu neokrnjene narave, kjer se mogočne gore srečujejo s šepetom gozdov, kjer divji potoki prepletajo svoje proge in kjer veter nosi vonj po pustolovščini, se odvija dogodek, ki ga že težko pričakujemo. 30. septembra bomo gostili tekaško prireditev »Dina trail«, ki bo zagotovo navdihnila vse ljubitelje trail teka.

Priča smo edinstvenemu spektaklu, kjer narava postane tekmovalni poligon in vsak korak pomeni spoznavanje svojih meja ter premagovanje izzivov, ki jih postavlja neukročena divjina. To ni le tekma, to je doživetje, ki nas vabi, da se poglobimo vase in odkrijemo, kaj smo zares sposobni doseči.

Dina trail ni le športna prireditev, temveč tudi priložnost za odkrivanje neznanih poti, za zbliževanje s sočlovekom in za ustvarjanje nepozabnih spominov. Naša vizija je povezati ljudi z naravo, spodbuditi vztrajnost, in vzgajati ljubezen do gora in gozdov.

Vse, kar potrebujete, je vaša volja in pogum. Ne glede na to, ali ste izkušeni trail tekač ali začetnik, vas vabimo, da se pridružite tej izjemni pustolovščini. Pridružite se nam na Dina trail tekaški prireditvi 30. septembra in doživite nekaj, kar vam bo ostalo v spominu za vedno. Skupaj bomo premagovali vzpone, premagovali ovire in ustvarjali zgodbe, ki jih bomo lahko delili s ponosom. Trail tek ni le šport, je način življenja.

Zgodba o Dina trail tekaški prireditvi se je začela z iskro strasti in ljubezni do narave. V tem prečudovitem koščku sveta smo videli več kot le lepoto, videli smo priložnost za povezovanje ljudi in narave na edinstven način. Motivacija za organizacijo tega dogodka izvira iz naše želje, da delimo svojo strast do trail teka z drugimi, da jim omogočimo, da odkrijejo svoje notranje moči in premagajo svoje meje. Želimo, da se vsak tekač počuti kot del skupnosti, kjer so ključni vztrajnost, požrtvovalnost in vzajemna podpora.

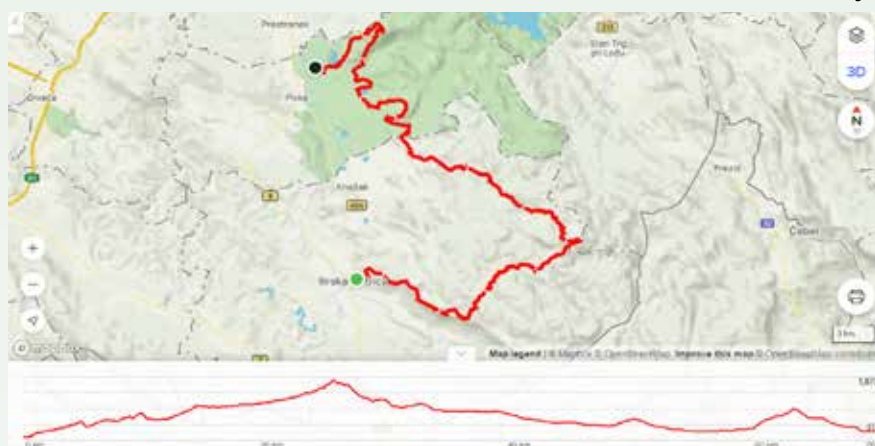
Tri različne proge - Volk, Medved in Ris - so odsev naše zaveze, da ponudimo izzive za vsakogar, ne glede na stopnjo izkušenj. Proga Volk, z najzahtevnejšimi vzponi in spusti, je namenjena tistim, ki iščejo ekstremne izzive. Proga Medved ponuja ravnovesje med težavnostjo in uživanjem v naravi, medtem ko je proga

Ris odlična izbira za začetnike in tiste, ki si želijo odkriti čare trail teka.

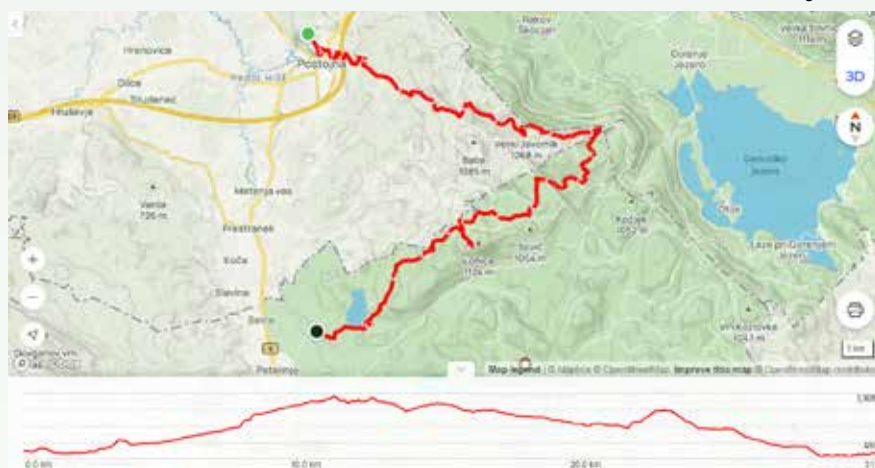
Naša motivacija je preprosta - želimo ustvariti dogodek, ki bo obogatil življenje ljudi, spodbudil pozitivne spremembe in pustil trajen pečat v srcih vseh udeležencev. Dina trail ni le športna prireditev, ampak priložnost za povezovanje z naravo, za premagovanje lastnih omejitev in za gradnjo skupnosti enako mislečih posameznikov.

Zato vas vabimo, da se pridružite tej čudoviti pustolovščini in postanete del naše zgodbe. Skupaj bomo odkrivali divjino, premagovali izzive in ustvarjali nepozabne trenutke, ki bodo krepili našo ljubezen do narave in trail teka. Vabimo vas, da se pridružite Dina trail tekaški prireditvi 30. septembra 2023, kjer bomo skupaj pisali nove poglavje v zgodbi o pustolovščini in vztrajnosti.

Tibor Pranjic

Proga VOLK

Proga MEDVED

Proga RIS

Strokovni obisk v Živalskem vrtu v Ljubljani

Direktorica Zavoda za turizem Jana Gržinič in strokovna sodelavka Helena Mandelj Šneberger sva konec julija obiskali živalski vrt ZOO Ljubljana. Na ogledu Centra Dina sta bili namreč njihovi predstavnici. Nad vsebinami Dine sta bili navdušeni in sta nas povabili na delovni sestanek v živalski vrt.

Povezujejo nas najprej velike zveri. Dina na interaktiven in digitalen način poučuje in išče rešitve za sobivanje človeka in zveri. V živalskem vrtu v Ljubljani pa lahko obiskovalci vse tri zveri, medveda, volka in risa, vidijo v živo. Uredili so jim primerno velika bivališča, podobna okolju, kjer živijo njihovi prosti predstavniki. Obiskovalec, ki si pri njih ogleda te velike zveri, pri nas v Pivki dobi dodatna znanja glede njihovega naravnega obnašanja in podrobnosti iz življenja. Učimo, kako preprečevati škode in kako ravnati v primeru srečanja. Živalski vrt in Center Dina sta primerni razstavišči za družinske izlete in vse, ki želijo o živalih vedeti več. Obema centroma se zdi pomembno tudi ohranjanje in odgovorno ravnanje do narave. Poleg turističnih dejavnosti je v Pivki in Ljubljani ključna izobraževalna vloga. S pomočjo različnih dogodkov, delavnic in počitniških aktivnosti želimo dati, predvsem mladim, nova znanja ter razbijati strahove in stereotipe. Prav poznavanje je nujno za sobivanje in predpogoj, da spoznamo velik pomen zveri v našem širšem prostoru.

Dogovorili smo se, da bomo sodelovali predvsem ob tematskih dnevih glede medvedov, volkov in risov. V Dini si želimo strokovna predavanja o velikih zvreh v živalskih vrtovih in vlogi živalskih vrtov pri ohranjanju ogroženih vrst. Center Dina pa bo z delavnico o zvreh gostoval v živalskem vrtu. ZOO ima letno več kot 300.000 tisoč obiskovalcev, občasne stojnice in predstavitve Dine so zato dobra promocijska priložnost. Gospa Irena Furlan, ki vodi pedagoške programe, nam je predstavila različne vsebine, opremo in organizacijo strokovnih srečanj. Obisk je bil zelo poučen, spremljajoče dogajanje našega centra Dina bo v bodoče še bolj zanimivo.

Zavod za turizem Pivka

Od Poletja pred Krpanovim domom do mladih raziskovalcev

Poleti so lahko otroci pred Krpanovim domom spoznavali Pivko in njeno okolico, različna društva, ustanove, razstavišča in lokalne posebnosti. V organizaciji Zavoda za turizem so otroke učili in zabavali gasilci, vojaki, policisti, reševalci Rdečega križa, sodelavci zavoda Simbioza, prostovoljci Točke moči, podjetje Publikus, ribiči, čebelar, Kulturno društvo Lipa in Park vojaške zgodovine. Ogledali so si Center Dina, Hišo kulture, čistilno napravo Živa, depoje Muzeja novejšje in sodobne zgodovine, šli na sprehod z lovcom, prehodili tematsko pot DINAmična Pivka. Na filmski delavnici so spoznali tehnike animacije in se zabavali ob risankah. Bili so zelo ustvarjalni, k risanju jih je spodbudil dvorec Ravne in velike zveri. Učili so se osnov košarke, odbojke, nogometa, balinanja in kegljanja.

Zaključili so z dogodkom po njihovi želji; pravo disco zabavo. Za sladek zaključek je poskrbela Anita Boštjančič z odličnimi palačinkami. Vsem izvajalcem se za bogate vsebine zahvaljujemo in pričakujemo nadaljnje sodelovanje.

Skupina otrok, ki se je redno udeleževala naših aktivnosti, se je izkazala za zelo vedoželjno in ustvarjalno. Naša želja je, da ostanejo povezani z nami in jim lahko tudi med šolskim letom nudimo dodatna izobraževanja in prijetna

srečanja. Za starše smo pripravili vprašalnik, na podlagi njihovih mnenj bomo oblikovali jesenski program. V skupino Mladi raziskovalec vabimo vse otroke med šestim in dvanajstim letom, ki jih zanimajo različne teme. Predvsem tiste, ki niso del rednega šolskega programa ali pa bodo bolj lokalno obarvane. Glede na naša razstavišča pa bodo velike zveri in varovanje narave zagotovo v ospredju. S temi izobraževanji želimo otroke navdušiti in motivirati za odkrivanje bogate kulturne in naravne dediščine naših krajev in širše.

Če menite, da bi vaš otrok želel sodelovati v programu Mladi raziskovalec, nam izpolnjen vprašalnik vrnite na elektronski naslov info@visitpivka.si ali ga oddajte v recepciji Krpanovega doma. Veselimo se novih poučnih in zabavnih srečanj!

Zavod za turizem Pivka

Nova sezona otroškega abonmaja Piščanec Peter

Z novim šolskim letom se začne druga sezona otroškega abonmaja Piščanec Peter. Lansko leto je organizacijo abonmaja, namenjenega otrokom med 3. in 8. letom starosti, prevzel Zavod za turizem Pivka. Veseli nas, da ste ga otroci in starši zelo lepo sprejeli. Izvedbo abonmaja je finančno podprla Perutnina Pivka d.d., za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Izrazili ste željo, da abonma malce razširimo. V sezoni 2023/24 bo tako obsegal dodatno predstavo, skupaj pet. Zvrstile se bodo med oktobrom 2023 in marcem 2024. Na sporedu bodo vsak tretji četrtek v mesecu, ob 17. uri. V decembru bo v enakem terminu na sporedu brezplačna predstava, ki jo pivškim otrokom v prazničnem decembru podarja Občina Pivka.

Program predstav:

- 19.10.2023 - O belem mucu, ki je bil čisto črn (Lutkovno gledališče FRU – FRU, Hiša otrok in umetnosti)
- 16. 11. 2023 – Lili in Bine (Lutkovno gledališče FRU - FRU)
- 21. 12. 2023 - Jelkina Tržnica (Pravljica Frtina) + obisk Božička
- 18. 1. 2024 - Krtek Zlatko ali Kakec, ki je padel z neba (Lutkovno gledališče FRU – FRU)
- 15. 2. 2024 – Čarovniška abeceda (FulDoro)
- 21. 3. 2024 – Cecilija in zmaj (KUD Galerija C.C.U.) + presenečenja

Pridružujemo si pravico do spremembe programa ali odpovedi. V primeru odpovedi posamezne prireditve, bomo razpisali nadomestni termin. Abonente bomo o nadomestnem terminu pisno obvestili (preko e-pošte).

Cena abonmaja v sezoni 2023/24 je 20 evrov. Abonma velja za enega otroka in enega odraslega spremljevalca. V primeru vpisa več otrok iz iste družine, je doplačilo za drugega in vsakega naslednjega otroka 18 eur.

Nakup abonmaja je mogoč na recepciji Krpanovega doma v Pivki med 18. 9. in 19. 10. 2023 oziroma do razprodaje mest. Delovni čas recepcije: ponedeljek, torek, četrtek in petek: 8.00 – 15.00 in sredo: 8.00 – 17.00. Če vam navedeni čas ne ustreza, nas lahko pokličete na telefonsko številko 030 644 799.

Nakup abonmaja bo v primeru prostih mest mogoč tudi na dan prve predstave. Prosimo vas, da v tem primeru pridete vsaj 15 minut pred predstavo.

Ogled predstav je mogoč tudi v primeru, če se za abonma ne odločite, a imajo abonenti prednost. V primeru, da je v dvorani še prostor, je pred začetkom predstave mogoč tudi nakup posameznih vstopnic. Cena predstave znaša 6,00 evrov, velja za otroka in enega spremljevalca.

Veselim se, da se bomo ponovno družili z vami. Pred nami je pestra pravljica sezona - pridružite se nam!
Helena Šneberger Mandelj, Zavod za turizem Pivka

Pohod »Po Vilharjevih poteh« odlično uspel

Člani Kulturno prosvetnega društva Miroslav Vilhar iz Zagorja so s partnerji 2. septembra organizirali pohod po poteh znanega slovenskega pesnika, skladatelja in buditelja Miroslava Vilharja. Pohod v dolžini 7,5 km je že tradicionalen, letos pa so mu namenili večjo pozornost, predstavljal je tudi prvi večji dogodek v seriji dogodkov Zavoda za turizem Pivka »Doživite Pivko«.

Zapuščina Vilharja je tako obsežna, da lahko vsako leto zvemo nekaj novega o njem in času, v katerem je živel in deloval. Pohod smo začeli v Zagorju, prvi glasbeni nastop pa je pohod popestril že v cerkvi sv. Helene. Domače Jezerke so začele, zaključil pa je operni pevec Jure Počkaj. Predsednik vaše skupnosti Zagorje Tomaž Česnik je pozdravil vse udeležence in opisal pomen Miroslava Vilharja za razvoj naših krajev in navdih, ki ga je prejemal od naše pokrajine in ljudi, zgodovinarica Tatjana Lutar pa je predstavila zgodovino cerkve. Pot smo nadaljevali do pokopališča pri sv. Barbari v Knežaku. Domača geografinja Tina Kirn nas je med potjo opozarjala na geografske posebnosti naše pokrajine. Vojko Mihelj nam je izrekel dobrodošlico v Knežaku, Marjeta Marinčič pa je opisala pot iskanja rodbinskih povezav Vilharja in postavitve njegovega spominskega obeležja. V cerkvi so nastopile pevke zbora Sklad iz hrvaškega Bakra in pevci zbora Jeka Primorja z Reke. Zapeli so Bakarsko polnočko Frana Serafina Vilharja, sina Miroslava Vilharja. Zadnji glasbeni vložek je v čudovitem okolju gradu Kalc prispeval Jure Počkaj z izvedbo ponarodele Zagorski zvonovi. Zaključno Lipa zelenela je smo zapeli vsi udeleženci. Dobro volje smo se vrnili na izhodiščno točko, kjer so za nas v baru Stari tišlr pripravili odlično »Vilharjevo kosilo«.

Zanimivo je, da Hrvati poznajo Frana Serafina kot hrvaškega skladatelja slovenskega rodu in ne poznajo del Miroslava Vilharja. Navdušeni so bili nad pohodom in vsem, kar so izvedeli o rodbini Vilhar. O delu Frana Serafina pa pri nas vemo zelo malo. Sklenili smo, da bomo z druženji nadaljevali. Načrtujemo ponovitev Polnočke v decembru v Zagorju, v Bakru pa si želijo predavanje o življenju in delu Miroslava Vilharja.

Celotna dolžina poti je 7,5 km. Odlično je, da so se nam na posameznih postajah, namenjenih glasbenim nastopom, lahko pridružili tudi tisti, za katere je bil pohod fizično preobsežen. Podobno bomo pohod načrtovali tudi v bodoče. Velika prednost je, da so nam med pohodom predstavljali bogato naravno in kulturno dediščino Zgornje Pivke lokalni strokovnjaki. S pohodom smo dokazali, da lahko obiskovalcem naših krajev res veliko ponudimo.

Po zaključku pohoda smo že razmišljali o novih vsebinah in popestritvah, zagotovo bomo doživljali Pivko na pohodu tudi prihodnje leto. Dogodek so finančno podprli: Občina Pivka, Andragoški center Slovenije, Zavod za turizem Pivka in podjetje Misel d.o.o. iz Postojne.

Zavod za turizem Pivka

Napoved za Kino Pivka v sezoni 2023/24

Letošnja sezona letnega kina v atriju Krpanovega doma je bila nepozabna! S pestrim izborom filmov in raznolikimi dogodki smo navdušili obiskovalce vseh generacij. In zdaj, ko se počasi poslavljamo od letošnje sezone, smo že v pričakovanju tistega, kar prinaša naslednje leto.

Sezono 2023/24 bomo začeli oktobra z zagonom kina s poudarkom na raznolikem filmskem izboru. Vsak petek bomo pripravili film, ki bo privabil tako ljubitelje akcije kot tudi tiste, ki bi radi uživali v romantičnih dramah ali komedijah. Vzporedno bomo ob sobotah ponujali poseben program za najmlajše: otroci si bodo lahko ogledali priljubljene risanke in sodelovali v ustvarjalnih delavnicah, ki jim bodo omogočile raziskovanje svoje umetniške plati.

Poseben vrhunec letošnje sezone bodo dokumentarni filmi ali filmi s pogovorom, ki jih bomo umestili v program enkrat mesečno. Ti filmski dogodki bodo priložnost za globoko razmišljanje in razpravo o pomembnih družbenih temah. Z

njim želimo spodbujati dialog in razpravo med občinstvom. Vse nas čaka še več raznolikih filmskih doživetij, ki bodo zadovoljila različne okuse.

Vse informacije o filmskem sporedu in posebnih dogodkih v atriju Krpanovega doma lahko spremljate na naši uradni Facebook strani Kino Pivka kot tudi na straneh www.visitpivka.si in uradni spletni strani Občine Pivka. Tako boste vedno v koraku z najnovejšimi novicami in prireditvami.

Zahvaljujemo se vam za vašo podporo in veselimo se, da bomo skupaj ustvarjali še eno nepozabno sezono v Kinu Pivka. Ne pozabite, kino je doživetje, ki združuje kulturo, zabavo in druženje pod eno streho - streho Kina Pivka.

Vidimo se oktobra, pripravljeni na nove filmske dogodivščine!

Tibor Pranjić

Aktivno in raziskovalno poletje v Centru Dina Pivka

Med poletjem smo se v Centru o velikih zvereh z različnimi delavnicami pridružili aktivnostim, ki potekajo pod okriljem Počitnic pred Krpanovim domom. Pravzaprav smo jih z delavnico »Postani ris za en dan« otvorili.

Kaj pomeni: »Risi za naše bližnje, krti do sebe«? To je francoski pregovor, ki ga je basnopisec Jean de la Fontaine zapisal že pred 400 leti. Pomeni, da druge opazujemo zelo natančno, pri sebi pa hitro kaj spregledamo. Pregovor smo našli v zbirki didaktičnih iger o risu, ki so ga pripravili v okviru projekta LIFE Lynx. V okviru prve delavnice smo se preizkusili v številnih igrah. Izdelali smo igralne ploščice, se z njimi igrali spomin ter sestavljali zgodbe o risih. Na koncu pa smo si izdelali še risovo masko in se prelevili v rise – starši so nas komaj prepoznali.

Velike zveri in druge prebivalce gozda so udeleženci počitniških aktivnosti spoznavali tudi na »Sprehodu z lovцем«, ki sta ga izvedla Tjaša in Jernej Žgur iz podjetja

DINA

BE AROUND me. Podali smo se na sprehod v bližnji gozd, iskali sledi živali in raziskovali gozd.

Svojo ustvarjalno plat so otroci izražali med likovno delavnico z akademsko slikarko Karmen Bajec. Najprej so si v Centru Dina dobro ogledali fotografije in posnetke risov, nato pa ustvarili zanimive in unikatne slike. Razstavili so jih na pravih slikarskih stojalih, ki smo jih pridobili v okviru sodelovanja s projektom LIFE Lynx.

V zadnjem tednu pa so se podali na raziskovanje volkov. Knjižico YOUNG RANGER je ustvarila mednarodna ekipa projekta LIFE WOLFALPS EU. S knjižico raziskovalci spoznajo to vrsto, njene značilnosti in izzive, ki jih prinaša sobivanje. Prelevijo se v različne vloge (kmetovalec, raziskovalec, lovec). Naloge prilagojene različnim starostnim skupinam so odlične za družinsko raziskovanje. Knjižice so v Centru DINA Pivka na voljo brezplačno.

DINAmična pustolovščina nadgrajena z izzivom v aplikaciji Geocaching

Med počitniškimi aktivnostmi smo izvedli tudi raziskovalni pohod - DINAmično pustolovščino. Skupaj z otroki smo raziskovali Pivko, njeno naravno in kulturno dediščino. Del te so seveda tudi velike zveri. Prva točka, kjer so se ustavili, je bila pri medovarnem smetnjaku. Dodobra so si ga ogledali, izvedli kako deluje in zakaj jih potrebujemo. Pri raziskovanju so nam pomagale DINAmične beležke. V raziskovalce Pivke se lahko prelevite tudi vi. V TIC-u Krpanov dom lahko kupite beležke in se podate na dogodivščino. Naloge v beležki lahko nadgradite z digitalnimi nalogami v aplikaciji Geocaching in poiščete skriti »zaklad«.

Vabljeni k obisku naših dogodkov!

5. oktober - Predvajanje filma »Skupaj za rise« - dokumentarni film o projektu LIFE Lynx in reševanju risov pred ponovnim izumrtjem; z dogodkom bomo obeležili 4. oktober - svetovni dan varstva živali. Ogledu filma bo sledil pogovor z ustvarjalci filma in raziskovalci. Na dogodku bomo predstavili tudi dve knjigi, ki sta nastali v okviru projekta LIFE Lynx – Pogumni Maks (avtorica Desa Muck) in Huda risinja (avtor Boštjan Gorenc – Pižama). Dogodek je primeren tudi za družine s šolskimi otroki. Pridružite se nam **v četrtek, 5. oktobra, ob 18. uri v kinodvorani Pivka. VSTOP PROST.**

Risom v Sloveniji in na Hrvaškem grozi ponovno izumrtje. Njihova največja grožnja je parjenje v sorodstvu, zato

so v okviru projekta LIFE Lynx pripeljali 18 risov, ki bodo osvežili kri in populaciji pomagali preživeti. Projekt je združil strokovnjake, raziskovalce naravovarstvenike in lovce iz petih evropskih držav, z enotnim ciljem - rešiti rise pred ponovnim izumrtjem. Poleg doselitev se mednarodna ekipa, ukvarja tudi s spremljanjem risov, preprečevanjem nezakonitega lova in sprejemanjem te velike zveri med lokalnimi prebivalci. V številne aktivnosti so vključeni tudi lovci iz Slovenije, Hrvaške, Italije, Romunije in Slovaške. Podobno kot leta 1973, ko so lovci in gozdarji rise ponovno pripeljali v slovenske gozdove, imajo tudi v tem projektu ključno, aktivno vlogo. Skupaj bomo ohranili risa, največjo mačko, ki živi v evropskih gozdovih.

Uspešno izvedene predstavitve pedagoških programov

Predstavitve pedagoških programov Zavoda za turizem Pivka smo začeli v lokalnem okolju. 28. junija smo gostovali na OŠ Pivka. Na zaključni učiteljski konferenci je direktorica Jana Gržinič predstavila delovanje in cilje zavoda, se zahvalila za dosedanje in povabila k nadaljnjemu sodelovanju. Helena Šneberger Mandelj je predstavila širok nabor pedagoških programov in nov turistični produkt – DINAmično Pivko, katerega del je tudi DINAmična učilnica. Poudarili smo, da je ogled Centra Dina za vse občane in občanke Pivke brezplačen in da so za učence OŠ Košana in OŠ Pivka brezplačni tudi vsi pedagoški programi. Poleg tega se šola nahaja v neposredni bližini Krpanovega doma, relativno blizu so tudi ostale lokacije. Vsi smo se strinjali, da je spoznavanje domačega okolja ključno, da se do njega vzpostavi odnos. Le tako lahko gradimo na ozaveščenju, iz katerega potem izhaja želja po ohranjanju dediščine.

Malo pred začetkom novega šolskega leta pa smo Center o velikih zvereh in naše pedagoške programe predstavili udeležencem študijske ture na destinacijo Zeleni kras. 22. avgusta jo je organizirala RRA Zeleni kras v sodelovanju z Notranjskim muzejem Postojna, Parkom vojaške

zgodovine Pivka in gradom Prem. V letošnjem letu se je pestremu programu pridružil tudi Center o velikih zvereh Dina v Pivki. Študijska tura je namenjena učiteljem in drugim strokovnim kadrom osnovnih in srednjih šol Slovenije. Predstavili smo pedagoške novosti v naši regiji ter programe, primerne za osnovne in srednje šole. V DINA Pivka smo jim predstavili raznolike pedagoške programe, ki potekajo pod okriljem Zavoda za turizem Pivka ter napovedali pedagoške programe Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer, ki se prenovljen ponovno odpira 24. oktobra.

Dina Pivka, foto: arhiv Dina Pivka

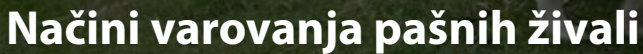
NOVO: Praznuj rojstni dan v DINA Pivka, kjer te čaka DINAmična zabava

Voden program DINAmična zabava je namenjen praznovanju otroških rojstnih dni v Centru Dina, kjer udeležence čakajo številne naloge in zanimivo raziskovanje. Preko meta kocke udeleženci določajo pot in zbirajo številke, ki jim na koncu pomagajo razvozlati enačbo. Rešitev enačbe razkrije skrivno mesto z darilom za slavljenca/ko in ustvarjalnim paketom za delavnico, ki sledi. Raziskovanje je še toliko bolj posebno, ker poteka ob ugasnjenih glavnih lučeh in digitalnih vsebinah. Le kaj vse bomo odkrili, ko ugasnemo luči? Program je namenjen za otroke med 8. in 12. letom starosti. Izvajamo ga izven

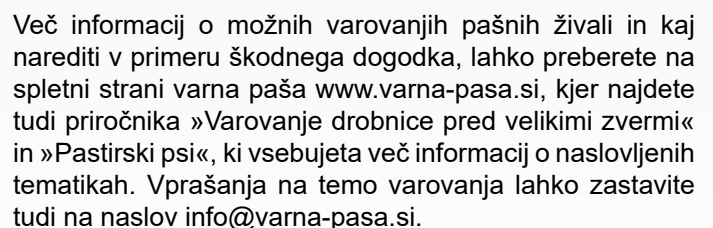
delovnega časa Centra DINA po predhodnem dogovoru. Za več informacij nam pišite na info@dinapivka.si

Pod krovno oznako DINAmična Pivka spadajo programi DINAmična pustolovščina, DINAmična učilnica, DINAmična dediščina ter DINAmična zabava. Nastali so v okviru operacije (Do)živi v urbanem okolju. Naložbo sofinancirajo Republika Slovenija, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Povezave: www.eu-skladi.si

Varovanje mora biti prilagojeno območju in načinu paše. Največji izziv za varovanje predstavljajo nekatere površine v Alpah, kjer je zaradi strmega in težko dostopnega terena uporaba zaščitnih ukrepov zelo otežena. Na takšnih terenih je najbolj učinkovita najstarejša oblika varovanja pašnih živali – varovanje s pastirjem, saj prisotnost človeka učinkovito odvrača velike zveri od približevanja.

| Pivški list, september 2023

Deset let Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer

Ekomuzej Pivških presihajočih jezer smo slavnostno odprli ob svetovnem dnevu turizma, 27. septembra 2013. To je bil za celotno skupnost zelo pomemben dogodek, saj smo na Pivškem dobili prostor, kjer smo lahko predstavili bogato naravo in z njo povezano življenje domačinov na tem območju. Domačini so se z Ekomuzejem poistovetili, saj je odseval njihov ponos in pripadnost tem krajem. Številni so se z veseljem udeleževali različnih dogodkov, ki so se odvijali v okviru Ekomuzeja v preteklih letih. Ti dogodki, zvrstilo se jih je več sto, od vsebinsko bogatih in raznolikih delavnic za otroke in odrasle, predavanj, sprehodov, pohodov in drugih raziskovanj, do kulinarčnih in turistično obarvanih dogodkov, so prinašali raznovrstno ponudbo na Pivškem in omogočali poglobljeno razumevanje naše naravne in kulturne dediščine. V devetih letih delovanja si ga je ogledalo približno 30.000 ljudi iz Slovenije in tujine. Vrata Ekomuzeja smo za javnost zaprli lani pozno spomladi in se začeli pripravljati na celovito prenovi.

Prenova je zahtevala obsežno delo že pri pripravi arhitekturnega in interpretacijskega načrta ter pripravi javnih razpisov za izbiro izvajalcev za izvedbo projekta. Gradbena dela so se pričela konec januarja 2023 in so vključevala celotno obnovo obstoječega objekta, dozidavo prizidka, ureditev zunanje okolice z izgradnjo razgledne ploščadi ter različna obrtniška dela. Skupna

vrednost projekta je znašala 700.000 evrov. Celoten projekt je bil izveden v sodelovanju med Občino Pivka ter sofinancerjema, Republiko Slovenijo in Evropsko unijo prek Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Pri prenovi smo posebno pozornost namenili vsebini in novim pristopom v interpretaciji ter zagotavljanju popolne dostopnosti za gibalno ovirane osebe. Po zaključku prenove Ekomuzej Pivških presihajočih jezer ponuja izboljšano doživetje za obiskovalce ter še bolj poudarja pomen ohranjanja naravne in kulturne dediščine tega izjemnega območja.

Odprtje prenovljenega Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer bo 24. oktobra ob 16. uri. Vsi občani občine Pivka ste vljudno vabljeni, da se nam pridružite.

Erika Kovačič, Občina Pivka, foto: Jošt Gantar

V četrtek, 28. septembra, bo v Krpanovem domu v Pivki ob 17.30 zanimivo predavanje o netopirjih, ki ga bomo sklenili z opazovanjem teh izjemno zanimivih »rokorkilcev«.

Alge Pivških presihajočih jezer

Na nekaterih Pivških presihajočih jezerih se lahko pojavijo zelene nitaste alge. Ko jezera presahnejo, ostanejo njihovi belkasti ostanki. Na nekaterih jezerih so te alge omejene na manjše površine, vezane na vodni tok (npr. struga potoka), medtem ko se v Kljunovem ribniku, Parskem in Petelinjskem jezeru lahko pojavijo množično. Na teh jezerih uspevajo tudi na izviri oz. estavelah. Te alge opazimo tudi v reki Pivki. Na Petelinjskem jezeru, ki je najdlje trajajoče izmed Pivških jezer, pa so bile zabeležene tudi alge parožnice.

Tina Kirn

Nitaste alge na gladini Kljunovega ribnika.

Ostanki steljk parožnic na kolovozu na presahlem dnu Petelinjskega jezera.

Posušeni ostanki nitastih alg na presahlem dnu Petelinjskega jezera.

Nov podcast Atmosfercev v Parku vojaške zgodovine

Julija je v sodelovanju s Parkom vojaške zgodovine (PVZ) izšla nova epizoda priljubljenega podcasta Atmosfercev, v kateri so izkušeni ustvarjalci spletnih vsebin Ciril Komotar, Jure Gregorčič in Saša Kapetanovič po odmevnem intervjuju z upokojenim vojaškim pilotom Vojkom Gantarjem pred pozabo ohranili še eno zanimivo pričevanje. Trojica avtomobilskih novinarjev, ki se je poleg prispevkov iz sveta avtomobilizma uveljavila tudi z enim najbolj odmevnih podcastov pri nas, je na pobudo PVZ pred svojim mikrofonom tokrat gostila Franca Primožiča, nekdanjega tankista med drugo svetovno vojno, sicer pa kljub častitljivi starosti še vedno vitalnega športnika.

Danes 99-letni Kamničan je v tokratnem prispevku, posnetim v PVZ pri muzejskem primerku legendarnega sovjetskega tanka T-34-85, predstavil svojo življenjsko zgodbo, vse od otroških dni, ko se je kot predvojni primorski begunec preselil iz Gorice v Kamnik, do mobilizacije v nemško vojsko ob pričetku druge svetovne vojne, dezertiranja k sovjetskim partizanom na vzhodni fronti in priključitvi jugoslovanski vojski, kjer je služil kot tankist. V pretresljivem pričevanju se je dotaknil tudi težkega povojnega obdobja, ki ga je na lastni koži doživel kot nekdanji pripadnik Hitlerjeve mladine in nekdanji

sovjetski vojak. Kljub nasilni izkušnji fašizma, nacizma in tudi povojnega režima ter številnim preizkušnjam, ki jih je kot živa priča zgodovine prestopal v svojem življenju, ni Franc Primožič nikoli izgubil ne optimizma ne življenjskega elana.

Tega mu ne manjka niti še danes, saj se je pri svojih skoraj 100 letih po več kot sedmih desetletjih brez vsakršne težave ponovno usedel v notranjost tanka T-34-85 in sledilec predstavil, kako je izgledalo življenje tankista v jeklenem oklepu med drugo svetovno vojno.

Najnovejši podcast, ki si ga je v dobrem mesecu od objave ogledalo že več kot 40.000 sledilcev, nadaljuje serijo skupnih projektov PVZ in Atmosfercev, v pripravi pa so tudi že nove skupne vsebine. Celoten podcast je dostopen na Youtube kanalu Atmosfercev.

Lorena Iskra

Park gostil 14. mednarodno konferenco uporabnikov simulacije JCATS

Park vojaške zgodovine (PVZ) je v začetku julija gostil 14. mednarodno konferenco uporabnikov konstruktivne simulacije JCATS, ki jo je organizirala Slovenska vojska v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem Lawrence Livermore iz Kalifornije.

Simulacija JCATS (*Joint Conflict and Tactical Simulation*) predstavlja dovršeno programsko opremo za virtualno vojaško usposabljanje, ki jo uporabljajo oborožene sile po celem svetu. Predstavniki proizvajalcev simulacije JCATS in predstavniki vojaških organizacij iz različnih držav, ki pri svojem delu uporabljajo to programsko opremo, že vrsto let organizirajo mednarodna srečanja z namenom

predstavitve novosti uporabnikom kot tudi seznanitve s primeri dobre prakse ter trendi nadaljnjega razvoja simulacije. Tokratno srečanje, prvo po večletnem premoru zaradi pandemije covid-19, je po več letih ponovno gostila Slovenija, pri čemer je dogodek prvič potekal v PVZ.

Udeleženci so si v sklopu tridnevne mednarodne konference kot del strokovnega programa ogledali tudi muzejske zbirke in razstave PVZ.

Lorena Iskra, foto: arhiv PVZ

Park obiskal minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar

Park vojaške zgodovine (PVZ) je v juliju obiskal minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar s sodelavci. PVZ z notranjim ministrstvom uspešno sodeluje že več let. Pred dvema letoma je tako od ministrstva v hrambo simbolično prevzel odsluženi policijski čoln P-111 in ga umestil v muzejsko postavitev, od aprila lani pa je del muzejske razstave tudi odsluženi policijski helikopter Agusta Bell AB-212.

Minister je ob delovnem obisku poudaril pomen muzejske postavitve, ki hrani bogato vojaško dediščino in dediščino nacionalnovarnostnega sistema. »PVZ nam je vsem Slovencem lahko v ponos, saj nudi izjemen vpogled v dogodke osamosvajanja Slovenije kot enega ključnih zgodovinskih mejnikov naše samostojne in neodvisne države.« Vodstvi ministrstva in Parka, ki imata sklenjen dogovor o načinu hrambe ter obnove helikopterja in njegovega vzdrževanja, sta se zavzela za krepitev sodelovanja kot tudi čimprejšnjo pripravo načrta obnove ter vzdrževanja čolna.

Ob tej priložnosti si je minister ogledal tudi nosilno razstavo Parka vojaške zgodovine »Pot v samostojnost«, v okviru katere so predstavljeni tudi izbrani policijski eksponati iz obdobja slovenskega osamosvajanja. Ti prikazujejo pomembno vlogo slovenske Policije med osamosvojitveno vojno leta 1991 in ob dogodkih, ki so vodili do oblikovanja samostojne slovenske države.

Lorena Iskra, foto: Rok Pirjevec

Obisk češkega veleposlanika in razstava »Češke sledi v Sloveniji«

PVZ je julija obiskal veleposlanik Republike Češke Nj. Eksc. dr. Juraj Chmiel. Obisk veleposlanika je bil v povezavi z gostujočo razstavo »Češke sledi v Sloveniji: dediščina češko-slovenskih odnosov«, ki je bila obiskovalcem v Parku na ogled vse do konca avgusta. Razstava je bila pripravljena prav po veleposlanikovi zamisli ob češkem predsedovanju Evropski uniji in predstavlja tesno povezanost med narodom, pri čemer je poseben poudarek dan pomembnim češkim osebnostim – znanstvenikom, politikom ter gospodarstvenikom – ki so s svojim delom zaznamovali slovenski prostor in družbeno življenje pri nas.

Glede na to, da je veleposlanik dr. Juraj Chmiel v letošnjem poletju zaključil svoje službovanje v Sloveniji, je bil to tudi

njegov poslovilni obisk v PVZ in Občini Pivka. Ob prisrčnem srečanju so se tako od njega poslovili podžupanja Občine Pivka Majda Godina, direktorica Zavoda za turizem Jana Gržinič in direktor Parka vojaške zgodovine mag. Janko Boštjančič.

Lorena Iskra, foto: Andreja Požar

Obletnica požara na Krasu leta 2022

PVZ je v sredini julija, ob prvi obletnici največjega požara v zgodovini Slovenije, obiskalo več visokih delegacij, vključno s predsedstvom Gasilske zveze Slovenije. Ob obisku uglednih gostov je bil poseben poudarek namenjen ogledu fotografske razstave »Požar na Krasu 2022«, ki je postavljena na zunanjih kubusih pred vhodom v PVZ v spomin in opomin, pa tudi v zahvalo vsem sodelujočim pri gašenju požara, ki je zaznamoval leto 2022.

Razstava, pripravljena ob koncu leta 2022 v sodelovanju z Uradom vlade RS za komuniciranje, prinaša pretresljive prizore izbranih slovenskih fotografov in novinarjev, ki so v svoje objektivne zajeli apokaliptično dogajanje tistih dni, pa tudi napore vseh, ki so se borili z ognjeno stihijo. S požarom na Krasu, ki je v 17 dneh zajel kar 3.705 ha površin, sta se poleg skoraj 15.000 gasilcev spopadali tudi Slovenska vojska in Policija, z različnimi aktivnostmi pa so se v gašenje požara ter reševanje življenj in premoženja vključile tudi razne druge službe – Civilna zaščita, Zavod za gozdove Slovenije, zdravstvena služba ... Navdihujoča

je bila tudi velika množica prostovoljcev, ki so bodisi skrbeli za hrano in pijačo, zbirali prispevke za gasilce ali pomagali pri izsekovanju protipožarnih presek. Na pomoč Republiki Sloveniji so priskočile tudi sosednje in prijateljske države: Hrvaška, Italija, Avstrija, Madžarska, Srbija, Slovaška ter Romunija.

Razstava vse od postavitve žanje veliko pohval, v PVZ pa bo na ogled še do pozne jeseni.

Lorena Iskra, foto: Rok Pirjevec

V Parku na ogled nova priložnostna razstava maket

V Parku vojaške zgodovine je bila v začetku avgusta odprta manjša priložnostna razstava maket avtorja Predraga Hluchyja.

V postavitve je vključenih šest tehnično dovršenih maket, ki prikazujejo del oklepne tehnike 1. oklepne brigade, prisotne do leta 1991 na Vrhniki. V tem obdobju je bila 1. oklepna brigada na Vrhniki najmočnejša vojaška enota znotraj 14. korpusa in 5. vojaškega območja.

Razstava bo v Parku gostovala predvidoma do konca septembra.

Lorena Iskra, foto: Peter Požar

Park na Počitniškem dnevu pred Krpanovim domom

PVZ je skupaj s Slovensko vojsko v začetku avgusta sodeloval na počitniški delavnici za otroke, ki jo je v okviru medgeneracijskih počitniških aktivnosti pod sloganom »Poletje pred Krpanovim domom« organiziral Zavod za turizem Pivka. Delavnica, s katero se je PVZ ob sodelovanju Slovenske vojske že drugo leto zapored pridružil razgibanemu počitniškemu programu, je tudi letos k udeležbi pritegnila številne vrtčevske in šolske nadobudneže v spremstvu staršev oz. starših staršev.

Mladi udeleženci so se na delavnici poučili o delovanju podmornice in si izdelali periskope, veliko spretnosti pa so

pokazali tudi pri sestavljanju modelov helikopterjev ter letal in barvanju grbov. Ob zaključku so kot dragocen spomin na prijetno počitniško dopoldne pred Krpanovim domom prejeli še praktično darilo.

Skupini je bilo prav posebno doživetje spoznati tudi pripadnika Slovenske vojske iz Vojašnice Stanislava Požarja v Pivki, ki sta radovedne malčke seznanila z vojaškim poklicem, jim predstavila svojo delovno opremo in jih ogrela s kratko vojaško vadbo.

Lorena Iskra, foto: Nika Česnik

Park prejel zahvalo Rodovskega bataljona 1. brigade Slovenske vojske

PVZ je konec avgusta prejel zahvalo Rodovskega bataljona 1. brigade Slovenske vojske za pomoč in sodelovanje pri izvedbi dogodka ob deseti obletnici ustanovitve enote, ki ga je Park gostil 2. junija. Zahvalo je direktorju Parka mag. Janku Boštjančiču predal poveljnik bataljona podpolkovnik Dragan Marič.

Rodovski bataljon svoj praznik obeležuje na rojstni dan Edvarda Peperka, ki je tragično izgubil življenje med vojno za Slovenijo, po njem pa se imenuje vojašnica v Ljubljani. Na dogodek ob dnevu Rodovskega bataljona v PVZ so bili poleg pripadnikov povabljeni tudi njihovi družinski člani, ki so se ob tej priložnosti seznanili z delom in zadolžitvami enote. Organizatorji so za udeležence pripravili pester program s številnimi aktivnostmi za najmlajše, od zanimivih tematskih delavnic in spretnostnega poligona pa do tečaja preživetja v naravi ter prikaza osnov lokostrelstva. Bogato dogajanje so z demonstracijskimi vožnjami oklepne tehnike dopolnili pripadniki 45. centra oklepnih goseničnih

vozil in 1. brigade Slovenske vojske. Večina udeležencev si je ob tem z zanimanjem ogledala tudi muzejske zbirke in razstave PVZ ter se seznanila z najnovejšimi muzejskimi pridobitvami.

Lorena Iskra, foto: Boštjan Kurent

Intervju: Julka Dekleva, dolgoletna vodja Župnijske karitas Pivka

V Pivki že več kot 30 let uspešno deluje dobrodelna organizacija Karitas, ki je bila ustanovljena na pobudo posameznikov, nekdanjega župnika Slavka Hrasta in dr. Metke Klevišar, saj so začutili potrebo pomagati ljudem v stiski. Ljudi, ki potrebujejo katero od pomoči, je namreč veliko. Zgodijo pa se tudi nepredvideni dogodki, naravne katastrofe, vojne ipd. Pogovarjali smo se z Julko Dekleva, dolgoletno vodjo in delavko Župnijske karitas Pivka in širše.

Več kot trideset let delovanja je pustilo velik pečat dobrotelnosti v župniji in občini Pivka. Prav obletnice so priložnost, da se ozremo nazaj, in pogledamo, kako smo delali in kaj lahko v prihodnosti izboljšamo. Lahko opišete, kako se je začelo delovanje in kako je prišlo do ustanovitve Karitas v Pivki?

Posamezniki smo začeli delati, še preden je bila ustanovljena Karitas Pivka. Naša prva dejavnost je bila zbiranje hrane in drugih artiklov po trgovinah, kamor so ljudje dali darove v vozičke. Izdelke smo pobirali in nosili v kasarno v Postojno, kjer so bili nastanjeni begunci iz Bosne. Nekaj jih je živelo tudi pri družinah v Pivki in tudi te smo oskrbovali. Kmalu zatem je bila s sprejemom statuta in pravilnika ustanovljena Župnijska karitas Pivka. Hkrati smo se izobraževali. Sama sem zelo rada šla na vse seminarje, ki so prispevali k poznavanju dobrotelnosti in dejavnosti ob tem. Koristilo je pa tudi za mojo osebno rast in družino, ki je pomagala in mi stala ob strani. Pridružile so se prostovoljke, ki so prevzele delo po vaseh, da smo lahko »oskrbovali« čim več ljudi v stiskah. Ob praznikih še vedno tradicionalno obiskujemo starejše in jim prinesemo malo veselja in kakšno voščilnico ali darilce, da jim polepšamo praznične dneve. Obiščemo vse starejše tudi v »domu« in ne delamo razlik, ali so verujoči ali ne. Vsi pa nas vedno težko pričakujejo, saj topla beseda pomeni več kot neko darilo.

Začetno delo je bila pomoč v skladišču, sortiranje oblačil, obutve in drugih stvari. Pošiljali smo pakete tudi za brezdomce. Organizirali smo srečelove, da smo zbrali sredstva za delovanje, saj na začetku nismo dobili denarja. Delamo pa vse brez plačila, saj poznamo pregovor: »Dobro delo se z dobrim povrne.«

Vključevanje prostovoljcev je ključnega pomena za uspešno delovanje organizacije. V katerih dejavnostih potrebujete največ prostovoljcev? Kakšna dela opravljajo?

Dejavnosti se danes širijo glede na potrebe, vedno pa je v ospredju pomoč, materialna, v zadnjih časih pa tudi psihološka. Že kar dolgo izvajamo tudi učno pomoč za šibkejšje učence, seveda v dogovoru s starši in šolo. To je dragocena izkušnja, saj se k nam vračajo celo starejši učenci, ki priskočijo na pomoč mlajšim. Zaslugo za izvajanje učne pomoči ima naš sedanji župnik Marjan Škvarč, ki je dal to pobudo. Prostovoljcev ni nikoli preveč, radi sprejmemo vse, ki želijo pomagati. Naj omenim tudi delavnice, ki potekajo pred prazniki, to je izdelovanje adventnih venčkov pred božičem in krašenje oljčnih vejic pred veliko nočjo. Te odnesemo starejšim v oba »domova« v Postojni.

Katere so ključne naloge delovanja pri vas?

Ključne naloge so pomoč ljudem, ki jo najbolj potrebujejo. Ko pa pride do naravnih nesreč, kot pred leti potres na Tolminskem in Bovškem, se vedno odzovemo z akcijami, pa naj bo potreba na kateremkoli koncu naše škofije ali v Sloveniji.

V času, ko se pogovarjava, so Slovenijo prizadele najhujše poplave, kakršnih ne pomnijo celo najstarejši prebivalci. Samo 19 od 212 občin ni zabeležilo škode po poplavah in Pivka je med njimi. Pa vendar ste se hitro odzvali. Na kakšen način?

Klicali so me s Škofijske karitas Koper, da bi zbirali določene artikle za ljudi, ki so doživeli hude poplave. Odziv je bil res hiter in dober. Ljudje so prinesli toliko pomoči, da smo imeli polno dvorišče. Vsem iskrena hvala. Zbira pa se tudi denar v okviru Slovenske karitas. Denarna sredstva so zelo pomembna, kajti z denarjem bo treba pomagati prizadetim v določenih konkretnih akcijah. Zato darovanje denarja poteka ves čas. Materialnih stvari trenutno ne moremo več zbirati, če bo kaj potrebno, bomo pa objavili.

Imate v mislih kakšne nove projekte?

O novih projektih ne bi govorila, ker se vedno odzovemo na trenutne stiske ljudi, ki jih poskušamo rešiti ali vsaj omiliti.

Že to so izzivi, da pogledamo okrog sebe in vidimo soljudi, ki nas morda potrebujejo. To lahko naredi vsak izmed nas, da nas obvesti o ljudeh, ki rabijo pomoč, pa si sami ne upajo stopiti do nas po pomoč ali nasvet.

Zraven ste že od vsega začetka. Česa se najbolj spominjate?

Zelo rada delam in pomagam. Zadoščenje je takrat, ko vidim človeka, ki sprejme pomoč. Včasih nam pridejo tudi solze v oči. Plačila za to delo ne moremo meriti z denarjem, delam prostovoljno in z dobro voljo, včasih tudi v svojo škodo, a nič zato, ker se vse v življenju nekako poravna.

Naj omenim tak poseben dogodek iz začetkov delovanja: Ko sem sama lastnoročno večkrat šla z mojo staro »katro« v Postojno na karitas, da sem naložila živila za potrebe Pivke, sem doživela, da je »katra« izpregla, ker sem naložila preveč. Hotela sem prepeljati čim več, pa sem morala vse spet razložiti. Stari avto je šel v pokoj, jaz pa sem končno prišla do novejšega avtomobila. Pa še ena iz kasarne v Postojni. S sodelavcem sva hotela naložiti zmrznjeno meso za v Pivko. Neki varnostnik naju ni poznal, zaprl naju je in poklical policijo. Situacija se je ugodno rešila za vse, bilo pa je hkrati nelagodno in smešno.

Ob obletnicah delamo obračune. Kaj načrtujete za naprej?

30-letnico smo svečano praznovali marca letos z zahvalno sveto mašo na pepelnično sredo. Zapeli so pevci zborov naše Občine. Vsem pokojnim sodelavcem smo odnesli svečke na grobove z zahvalo in molitvijo. Vsem, še posebej prostovoljkam in prostovoljcem, še enkrat hvala za njihovo požrtvovalnost, župniku Marjanu Škvarču za podporo, da nam stoji ob strani in nas spodbuja. Finančno nam pomaga Občina Pivka in prisluhne, če izrazimo še kakšno posebno potrebo.

Kaj pa osebne želje?

Vsem mojim sodelavcem in sodelavkam se osebno zahvaljujem, brez njih tudi jaz ne bi mogla delati. Želim si, da bi bili vedno pripravljeni stopiti zraven še novi prostovoljci. Zato za vse nas prosim Boga, da bi nam služilo zdravje, da se bo dalo še opravljati dobra dela.

Lepo se vam zahvaljujemo za pogovor in vam in vašim sodelavkam in sodelavcem Župnijske karitas Pivka želimo veliko moči, volje, ustvarjalnosti in potrpežljivosti ter obilo Božjega blagoslova, da bo delo obrodilo sadove in prispevalo k bolj strpni družbi in dobroti vseh ljudi.

Irena Margon, foto: Karitas Pivka

Bejž če ujedš v akciji Koseze

Člani skupine Bejž če ujedš smo v juniju izdelali streho nad socialnim centrom ASAF v brazilskem mestu Araras. Ob že znanih in obvladljivih težavah z dobavo materialov nam je nagajalo še vreme. Takrat smo kot težavo ocenjevali za nas presenetljive količine dežja in intenzivnost padavin, ko dva dneva nismo mogli na streho. Še vse kaj hujšega pa nas je pričakalo v domovini in »uvod« v vremensko katastrofično poletje je bila nevihta na območju Ilirske Bistrice z vrtnčastim vetrom, ki je odnašal strešne kritine in strešne konstrukcije. Poimenovanja »tromba«, »tornado« in podobno so bila del poročanja o dogajanju v ozračju, za nas pa je bilo dejstvo razdejanje, ki je ostalo po neurju.

Ogledali smo si najbolj poškodovane hiše in se odločili, da postavimo novo streho nad hišo družine Šabić v Kosezah. V začetku avgusta je težava z nabavo ustreznega lesa tudi pri nas, saj je večina žag v rednem letnem remontu. A ta zadrega nas ni ustavila. 4. avgusta so gozdarsko najbolj usposobljeni člani skupine pričeli s sečnjo smrek v gozdu pod Osojnico. V soboto in nedeljo so na žagi Borisa Kaluže v Narinu iz posekanih debel zrezali lege in špirovce za celotno ostrešje. Povsem svež les so prepeljali v Koseze, kjer smo na hiši najprej izvedli statično sanacijo z izvedbo armiranobetonskih stebrov, vertikalnih, horizontalnih in poševnih vezi ter vgradili potrebne kovinske vezi za pritrditev leg.

9. avgusta je potekala montaža ostrešja. Poleg »virtuozov na motorki«, ki so pripravili lesene dele enako kvalitetno kot cnc stroji in so zaslužni za izvedbo, gre zahvala za pomoč podjetjema Vadjnal d.o.o. za vijake in Baša s.p. za ladijski

pod. Za ohranjanje moči delavcev na strehi in v pripravi so poskrbeli Gostilna pri Matetu, Tomex, Zemonska vaga, Vino Marc in Mini bar.

11. avgusta je bilo ostrešje podeskano, prekrito s sekundarno folijo in pripravljeno za pokrivanje. Družina Šabić je spet imela streho nad glavo, skupina Bejž če ujedš pa zaključeno že tretjo akcijo v letu 2023.

Iztok N. Čančula, foto: Bejž če ujedš

V Kosezah so prostovoljno delali: Bojan Lenarčič, Bojan Novak, Matej Rak, Tomaž Penko, Ivan Mihelčič, Miran Žitko, Aleksander Jakovina, Milan Rebec, Maks Slavec, Marko Ambrožič, Marjan Žužek, Luka Ambrožič, Andrej Vodopivec, Peter Vodopivec, Marko Rovtar, Borut Štedul, Tadej Penko, Ljubo Kapelj, David Kapelj, Simon Černač, Izток N. Čančula, Boris Kaluža, Janez Krnel, Uroš Simšič, Peter Bizjak, Stojan Oštir, Tine Sotlar in Matej Sotlar.

Na Radohovi druženje ob shodu sv. Lovrenca

12. avgusta so Mladi Radohovci, pod okriljem Trške skupnosti Pivka, organizirali športne igre in druženje ob shodu sv. Lovrenca. Na novem športnem igrišču se je odvijal turnir trojk, najmlajši pa so se navdušeno udeležili teka po vasi in ob odkrivanju zaklada raziskovali okolico. Zvečer sta se ob pogostitvi vaščanom predstavili dve skupini mladih lokalnih glasbenikov: narodnozabavni Mladi Šempjtrci in rock zasedba U238. Vaščani so se v sproščenem vzdušju po mnogih letih zopet zbrali »na sredi vasi« in snovali načrte za prihodnje praznovanje.

Marko Barle

Suhorski shod

Na Suhorju praznujemo shod na dan sv. Marjete, ki je po starem koledarju godovala 13. julija. Kot vsako leto smo ga vaščani tradicionalno praznovali. 16. julija je daroval sveto mašo g. Anton Ličan. Pri sveti maši je gostoval Cerkveni pevski zbor iz Podgrada, ki ga vodi Stanko Čeh. Letos je bilo še posebej slovesno, ker so v cerkvi zaigrale nove električne orgle, ki jih je cerkvi in Suhorcem podaril Stanko Čeh. Cerkev je bila polna vaščanov, sorodnikov, znancev in prijateljev. Druženje je bilo prijetno in po maši je sledil obisk sorodnikov in druženje na domovih. Na soboto pred shodom, ko je bilo že vse pripravljeno za "shodače" pa so se vaščani podružili na vaškem igrišču ob golažu in harmoniki Gašperja Fabjančiča. Bilo je veselo, lepo in radoživ.

Vaško društvo Suhorje

Zlatomašnik Zdenko Štrukelj praznoval tudi v domači župniji

Preteklo nedeljo, ko smo v Dolnji Košani praznovali shod, god zavetnika košanske cerkve sv. Štefana, je bila nedeljska maša še posebej slavnostna, saj je košanski župnik Zdenko Štrukelj praznoval zlato mašo. Nedeljsko bogoslužje je daroval skupaj s pivškim župnikom Marjanom Škvarčem, farani ter pevci župnij Košana, Šmihel in Pivka. Za njegovo 50 letno opravljanje duhovniškega poklica, od katerih zadnji dve desetletji deluje v košanski župniji, so se mu zahvalili pevci, bralci, predstavniki župnijske Karitas, gospodarskega in pastoralnega sveta župnije ter bližnji sosedje.

Sidonija Zega, foto: Jože Pavzin

Spomin na Ludoviko Kalan še živi

Kulturno društvo Lipa se vsako leto na rojstni datum Ludovike Kalan, 24. 8., spomni nanjo kot na pomembno rojakinjo s Pivškega. Bila je predana in odlična učiteljica, prevajalka in pesnica, ki je pustila pečat v šolstvu na Pivki in v Piranu. Letos smo 17. maja zabeležili že 40 let od njene smrti. V spomin na njene priljubljene sončnice smo prebrali njeno pesem »Vsadila bi sončnice ...« in počastili njen spomin.

KD Lipa Pivka

Obnova verskih znamenj na Stari Sušici

Na Stari Sušici nadaljujemo z obnovo verskih znamenj, ki so obenem tudi bogata kulturna dediščina vasi. Potem, ko je bila v prejšnjem mandatu obnovljena fasada vaške cerkve sv. Janeza Krstnika, sedaj nadaljujemo z obnovo dotrajanih klopi v cerkvi.

Delno smo obnovili tudi vaško kapelico na začetku vasi, z zunanjim izvajalcem pa tečejo tudi priprave za dokončno obnovo zunanjega videza kapelice. V obeh primerih gre zahvala vaščanom vasi, ki se trudijo s svojim prostovoljnim delom.

Predsednik vaške skupnosti Franc Prelec

Graškarski pandelik po shwadi

Po dolgem času smo Sušičani začeli obujati tradicijo ponedeljka po shodu svete Ane, zavetnice vaške cerkve, "Graškarski pandelik po shwadi", ki je namenjen vaščanom za pogostitev in druženje.

Zbrala se je večina vaščanov in ob dobri hrani in pijači smo se veselili do poznih večernih ur ter ob zvokih harmonike sklenili, da se srečamo tudi drugo leto v želji, da dogodek postane zopet tradicionalen.

Dragi vaščani, upamo da se vidimo v enakem ali večjem številu naslednje leto.

Vaški odbor Nova Sušica

Cerkev sv. Jerneja na Kalu krasijo nove klopi

27. avgusta je ob praznovanju vaškega praznika župnik Zdenko Štrukelj blagoslovil nove klopi v cerkvi sv. Jerneja na Kalu. Lansko leto smo se odločili, da bi zamenjali dotrajane klopi. Pobudo smo podali člani vaške skupnosti Kal v sestavi prejšnjega mandata. Po pridobljeni ponudbi izvajalca smo se prijavili na občinski javni razpis za sofinanciranje obnove in vzdrževanja spomenikov in objektov kulturne dediščine v občini Pivka. Od skupno 9.882 evrov, kolikor je znašal predračun za nove klopi, smo na razpisu uspeli pridobiti 1.700 evrov. Sprejeli smo odločitev, da poskusimo ostala sredstva zbrati sami.

Člani vaške skupnosti smo pričeli z nehvaležnim delom in sicer s predstavitvijo od hiše do hiše na Kalu. Prebivalci so nam izkazali veliko podporo, kar nas je prijetno presenetilo, in letos spomladi smo namestili nove klopi.

Letos si želimo, da bi jih še tapecirali in v tej smeri že potekajo aktivnosti. Verjamem, da nam bo uspelo in bodo klopi dobro služile svojemu namenu.

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste kakorkoli pripomogli in darovali ter s svojim delom prispevali, da našo cerkev krasijo nove klopi.

Matjaž Mankuč

Oratorij v Šmihelu

Za konec poletnih počitnic je v Šmihelu, od 27. do 30. avgusta, potekal oratorij, ki se ga je udeležilo 47 otrok in 25 animatorjev.

Otroci so tekom našega druženja s pomočjo zgodbe spoznali Hobita in njegovo potovanje med iskanjem izgubljenega zaklada. Otroke je obiskal tudi Martin Golob in jim povedal nekaj zanimivih stvari o svojem življenju in poklicanosti. Z veseljem so mu prisluhnili in bili še posebej navdušeni nad njegovim prihodom z motorjem.

V ponedeljek nas popoldanske plohe niso ustavile, saj smo se odpravili v park Dina v Pivki in tam spoznali naše divje živali. Naslednji dan smo naše druženje nadaljevali s štafetnimi igrami na igrišču, v popoldanskih urah pa so nas obiskali skavti iz Postojne in nam predstavili svoje

delovanje in prikazali nekaj aktivnosti. V sredo pa smo se tudi mi sami odpravili na lov za zakladom, saj smo ga tudi mi že nestrpno čakali.

Vse štiri dni so pridne roke naših kuharic poskrbele, da nihče od udeležencev ni bil lačen. Potekala je tudi delavnica, na kateri smo izdelali vsak svojo skrinjo, v katero lahko shranimo svoj skriti zaklad. Naučili smo se kar nekaj novih pesmi, ki smo jih skupaj zapeli v sredo pri sveti maši, s katero smo se poslovili in zaključili letošnji oratorij.

Verjamemo, da bo ta teden ostal v našem spominu še dolgo, in da so se tudi otroci naučili marsikaj novega. Vsi animatorji verjamemo, da tudi otroci, že nestrpno pričakujemo naše druženje prihodnje leto!

Neža Lenarčič

Poletni tabor v Nadanjem selu

18. avgusta se je v Nadanjem selu odvijal vikend poletni tabor za otroke. Postavili smo šotore, pripravili kurišče ter vse potrebno za igre in filmski večer. Pridne roke mam in očetov so ta čas poskrbele za pripravo slastne večerje, nato pa je sledil ogled filma pod zvezdami. Nekateri udeleženci so noč prespali v šotorih, nekateri doma, a vsi skupaj smo se zjutraj dobili na »Pilu«.

Čakale so nas nove dogodivščine. Otroci so malo potelovadili, si porisali majice, za katere je poskrbela Tina, izdelali zapestnice ter si s servietno tehniko polepšali lesene tablice. Čas je kar prehitro mineval in že nas je čakalo kosilo ter popoldanski počitek. V senci pred šotori so potekale umirjene dejavnosti. Kmalu je prišel čas za športne igre, pri katerih smo se odrasli pridružili otrokom. Ob igranju iger z žogo smo vsi skupaj uživali, saj je bilo veliko smeha in zabave, nato pa nas je čakalo presenečenje, slasten Hot dog. Ko se je hrana malce poglobila, je sledil še poligon in igra z vodo ter iskanje zaklada. Aktiven dan se je kaj kmalu prevesil v večer, ki smo ga nadaljevali s piknikom, privoščili pa smo si tudi slastne »Fritule«. V prijetnem vzdušju smo dolgo klepetali in morda kovali tudi nove načrte.

Zjutraj nas je pričakalo sonce. Tisti, ki so noč prespali v šotoru, so dan spontano pričeli s pobiranjem krompirja

na njivi ene izmed udeleženi družin in tako poskrbeli za jutranje razgibavanje. Sledilo je pospravljanje šotorov ter skupno nedeljsko kosilo na »Pilu«.

Tako smo uspešno pripeljali do konca naš tradicionalni vaški poletni tabor, ki je vaščane zopet medgeneracijsko povezal. Ob zaključku bi se radi zahvalili še vaščanom za strpnost ter vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali pri izpeljavi. Lepo je, ko se združimo in naredimo nekaj, kar nam bo vsem skupaj še dolgo ostalo v lepem spominu.

Ksenija Belcer Žnidaršič, za vaško društvo Nad'nska lipa

Kampiranje družin iz Nadanjega sela na Krku

Kot vsako leto smo se tudi letos družine iz Nadanjega sela odpravile na skupno kampiranje. Prvič smo kampilali ob morju, in sicer v Punatu na Krku. Skupni vikend (7. 7. 2023 – 9. 7. 2023) smo preživeli v doslej največjem številu. Otroci in odrasli smo uživali v postavljanju šotorov,

skupnemu pripravljanju obrokov, seveda pa najbolj v kopanju in različnih vodnih vragolijah. Družba je bila odlična. Še naprej se bomo trudili za ohranjanje našega tradicionalnega poletnega kampiranja.

Martina Samsa

Obisk Slovenske matice in slikarske razstave Staneta Kregarja

Kulturno društvo Lipa Pivka je 31. 8. organiziralo ogled Slovenske matice v Ljubljani. Skozi zgodovino Matice od ustanovitve v letu 1864 pa do današnje vloge te znanstvene in kulturne ustanove nas je popeljala tajnica – urednica Matice dr. Ignacija Fridl Jarc. Odkrila je mnogo zanimivih dejstev, povezanih z Matico, ki bi jih Slovenci morali bolje poznati. Matica je bila ustanovljena z namenom dviga slovenske kulturne zavesti in razvijanja literature in znanosti. Hkrati je to 2. najstarejša slovenska založba, ki še vedno skrbi za izdajanje zahtevnejših del z znanstvenega, naravoslovnega in tehničnega področja poleg leposlovja. Takrat so izhajale predvsem knjige v nemščini, zato je bilo še bolj pomembno, da se je slovenščina razvijala tudi na področju znanosti in terminologije. Sprva so tiskali vse od leposlovja do koledarjev in zemljevidov v slovenščini, danes Matica skrbi predvsem za tiskanje znanstvenih del s področja zgodovine, arhitekture, filozofije, znanosti... Do ustanovitve slovenske univerze 1919 je bila Slovenska matica osrednja slovenska kulturna in znanstvena ustanova. Danes prirejajo znanstvene posvete, literarne večere, predstavitve knjižnih novosti, skrbijo za ohranjanje stikov z zamejskimi Slovenci in njihovo kulturo in ustvarjalnost. Zanimiva je bila predstavitev, kako je Matica nastala. Pobud takratnih intelektualcev je bilo veliko, prvi jo je želel ustanoviti Anton Martin Slomšek, ki je že prej ustanovil Mohorjevo družbo. Po novem letu 1863 so se povezali ljubljanski izobraženci pod vodstvom Lovra Tomana in po pozitivnem odgovoru cesarja Franca Jožefa

I. ustanovili Matico slovensko. Med predsedniki Matice se je zvrstilo kar veliko znanih imen kot Janez Bleiweis, Fran Levstik, Fran Levec, Oton Župancič, Ivan Tavčar in drugi. Po vojni je nova oblast nacionalizirala premoženje Matice, nazaj pa ga je dobila leta 1994. Za zaključek nam je prijazna voditeljica dr. Fridlova podarila nekaj knjig, ki jih je izdala Slovenska matica. Ko je bil na Matici tajnik - urednik pisatelj Drago Jančar, so vrnilo ugled in dali pravo mesto v slovenskem prostoru tržaškemu pisatelju in največjemu domoljubu Borisu Pahorju. Podprti s kulturo smo obiskali še izredno zanimivo razstavo v Galeriji Družina ob 50. obletnici smrti slikarja in duhovnika Staneta Kregarja. Razstavljene so bile njegove slike, ki so bodisi v privatni lasti ali v kakšni ustanovi, in prikazujejo njegov razvoj skozi vsa obdobja slikarskega zorenja.

Irena Margon, KD Lipa

Prenova vojaškega v gasilsko vozilo z odliko

PGD Košana sodi v II. kategorijo gasilskih enot. Na območju, kjer deluje, živi okoli 1000 prebivalcev. Operativno območje obsega površino 43.40 km², od katerih je večina, 31.10 km², gozdnih površin. Nad košansko dolino poteka zelo prometna železniška trasa, ob kateri so gasilci večkrat posredovali zaradi požarov. Vir vžiga so bile usedline zavor. Za tovrstno gašenje, kjer ni dovolj vodnih virov za napajanje gasilskih vozil, so potrebovali ustrezno vozilo. Leta 2019 so se v PGD Košana lotili zahtevnega projekta predelave tovornega v gasilsko vozilo, ki ga v nadaljevanju članka predstavi Matjaž Mankuč.

Leta 2019 smo od Slovenske vojske kot donacijo prejeli tovorno vozilo v dobrem stanju znamke Tam 150 T11BV 6x6. To je terensko vozilo, ki je prirejeno za vožnjo po zelo slabih ter neprevoznih površinah. Opremljeno je z vitlom z redukcijo prestavnih razmerji z možnostjo zapore diferenciala ter 6x6 kolesnim pogonom.

Vozilo smo ob prihodu v celoti pregledali ter naredili načrt za predelavo. Dela smo se lotili sistematično po posameznih sklopih. Ker je bilo vozilo v osnovi izdelano za potrebe vojske, smo odstranili vse dele, ki jih nismo potrebovali. Obnovljeni so bili mehanski sklopi vozila, kot so zavore, sklopka, deli motorja, cevi zraka itd. Sledila je obnova kabine, podvozja ter izdelava mehanskih

zaščit. Nato smo na šasijo vozila montirali novo gasilsko nadgradnjo z vodnim rezervoarjem volumna 4000 litrov. V njej je bila črpalka brez visokega tlaka, ki pa ni ustrezala našim potrebam, zato smo črpalko zamenjali. Pri tem pa je bilo potrebno veliko predelav. Sledila je montaža dveh navijal cevi ter opremljanje vozila z ustreznimi orodji.

Vozilo se je ob prvem testiranju izkazalo nad pričakovanji. Poplačalo je ves naš trud in znanje, ki smo ga vložili ob predelavi. Dela smo zaključili letos spomladi, ko smo vozilo tipizirali ter registrirali. Vozilo je pripravljeno za posredovanje ob požarih ter naravnih ujmah. Opravili smo 1280 ur prostovoljnega dela. Vsa dela so bila opravljena v lastni režiji z lastnim orodjem. Potrebno je bilo veliko znanja in veščin naših članov. Včasih, ko smo ob vozilu iskali tehnične rešitve, smo dobesedno pozabili na uro, Na to nas je opozorila ura na cerkvenem zvoniku, ko je odbila drugo uro zjutraj. Vsi smo imeli enak cilj, vozilo čimprej dokončati. Kot vodja tega projekta in kot član PGD Košana, sem ponosen, da sem bil del skupine, ki je opravila delo z odliko. Zahvalil bi se vsem našim članom in vsem, ki so kakorkoli pomagali, da smo dela uspešno zaključili. Posebna zahvala pa gre našemu Jožetu Morelu, ki je bil vedno pripravljen svoje znanje in svoj čas deliti z nami. Z gasilskim pozdravom »Na pomoč«.

Matjaž Mankuč

Dobrosrčnost Franca Jožefa Grofa Hohenwarta

Franc Jožef grof Hohenwart (1771-1844), lastnik gospostva Ravne pri Pivki od leta 1808, se je v slovensko zgodovino zapisal predvsem kot naravoslovec, predsednik Kranjske kmetijske družbe ter utemeljitelj in vodja Kranjskega deželnega muzeja, ustanove, iz katere sta zrasla današnji Narodni ter Prirodoslovni muzej Slovenije v Ljubljani. Bil je avtor prvega vodnika po Postojnski jami, v katerem je kot prvi zapisal, da kras ni zgolj planota Kras, temveč tip pokrajine, ki se vleče vse od Devina, Trsta, Postojne, Reke, Dalmacije, Bosne, Dubrovnika, Albanije do grškega otoka Kefalonija. Po njemu se imenuje hrošček drobnovratnik (*Leptodirus hohenwartii*), ki ga je Luka Čeč (1785-1836) našel v Postojnski jami.

Zaradi zaslug na področju naravoslovja in muzeologije je grofu Hohenwartu okoli 50 akademskih ustanov po Evropi podelilo častno članstvo, bil je tudi častni meščan Ljubljane. V svoji mladosti je tudi kot amaterski igravec leta 1789 nastopil na gledališkem odru pri uprizoritvi prve komedije v slovenskem jeziku, imenovane Županova Micka, avtorja Antona Tomaža Linhart (1756-1795), leta 1794 pa se je kot prvi povzpel na 2679 metrov visoko goro Mangart.

Kot človekoljub je imel grof Hohenwart tudi sočutje do ljudi v stiski in jim je v času, ko jih je doletela nesreča, skušal pomagati po svojem znanju in najboljših močeh. Prvi tak primer je bil poleti leta 1826, ko je bilo vreme na Ravnah v znamenju močne vročine, ki pa je do sredine avgusta popustila. Nato je 15. tega meseca v popoldanskem času prišlo do nenadne nevihte, pri čemer je strela udarila v hišo v vasi Ostrožno Brdo ter nato zanetila ogenj, ki je uničil 37 hiš, skednjev ter hlevov in ubil tri ljudi. Prvi, ki so vaščanom priskočili na pomoč, so bili Franc Jožef grof Hohenwart, kateri se je takrat mudil na svojem posestvu Ravne, košanski župnik Andrej Uršič ter prebivalci sosednjih vasi Suhorje in Prelože – med njimi so bili nekateri tudi podložniki gospostva Ravne. Stisko ponesrečencev so dobrotniki reševali tudi z nudenjem vseh življenjskih potrebščin.

Naslednji primer je bil poleti leta 1836, ko je tudi v slovenskih deželah razsajala epidemija kolere, ki se je tja razširila iz italijanskega področja, nato pa še naprej v notranjost Habsburške monarhije. Nalezljiva bolezen se je hitro širila, z njo se je okužilo na tisoče ljudi, njen izid pa je bil za številne smrti. Ne glede na ukrepe deželnih oblasti se je Franc Jožef grof Hohenwart čutil dolžnega, da tudi on s svojim znanjem pomaga sodeželanom, zato je 10. junija 1836 izdal navodila za preventivo in zdravljenje bolnikov s kolero. Ta so temeljila na izkušnjah iz Trsta, okraja Podgrad ter primerih iz Sežane, Postojne, Slavine ter okolice dvorca Ravne. Zanesljivo in učinkovito sredstvo proti koleri naj bi bila uporaba olivnega olja, limoninega soka, lipovega čaja ter melise.

Grof Hohenwart je na pomoč obolelim pošiljal gospo Frančiško Polc (1787-1852), soprogo upravnika gospostva Ravne Lovrenca Polca (1768-1836), ki je revne in obolele zdravila z mešanico olivnega olja in limoninega soka,

kar naj bi bilo učinkovito predvsem v začetnem poteku bolezni. Podatke o svojem zdravilnem sredstvu je grof Hohenwart poslal tudi avstrijskemu kanclerju Klemensu knezu Metternichu (1773-1859) na Dunaj, za kar se mu je ta v pismu 1. avgusta 1836 tudi osebno zahvalil.

Tretji tak primer je bil leta 1840, ko je ognjena katastrofa prizadela vasi na Postojnskem. Dne 13. aprila je pogorela vas Koče, 29. junija Zalog, 12. julija Zagon ter 20. avgusta Kal. V kraju Koče je bilo uničenih 41, na Kalu pa 23 hiš, skednjev, hlevov, orodje ter kmetijski pridelki. Sodni cenilci so v Kočah ocenili škodo na 38.579 goldinarjev in 13 krajcarjev, na Kalu pa na 32.198 goldinarjev in 29 krajcarjev. Za primerjavo, celotna vrednost gospostva Ravne po popisu iz zapuščinskega inventarja grofa Hohenwarta iz leta 1844 je bila 87.079 goldinarjev in 40 krajcarjev. Ljudem, ki so ostali brez strehe nad glavo ter sredstev za preživetje, so kot prvi na pomoč priskočili Franc Jožef grof Hohenwart ter Wolfgang grof Lichtenberg (1784-1856), lastnik gospostva Snežnik.

Časopisje, ki je poročalo o teh dogodkih, pa je zapisalo, da naj ti velikodušni in radodarni darovalci najdejo še veliko posnemovalcev, saj Vsemogočni v nebesih dobrohotno gleda na vse dobrotnike, ki se trudijo pomagati pomoči potrebnim.

Igor Gardelin, foto: Valter Leban

Jakob Mankoč in kapelica sv. Družine na Kalu

Kapelica sv. Družine, ki stoji ob cesti proti Neverkam, ni le navadna cerkvena kapelica. Njena zgodba, arhitektura in umetnostno delo, ki ga skriva, jo postavljajo v središče naše pozornosti.

Leta 1891 jo je dal postaviti Jakob Mankoč, rojen na Kalu pri Pivki, ki je kasneje postal ugleden veletrgovec z lesom v Trstu in je veljal za enega najbogatejših tržaških Slovencev svojega časa. Rodil se je v družini Blaža in Marije Mankuč na Kalu pri Št. Petru na Krasu (sedaj Pivka). Prvotni priimek Mankuč je cesarsko-kraljevo namestništvo v Trstu 20. maja 1898 spremenilo v Mankoč. Leta 1847 je v Trstu pričel z malo lesno trgovino, ki se je z leti razvila v veletrgovino. Kasneje je kupil več nepremičnin, tako da ga prištevajo med najbogatejše tržaške Slovence tistega časa. Marica Nadlišek Bartol piše, da se Jakob Mankoč »po vzgledu mnogih Kranjcev, Kraševcev in drugih slovenskih priseljencev ni navzel italijanskega duha ter je ostal do smrti mož slovenskih korenin«. Jakob Mankoč in njegova družina, v kateri se je rodilo devet otrok, sta bila znana po svoji velikodušnosti. Darovali so mnoge denarne ali druge dragocene darove tržaški podružnici Družbe svetega Cirila in Metoda ter sofinancirali gradnjo tržaškega Narodnega doma.

Načrt za kapelico na Kalu naj bi naredil znani tržaški arhitekt Giovanni Scalmadini (1830 - 1905), kamenje je sklesal domači kamnosek Miha Stegel, poslikal pa jo je J. Mazzaroli. Kapelica po svoji arhitekturi, oblikovanju in kamnoseški obdelavi izstopa iz povprečja in predstavlja celostno umetnino svojega časa, so zapisali v podjetju GNOM, ki je poskrbelo za obnovo v dogovoru z Zavodom za varstvo kulturne dediščine iz Nove Gorice in s sredstvi Občine Pivka.

Kapela je v celoti izdelana iz klesanih kvadrov kraškega apnenca, njena notranjost je poslikana. Pred pričetkom del sta bili v notranjosti niš nameščeni dve sekundarni kovinski

plošči, pod katerima se je po njuni odstranitvi pokazala poslikana zidna površina z motivom svetih bratov Cirila in Metoda v eni in sv. Roka v drugi niši. Najdena sta bila tudi ime slikarja, J. Mazzaroli, in letnica nastanka, 1891.

Ekipa podjetja GNOM je najprej sanirala kamnito streho in uredila stike med kamni ostenja, da bi preprečili nadaljnji vdor vode, sledilo je restavratsko delo na poslikavah notranjosti, kot je utrjevanje, kitanje, rekonstrukcija poslikave in retuša, zatem urejanje kamnitega tlaka v notranjosti, obnova stopnišča med cesto in kapelico ter kamnitega opornega zidu, izvedena je bila drenaža, očiščeni in na novo pobarvani so tudi vsi kovinski deli vrat in ograje.

Alenka Furlan Čadež, foto: Metka Iskra

»Pesem za podmladek«

V zadnjih letih je skupino Elúm zaznamovalo deset rojstev, kar nas je navdihnilo za projekt »Pesem za podmladek«. Gre za inovativno pesmarico avtorskih pesmi, ki so nastale med porodniškimi odsotnostmi naših članic. Pesmi zajemajo prvo leto odraščanja otrok in so predstavljene s klaviirsko spremljavo.

Program zajema avtorske pesmi, ki so bile namensko napisane za podmladek v času porodniških odsotnosti in zbrane v pesmarico. Projekt je povsem inovativen - od izvirne ideje naprej. Vsako besedilo je nastalo iz osebnih izkušenj ene od pevk, ki je ob igranju, uspavanju, hranjenju, previjanju... prepevala svojemu otroku in zapisovala svoje besede ter melodije. Od preprostih prvih uspavank pa do že bolj kantavtorskih zapisov, ki opisujejo prigode in mejnike mlade mamice v času varstva svojega prvega otroka. Te pesmice v kronološkem zaporedju spremljajo prvo leto odraščanja in se na koncu povežejo v neko celoto, poslušalce pa povabijo k podoživljanju svojih začetnih obdobij starševstva. Gre za 11 skladb, ki nagovarjajo dojenčka oziroma malčka, ob spremljavi klavirja. V pomladnih mesecih smo ustvarjale in dopolnjevale aranžmaje, ki so delo celotne skupine. Zadnjo od nastalih pesmi, Srčni utrip, pa je v celoti uglasbila in aranžirala Klara Simčič. Projekt smo predstavile 24. julija v Postojni, čaka pa nas še en ponovitveni koncert pred koncem leta. Na koncertu je pesmim dodal poseben pečat še Blaž Podobnik z instrumentalnimi vložki na klavinovi.

Poleg predstavitve Pesmi za podmladek pa nas je bilo v letošnjih toplejših mesecih mogoče slišati na več koncih. V organizaciji JSKD OI Postojna smo otvorile Tedne ljubiteljske kulture, gostovale v Medvodah pri Vokalni skupini Fone Megale, ob kresni noči smo zapele na Škocjanskem festivalu, polepšale kar nekaj porok tekom poletja, organizirale dobrodelni ulični nastop članov ljubiteljskih pevskeh sestavov s Postojnskega in prav pred kratkim nastopile na državnem tekmovanju oračev Slovenije. Jeseni pa nas čaka še tisti najbolj resen del pevske sezone: letni koncert, revija pevske zborov in regijsko tekmovanje odraslih pevskeh zasedb.

Tjaša Blaško, foto: Foto atelje Postojna

Odprtje razstave Marine Dereviankine

11. avgusta smo v Krpanovem domu otvorili razstavo ukrajinske ustvarjalke Marine Dereviankine. Naslov razstave, ki je bila odprta do 31. avgusta, je Črno/belo. Avtorica preko slik poudarja barvno dvojnost, hkrati pa tudi dvojnost občutkov in doživetij.

»Naše življenje je sestavljeno iz črnih in belih črt in od tega, s kakšnega zornega kota gledamo nanj, je lahko odvisno veliko, kajti včasih nam črna črta lahko pove mnogo več o razumevanju in vrednotah življenja kot bela. Nova faza in nov korak vzbujata strah, vendar nas naredita močnejše. Mnogi mislijo, da pogumni ljudje ne vidijo nevarnosti, ne pretehtajo možnosti in ne razmišljajo o prihodnosti, vendar to ni res, pogum - je zavestno tveganje in ne nepremišljenost. Oprijemati se strahu, bolečine ali razočaranja ni vredno, saj imajo to lastnost, da nas razjedajo od znotraj. Namesto tega je bolje izraziti svoja čustva, se pogovarjati o svojih doživljanjih in težavah, s partnerjem, družino, terapevtom ali osebo, ki je doživljala podobne situacije. Ko želimo spremeniti življenje v razmerah negotovosti in se spopadamo s strahovi in zmedo, se lahko z dejanji vsaj malo naučimo obvladovati tok negativnih občutkov in emocij. Razumem, da to ni lahko narediti in da se včasih zdi, da nimamo več moči, da bi se s tem spopadli in da nam gre včasih tudi vse narobe, ampak zagotovo vem, da vse slabo vedno enkrat mine, čeprav pusti sled globoko v naši duši. Včasih lahko že najpreprostejša dejanja spremenijo človekovo življenje in svet okoli njega: prijazna beseda ali topli objem, sprehod v

parku ali skodelica kave, morda glasba ali umetnost, ples ali izlet v naravo, potovanja ali dobra knjiga. Dovolite si živeti življenje, dovolite si rešiti sebe in druge, saj bomo imeli vedno dovolj časa za umiranje,« pojasnjuje avtorica. Odprtje sta odlično popestrila glasbenika Peter Hudnik in Matic Ajdič z »grunge« nastopom. Marina je želela sproščen dogodek; med ogledom razstave so avlo Krpanovega doma napolnili diskretni ritmi glasbe, obiskovalci smo prehajali iz avle v galerijo in nazaj, vmes pa smo lahko poklepetali z avtorico ob kozarcu vina.

Veseli nas, da je bilo zadovoljnih obiskovalcev precej, domačinov in od drugod. Avtorica razstave pravi, da včasih že najpreprostejša dejanja spremenijo človekovo življenje. Otvoritev je zagotovo spremenila večer vsem, ki smo se dogajanju prepustili. V Krpanovem domu bomo na podobne dogodke vabili tudi v prihodnje.

Zavod za turizem Pivka, foto: Tibor Pranjić

Na kresni večer je MePZ Postojna zaključil 39. pevsko sezono

Muhasto vremensko dogajanje je 23. junija prisililo prireditelje, da koncerta ob kresni noči niso izvedli na prostem, temveč v Zeleni dvorani Društva upokojencev Postojna, ki se je tudi tokrat izkazalo kot zanesljiv soorganizator. Kljub športnemu ambientu so nastopajoči približali publiki čar skrivnostne noči in jih ogreli s programom slovenskih in tujih ljudskih pesmi ter pripovedmi.

O izvoru, pomenu in običajih praznovanja kresne noči je uvodoma spregovorila povezovalka programa Katarina Temkova, pevski del programa pa je pričel MePZ Burja DU Postojna, ki je pod vodstvom Jelke Bajec Mikuletič odpel program slovenskih ljudskih in umetnih pesmi. V drugem delu programa se je predstavil MePZ Postojna z zborovodjem Klemnom Miklavčičem, ki je za to priložnost izbral ljudski iz Baskije in Norveške ter venček srbskih ljudskih, tem pa dodal še slovenski Pa se sliš' in Marko skače.

Gost večera je bila odlična pripovedovalsko glasbena zasedba Bajate, v kateri sodelujejo umetniki mlade generacije iz različnih koncev Slovenije.

Ob zaključku se je predsednica MePZ Postojna zahvalila nastopajočim za sodelovanje in DU Postojna za pomoč pri organizaciji dogodka. Zahvalo pa je namenila tudi Občini Postojna, JSKD-ju, podjetjem Pivka-Delamaris, PVC Nagode, DSD Dvigala ter donatorjem, ki so finančno podprli delovanje zbora v tem letu.

S tradicionalnim koncertom ob kresni noči, devetim zapored, je MePZ Postojna zaključil letošnjo pevsko sezono, v kateri se je po treh letih zatišja spet odvilo polno dogodkov, nastopov in tudi udeležba na mednarodnem tekmovanju, na katerem so zboru pripeli srebrno priznanje. V pripravi na jubilejno 40. sezono vabi zbor k sodelovanju nove pevke in pevce, ki se sestavu lahko pridružijo v začetku septembra.

Pia de Paulis Debevec, foto: Ladislao Torresan

Festival drugačne glasbe v Trnju že 25-ič

Drugi julijski vikend je tudi letos v Trnje privabil glasbene ljubitelje. Festival drugačne glasbe, ki se že četrto stoletje odvija na idiličnem koncertnem prostoru, kjer imajo obiskovalci možnost tudi prenočiti, organizirata MKDC Postojna in MCP. Pester nabor letošnjih nastopajočih, tako domačih kot tujih, je ponovno zadostil glasbenim užitek obiskovalcem, ki se vsakoletno radi vračajo na Pivško.

Festival, ki v legendarnem borovem gozdičku ponudi tudi kampiranje, hrano in pijačo, je v vseh letih gostil več kot 500 bendov. Tudi letos je ponudil bogat in raznovrsten program. Iz Danske so prišli Son of Seth, pa Oust iz Nizozemske, nastopili so Avstralci Diploid, nekaj bendov je prišlo iz Hrvaške: Tekthrower, Skotni Vrag in legendarni Istrani Po' Metra Crijeva. Pester je bil tudi nabor domačih izvajalcev: Kavasutra, Link Der Wasser, The Snot, Smedja

in Smetke, Mrkeči Zvoki, GX20, Fatter, Dunraven, Niko Novak, Enštale, Tachyon in istrski trio Spiral Mind.

Katarina Temkova, foto: Iztok Djordjevič

Poslikana Pivka

Poleti je Hiša kulture organizirala že drugo izvedbo večletnega projekta Poslikana Pivka (2022–2025). Projekt raziskuje stensko slikarstvo, njegov izraz, domet in pomen v javnem prostoru, na primeru majhnega mesta, kot je Pivka.

Kot je znano, je osrednji pomen stenskega slikarstva v tem, da umetnost prinaša v javno sfero. Na ta način umetniško delo pridobi najširše občinstvo, tudi tisto, ki nikoli ne vstopi v galerijo, hkrati pa (lahko) postane učinkovit medij družbene komunikacije. Glede na to, da Pivka pred tem projektom ni imela nobene javne poslikave, se zdi še posebej primerna za raziskavo, kakšne učinke ima lahko poslikava na prebivalce mesta, odnose med njimi in družbeno ozračje nasploh. Zato **Hiša kulture** pojmuje projekt kot nekakšen laboratorij za raziskovanje odnosov med umetnostjo in družbo, ob tem pa se nadeja, da bo pomembno prispeval k razvoju vizualne podobe mesta in promociji vizualne umetnosti nasploh.

Lani je slikar **Leon Zuodar** na dvorišču za Hišo kulture izvedel poslikavo z naslovom **Artist at Work**, ki tematizira delo umetnika, njegov prispevek k razvoju družbe in družbeno percepcijo sodobne umetnosti. Letos poleti pa je slikarka in ilustratorka **Petra Preželj** poslikala steno podpornega zidu ob vrtcu Mavrica. Umetnica je zasnovala poslikavo v svojem značilnem slogu, ki ga na eni strani opredeljuje stroga risba, polna natančno izrisanih detajlov, na drugi pa razkošje najrazličnejših barv, iz te napetosti pa se poraja ekspresiven večpomenski izraz. Poslikava prikazuje figure živali, rastlin, ljudi in fantastičnih bitij, razvrščene na pisanem ozadju, kjer se abstraktni vzorci iz črtic in pik izmenjujejo s prepoznavnimi elementi krajine (cesta, grič, oblak). Preplet raznolikih motivov, ki

prehajajo drug v drugega, in likovnih prvin, ki na isti način predstavljajo različne stvari, denimo, vzorec iz pikic/črtic na temno modrem ozadju, je lahko kožuh, oblak ali zaplata snega, ustvarja dvoumnost in ambivalenco, ki omogoča različne interpretacije; dogajanje na sliki si lahko vsakdo razlaga po svoje in si o njem zamisli eno ali več zgodb, to pa umetnica še spodbuja z naslovom – **Povej zgodbo**.

Mojca Grmek, foto: Hiša Kulture Pivka

Pozdrav poletju v Vrtcu Pivka

14. junija smo se zbrali na ploščadi pred Krpanovim domom na prireditvi Pozdrav poletju. Skupina Kamenčki nam je na igriv način predstavila, kaj vse zanimivega nas poleti čaka.

Ker vemo, da je gibanje najpomembnejše za otrokov zdrav razvoj, so nam otroci iz skupine Kamenčki pokazali, da je poletje idealen čas za igre z žogo, kolesarjenje ali vožnjo s skiroji, rolerji, igranje badmintona ali hojo s hoduljami ter skakanje s kolebnico ali že malce pozabljeno elastiko.

Ko pa postane prevroče, se umaknite v prijetno senco dreves in vzemite v roke knjigo. Knjige vas bodo popeljale v čudovit svet pustolovščin in domišljije. Z njimi boste lahko odšli na Luno ali pa se potopili s podmornico pod gladino oceana.

Seveda pa ni poletja brez potovanj. Naša čudovita Slovenija nam ponuja nešteto možnosti. Kamenčki so se letos odločili, da gredo z avtobusom na morje.

Katja Sedmak Ronzullo

Študijski krožek NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA na Zgornji Pivki - izziv za turizem

Desetletje nazaj sem na sprehodu okrog vasi srečala obiskovalca, zagnanega pohodnika, ki je štel prehojene kilometre. Ob pogledu na Zgornjo Pivko ga je zanimalo, katere znamenitosti si lahko ogleda v bližini, saj da pozna samo Tabor. Tu se je najin pogovor šele začel. ....

Ne samo grad Kalc, obkroža nas naravna in kulturna dediščina, ki so nam jo predali naši predniki...skupaj z zgodbami in dejstvi, ne samo spomini najstarejših, ampak predvsem z načinom razmišljanja, ki ga ima vsak posameznik v sebi. Starši so nas v prvem obdobju življenja vodili do vrednot, ki pomagajo gledati s srcem, poslušati strpno in v sedanjosti ohranjati dejstva preteklosti za prihodnost. Knjige in objave na spletu naštevajo in opisujejo znamenitosti ter podatke, ki so včasih tudi napačni. Vendar to ni dovolj.

Z vsakim korakom posebej zares odkrivaš to, kar je skrito med vrsticami. To so prave znamenitosti, ker odkrivajo zgodbe! Lokacije "živih maket"; Pogled na Javorniško - snežniški masiv, Kamen, na katerem je pesnik sedel in razmišljal, Drevo, pod katerim je sedel in napisal vsem znano pesem in zarasla pot, po kateri je hodil vsak dan, Grič, s katerega je videl na drugi konec dežele, Stari most, ki je bil nekoč edini, a se še danes imenuje novi most in še in še...

*Pohodniku se ni več mudilo. Sede je opazoval zanimivosti naše pokrajine ter spraševal.
Ob odhodu je dejal: Še sem bom vrnil...*

Popotnik, POSTOJ!

A si ne želimo v turizmu ravno takšnih trenutkov? Turista, ki želi posedeti z lokalnim človekom in v miru opazovati naš način življenja; našo kulturo, ki je odraz preteklosti in odnesti vtis domačnosti. Ni samo ogled znamenitosti cilj turistov, tudi ne samo kulinarika, ki jo ob tem ponudimo. Turisti, zlasti zahtevnejši, želijo več od programov in ponudb. Govorimo o zgodbah, a zgodbo ustvari srce, ne prebrani tekst...Začutiti želijo, da smo zaradi njih tu in da se želimo ukvarjati z njimi na spontani način. Kulturo, ki nas oblikuje, gost najprej zazna. Stik, ki preprosto pomeni zahvalo za obisk, varno zavetje, ki ga nudimo sebi, je namenjen tudi gostom. Ko gremo na potovanje, si želimo tudi sami občutka varnost in zaželenosti in šele nato steče vse, kar želimo ponuditi gostu tudi doma.

Naravna in kulturna dediščina gresta v turizmu skupaj z roko v roki, zato je študijska oblika Andragoškega centra v okoljih, kjer se ljudje težko povezujejo vsebinsko, najbolj inovativna oblika sodelovanja.

Prav zaradi obojestranskega povezovanja z **Zavodom za turizem Pivka** smo v letu 2022 predstavili programe načrtnih trajnostnih vsebin Zgornje Pivke in jih z namenom tradicionalne izvedbe za prihodnost predali Zavodu za turizem Pivka v izvajanje: Spomladanska oskrba užitnih

rastlin v Zagorju ob dnevu Zemlje, junijski Botanični sprehod in na prvo soboto v septembru tradicionalno spominski pohod "Po Vilharjevi poti".

Na zaključni prireditvi septembra predstavimo javnosti vsakoletne rezultate. Letos deluje Študijski krožek Naravna in kulturna dediščina Zgornje Pivke na dveh lokacijah - v Zagorju pod okriljem Ljudske univerze Postojna - **10 LET DELOVANJA na Zgornji Pivki**, v Pivki pa ustvarja nove povezave študijski krožek **KULTURA V TURIZMU**, v organizaciji Zavoda za turizem Pivka.

Vabim vas, da si v času **od 23. septembra do 7. oktobra 2023**, v okviru **DEDK - Dnevnov evropske kulturne dediščine 2023**, v projektu Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ogledate naše objave in prireditve ter si v živo obiščete vodene dogodke ter razstavi, v pogovorih pa začutite pristop do kulturne dediščine, s katerim lahko nagovorite vsakega obiskovalca Pivke. To je naš skupni cilj.

PO VILHARJEVIH POTEH - tradicionalni pohod
STARE OBRTI na Pivškem - zbirka starih predmetov
STARA ŠOLA št.1 - razstava
LIPA ZELENELA JE - fotozgodba

Vse generacije vabim k sodelovanju v sedanjih in prihodnjih projektih študijskega krožka!

Andragoškemu centru Slovenije, Ljudski univerzi Postojna, Zavodu za varstvo kulturne dediščine Ljubljana in Maribor in Zavodu za turizem Pivka se zahvaljujem za sodelovanje!

Več na:

www.visitpivka.si

<https://www.facebook.com/marjeta.marincic.9/>

<https://lu-postojna.si/objava/707251>

DEDK 2023

**Marjeta Marinčič, mentorica študijskega krožka
NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA Zgornje Pivke,
foto: Tina Perenič**

Šolski zvonec se je ponovno oglasil

Šolski zvonec v osnovnih šolah Košana in Pivka se je ponovno oglasil in učenci so znova prestopili prag šolskih stavb. Prav poseben dan je bil 1. september za prvošolce, v Košani jih je bilo osem, v Pivki skupaj s podružnično šolo Šmihel kar 59.

Poleg učiteljic, ravnateljic Neve Brce in Nadje Černetič, je prvošolce v obeh osnovnih šolah nagovorila podžupanja Majda Godina. Otrokom je zaželela prijeten prvi šolski dan, ki naj bo kar se da prazničen. Povedala je, da občina po najboljših močeh skuša zagotoviti dobre materialne pogoje za delo šol in vrtcev. Šole, starši in učitelji imajo namreč izredno vlogo v oblikovanju učenčevih sposobnosti in osebnosti, je poudarila podžupanja. Predstavnik sveta za preventivo Ernest Margon je prvošolce in starše opozoril na pomen prvih samostojnih korakov v prometu, starše pa na to, da so otrokom prvi zgled. Prvošolčke je občina obdarila s paketom za ustvarjanje, tako da bodo prve

šolske ure prijaznejše in bolj ustvarjalne. Za dobro znanje pa bodo poskrbele vestne učiteljice.

Vsem učencem, zlasti prvošolcem, želimo uspešno šolsko leto 2023/2024.

Občina Pivka

Kamišibaj, ustvarjalna delavnica in palačinke

V okviru programa poletnih aktivnih počitnic za otroke, ki jih je pripravil Zavod za turizem Pivka z Dino Pivka, je Kulturno društvo Lipa pripravilo pester dan dogajanja. Otrokom so člani KD Lipa pripravili program, ki se je začel s pripovedjo dogodivščin junakinje Iskre Požar, drobne a nadvse iznajdljive in prijetne deklice, ki je glavna junakinja mladinske knjige »Brez iskre ni požara« avtorice Polone Kovačič. V kamišibaj tehniki je Irena Margon pripovedovala in razkrivala dogodivščine male Iskre, ki so ji otroci zavzeto sledili. Po ogledu predstave so otroci na tleh »amfiteatra« za Krpanovim domom risali z barvnimi kredami na temo »Rišemo poletje«. Nato je gospa Anita Boštjančič z mladimi pomočnicami pripravila materiale za izdelovanje lepih in praktičnih škatlic. Nastale so zanimive škatlice, ki so uporabne za shranjevanje drobnih

skrivnosti ali spominkov. Nekaj otrok je izdelalo tudi knjižno kazalko metulja in pikapolonice. Za konec pa še sladko presenečenje: otrokom sta spekla in prinesla palačinke Ernest Margon in gospa Nataša iz Ukrajine, ki trenutno zaradi vojne v njeni domovini živi v Pivki. Dan je bil popoln, hvala tudi animatorki Karolini, ki se trudi pri delu z otroki.

KD Lipa Pivka, foto: Anita Boštjančič

Kamišibaj in ustvarjalna delavnica na ekološki kmetiji Slavec

30. julija se je v »knjižnici pod krošnjami« na kmetiji Slavec v Knežaku zgodilo veliko zanimivega. Program so pripravili člani Kulturnega društva Lipa Pivka v sodelovanju s kmetijo Slavec. Irena Margon (predsednica KD Lipa) je v kamišibaj tehniki ob slikah pripovedovala klasično ljudsko koroško pripovedko Mojca Pokrajculja. Ob čudovitih ilustracijah, ki so nastale v pomladansko - poletnem času leta 2020 izpod čopičev mladih članov društva Maje Margon in Bora Šajna, je dvajseterica otrok spremljala zgodbo.

Po končanem pripovedovanju so imeli še ustvarjalno delavnico, ki je bila povezana z življenjem na kmetiji, saj so izdelovali prikupne čebele in pikapolonice ter kazalke - metulje za v knjige. Za pravi konec je poskrbela Zala

Kovačič s skladbo, ki jo je zaigrala na violončelu. Gregor Slavec, lastnik kmetije, je otrokom pokazal živali in razložil, kakšno delo opravlja kot kmet, na koncu pa jih je pogostil z odličnim domačim sladoledom, narejenim iz kozjega mleka, ki ga prideluje kar sam.

KD Lipa Pivka, foto: arhiv društva

Slovenski otroški zbor 2023

Nadarjeni mladi slovenski pevci so se prejšnji teden že dvaindvajsetič zbrali na Slovenskem otroškem zboru 2023. Med 98 pevci, ki so letos opravili avdicijo, jih je bilo kar 16 iz naše občine: Lara Horvat, Veronika Hreščak, Vita Juvan, Nika Kaluža, Lara Lipanje, Hana Tia Milavec, Nara Pia Milavec, Timotej Penko, Ivana Penko, Ambrož Penko, Rebeka Šabec, Livija Smrdel, Nika Sotlar, Jernej Šprohar, Žiga Turnšek in Veronika Uršič.

Letos so imeli v gosteh Deški zbor Adolf Fredrik iz Stockholma pod vodstvom Tonyja Margete, dirigenta slovenskih korenin. Enotedensko druženje so zaključili z dvema skupnima koncertoma – v cerkvi Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi in v Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Damjana Morel

Likovna delavnica na Jurščah

Kulturno društvo Juršče je 5. avgusta izvedlo likovno delavnico. Vodil jo je prizadevni Srečko Srebot, ki živi na Jurščah.

Delavnice se je udeležilo petnajst udeležencev. Med njimi je bilo nekaj otrok. V društvu se zavedamo pomena likovne dejavnosti. Risanje in barvanje priporočajo psihologi kot odlično metodo proti tesnobi in stresu. Likovna umetnost nas umiri, um se zbistri in počutimo se manj obremenjeni. Ob tem doživljamo lepoto, ki je eden od načinov za doživljanje sveta.

Ustvarjali smo tihožitja, odkrivali lepoto barv ter pomen prostora. Zaključili smo s prijateljskim klepetom in skupno malico.

Majda Žužek, foto: Majda Žužek

Mladi

Uspešen turnir odbojke na mivki

Društvo Mladi za Pivko je poleti uspešno izvedlo turnir odbojke na mivki. Za zmago se je borilo več ekip, a najbolj pomembno je bilo druženje in zabava. 3. mesto je dosegla ekipa iz Hrvaške, 2. mesto je dosegla ekipa PAPPYS, 1. mesto pa ponovno Little Spikers.

Vsem ekipam, obiskovalcem in sodelujočim čestitamo za uspešno izveden turnir. Seveda, smo si po turnirju dali duška na Kalanskem Shwadu. Radi bi se zahvalili tudi sponzorjem, Občini Postojna, Zavodu za Turizem Pivka za majice in praktične nagrade in podjetju Pivka Perutninarstvo d.o.o za okusne hrenovke, ki so nam zelo tekle po turnirju. Seveda naslednje leto ponovimo.

Društvo Mladi za Pivko

Evropski dan neformalnih oskrbovalcev v luči zakona o dolgotrajni oskrbi

6. oktobra beležimo dan družinskih in drugih neformalnih oskrbovalcev. V Sloveniji doma nekoga oskrbuje vsak peti do deseti državljan, to pomeni skoraj 400.000 ljudi. Implementacija zakona o dolgotrajni oskrbi bo ena največjih prelomnic za področje družinske oskrbe v Sloveniji do sedaj. Ali vemo, kdo sploh so družinski oskrbovalci, s čim se spopadajo in kaj najbolj potrebujejo?

Družinski in drugi neformalni oskrbovalci so družinski člani, prijatelji in znanci, v Sloveniji pogosto tudi sosedje, ki dlje časa oskrbujejo svojega kronično bolnega, starostno onemoglega ali invalidnega bližnjega. To delo opravljajo od nekaj ur tedensko do 24 ur na dan vse dni v tednu, se pa količina in teža dela lahko s časom spreminjata.

Praviloma se spreminjajo tudi oskrbovalne naloge. Velikokrat družinski oskrbovalci bližnjemu najprej pomagajo pri opravljanju **osnovnih vsakodnevnih opravil**, kot so: nakupovanje, čiščenje, vožnja avtomobila, uporaba transportnih sredstev, uporaba telefona, plačevanje računov, priprava hrane, pranje perila, jemanje zdravil, upravljanje z denarjem in podobno.

Z napredovanjem bolezni ali starostne onemoglosti pa priskočijo na pomoč tudi pri **osnovnih vsakodnevnih opravilih**, kot so: hranjenje, hoja, vstajanje s postelje in gibanje po stanovanju, uporaba stranišča in kopalnice, oblačenje in osebna higiena. Zaradi nesreče ali hude bolezni pa je lahko oskrba že od samega začetka intenzivna.

Težavno iskanje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem ter oskrbovanjem bližnjega

Pomembno je, da se zavedamo, da se v vlogi družinskega oskrbovalca lahko znajde vsak izmed nas. Ena izmed družinskih oskrbovalk je z nami delila zgodbo: »Po materini smrti se je očetova bolezen poslabšala. Z bratom naju je skrbelo, kako bo odslej živel sam. V dom za starejše ni želel, zato sva se z bratom dogovorila, da bova izmenično skrbela zanj. Sedaj preživi nekaj dni v naši družini in nekaj dni v tednu v bratovi. Ob službi in skrbi za družino dolgo nisem opazila, kako se oče spreminja; postajal je pasiven, težko sem ga pripravila, da je vstal iz postelje, še težje, da je kaj pojedel. Kar naprej je govoril, da nam je v breme in da želi domov. To me je jezilo, čutila sem se izdano, saj smo se vsi trudili zanj, ga imeli radi, zdelo se nam je, da našo skrb vrača z nezadovoljstvom. Včasih je bilo res hudo, rekla sem tudi kakšno besedo preveč, ne samo njemu, temveč tudi možu in otrokom. Postajali smo živčni in vedela sem, da tako ne more iti več naprej. Potem je nanoslo, da sem zasledila oglas za usposabljanje za družinske in druge neformalne oskrbovalce pri Inštitutu Antona Trstenjaka. Zdel se mi je zanimiv, toda bila sem preutrujena od vsega in nisem imela ne moči, ne volje, da bi se prijavila, pa me je sosedja Marjeta prepričala – zaradi prevoza. Sedaj vem, da nismo mi krivi, ker se je oče počutil slabo, temveč izguba žene, kronična bolezen in depresije, so naredili svoje. Obiskali smo zdravnika, predpisal mu je primerna zdravila za depresijo. Včasih je oče pletel košare, z možem sva ga prosila, da naju nauči, kajti res bi se rada naučila tega. V očeh so se mu prižgale iskrice, malo je sicer pogodrnjal, nato pa privolil. **Do vseh teh idej ne bi prišla, če se ne bi udeležila usposabljanja; od strokovnjakov, predvsem pa ob dobrih izkušnjah in spodbudah drugih udeležencev, sem dobila moč in znanje za lepši odnos z očetom, ki sedaj odseva tudi v moji družini.**«

Usposabljanje po meri družinskega oskrbovalca

Že od leta 2005 izvajamo pri Inštitutu Antona Trstenjaka usposabljanje za družinske in druge neformalne oskrbovalce po celotni Sloveniji.

V Občini Pivka je takšno usposabljanje potekalo v začetku tega leta, v Košani. Veliko zgodb in izkušenj družinskih oskrbovalcev nas je naučilo, da je ključno usposabljanje po meri družinskega oskrbovalca. Ob pomanjkanju časa, mnogokrat na meji izgojenosti, je odgovornost države, lokalnih skupnosti in vseh organizacij, ki usposabljanja izvajamo, da ponudimo družinskemu oskrbovalcu najboljše. Obsežna evalvacija naših usposabljanj in spoznanja sorodnih organizacij, ki delajo v tujini, predvsem na Irskem in Škotskem, nam kažejo pot naprej. Pomembno je celostno usposabljanje, kjer so skrbno izbrane ne le ključne teme za oskrbo, ampak so vključene tudi demonstracije, vaje, kakovostno vodeno deljenje izkušenj. Poleg usposabljanja, ki je srčika dela z družinskimi oskrbovalci, pa je potrebno razviti še vrsto drugih programov in oblik podpore, ki družinskemu oskrbovalcu pomagajo najti in ohranjati ravnovesje med številnimi obveznostmi.

Zakon o dolgotrajni oskrbi je ključen del podpore družinskih oskrbovalcev

Zakon o dolgotrajni oskrbi je ključen za urejanje sistematične podpore družinskih oskrbovalcev. V evropskih zakonih so oskrbovalci podprti s paleto različnih ukrepov: urejeno informiranje in identificiranje, usposabljanja in različne oblike svetovanj, organizirana psihološka podpora, predvsem pa razvoj programov, ki svojca razbremenijo, na primer

oskrba na domu, dnevna oskrba v inštituciji, začasna namestitve v primeru bolezni ali počitnic oskrbovalca, ali finančno podprejo v obliki dodatkov ali plačila za njihovo delo. Predvsem slednje je pomembno dobro razumeti. Ko oskrba postaja intenzivnejša, zahteva vse več časa in energije. Tako se mnogo oskrbovalcev znajde pred tem, da morajo izbirati med dvema pomembnima stvarima: oskrbovanjem družinskega člana in višjim ali nižjim življenjskim standardom. Raziskave in izkušnje v Sloveniji kažejo, da se mnogi, kljub temu, da zmanjšajo obseg dela ali celo izstopijo iz trga dela, in imajo tako nižji dohodek, odločijo, da bodo bližnje oskrbovali doma. Človeka lahko taka odločitev postavi tudi pod prag revščine. Plačilo družinskih oskrbovalcev daje oskrbovalcu možnost, da jim med plačo in skrbjo za bližnjega ni potrebno izbirati. Slovenski zakon na več področjih sledi tujim praksam in sodobnim trendom, ključna pa bo kakovostna implantacija zakona, ki se bo začela z letom 2024.

Podrobnosti presegajo obseg tega članka, zato Vas **vabimo, da se naročite na pivški novičnik Domača oskrba in sledite novostim, ki jih prinaša zakon o dolgotrajni oskrbi na tem področju ter drugim praktičnim informacijam na temo domače oskrbe.**

Inštitut Antona Trstenjaka

NOVIČNIK DRUŽINSKIH IN DRUGIH NEFORMALNIH OSKRBOVALCEV v občini Pivka

Starosti prijazna občina Pivka sledi sodobnim trendom na področju družinske oskrbe. Zato smo se odločili, da bomo pripravljali novičnik **Domača oskrba**. Novičnik je namenjen vsem, ki doma oskrbujete, boste v prihodnje oskrbovali ali pa vas ta tematika preprosto zanima. V njem boste prejeli koristne napotke o oskrbi (okrevanje svojca po operaciji, pripomočki za lažje oskrbovanje, nasveti fizioterapevtke, kako ravnati z osebo z demenco itd.), osebne zgodbe ter aktualne novice s tega področja, od tega kaj se dogaja v Pivki do najvažnejših informacij in razlage Zakona o dolgotrajni oskrbi. Novičnik boste dobivali na domač naslov 2-krat letno, lahko pa ga, skupaj z občasnimi dodatnimi aktualnimi novicami ali opomniki z ostalimi člani združenja dobite tudi na elektronski naslov. Glasilo in dostava bosta za občane brezplačna. Če bi novičnik želeli prejeti po navadni pošti ali elektronski pošti, nas pokličite na telefonsko številko: 064 138 553, ali pa nam pišite na elektronski naslov: leja.zakelj@iat.si.

INŠTITUT
ANTONA TRSTENJAKA
ZA GERONTOLOGIJO IN MEDGENERACIJSKO SOŽITJE

Slovenska mreža
starosti prijaznih
mest in občin

Letno srečanje članov Društva upokojencev Pivka

Druga sobota v juliju je tradicionalni termin za letno srečanje članov Društva upokojencev Pivka. Letos nam je bilo vreme naklonjeno, zato smo se zbrali za stavbo na Kolodvorski ulici 3.

Člane in članice je najprej pozdravil predsednik društva Evgen Primožič. V nagovoru jih je povabil na poletje pred Krpanovim domom, kjer se je v počitniških dnevih dogajalo veliko zanimivih dejavnosti. Posebej je poudaril potujočo učilnico za digitalno opismenjevanje starejših. Člane je povabil na dejavnosti, ki potekajo v okviru društva, to so: treningi pikada, srečanja krožka Beremo skupaj,

treningi balinarjev in kegljačev, delavnice ročnih del. Predstavil je načrt dela društva za drugo polovico leta in povabil vse, da izkoristijo priložnost za druženje in povezovanje.

Sledilo je sproščeno druženje ob hrani, pijači in dobri glasbi. Najbolj poskočni so kljub vročemu večeru še zaplesali. Skupaj nam je uspelo ustvariti večer, poln lepih trenutkov, ki bogatijo naša življenja.

Jožica Knafelc, foto: Andrej Knafelc

Ganljiv izlet iz Pivke na drugi konec Slovenije

Pod okriljem projekta "S prevozom do tisoč želja", ki ga v sodelovanju s Toyota Slovenija izvaja Zavod Sopotniki, je gospa Ivana iz Pivke doživela ganljiv dan. Koordinatorji enote Sopotniki Pivka so se odzvali na njeno željo, da bi obiskala grob svoje matere, ki je oddaljen na drugem koncu Slovenije. S pomočjo prostovoljca Rafaela in Toyote RAV4 so se odpravili na to posebno pot.

Njihova prva postaja so bili Juršinci, kjer so se srečali s sestro in svakom gospe Ivane. Skupaj so se odpravili na pokopališče, kjer sta prižgali svečo na grobu njune matere. Za gospo Ivano je bil ta trenutek neprecenljiv, saj ni vedela, kdaj bo spet imela priložnost za obisk. Po obisku pokopališča je sledilo kosilo v Gostilni Tramšek v Žerovincih. Navigacija je povzročila nepričakovan obvoz, tako da so si ogledali še prelepo pokrajino Prlekije. V gostilni so jih toplo sprejeli in postregli s pristnim domačim kosilom ter prleško gibanico. Kljub utrujenosti je bila gospa Ivana srečna in hvaležna za priložnost ter izkušnjo, ki ji bo ostala v lepem spominu.

Zavod Sopotniki

Obisk Botaničnega vrta v Sežani

Društvo upokojencev Pivka je 1. avgusta organiziralo izlet v Botanični vrt v Sežani. Spoznali smo zgodovino parka in vile Mirasasso, si ogledali eksotične rastline in nekaj dokaj redkih predstavnic domačih in tujih rastlin, s pomočjo multivizijske predstavitve smo se vrnili v zgodovino in videli, kako se je skozi čas

spreminjala narava. V razstavnem paviljonu pa smo našli pravi mali naravoslovni muzej, ki je bil zanimiv tako za upokojence kot za njihove vnuke. Izleta se je namreč udeležilo 21 upokojencev in štirje otroci. Takih izletov, poldnevnik in z vlakom, si želimo še več.

Jelka Čeligoj, foto: Jelka Čeligoj

Ročna dela v Poletju pred Krpanovim domom

Živahnemu poletnemu utripu pred Krpanovim domom smo se pridružile tudi Kvačkane nitke, rokodelke iz Večgeneracijskega centra. Na poletnih delavnicah z otroki smo sodelovale že lansko poletje, zato nas je Zavod za turizem Pivka letos spet povabil.

Za otroške poletne delavnice je kvačkanje ali pletenje prezahtevno in terja več časa. Način dela prilagodimo starosti udeležencev, omejuje nas tudi čas za eno delavnico. S pomočjo strokovnih sodelavk Večgeneracijskega centra - Točke moči smo narezale kartone različnih velikosti, pripravile tulce, okrasni papir, lepilo, škarje in preje različnih barv. Otroci so na karton navili prejo, potem pa z našo pomočjo ustvarili možičke, punčke ali hobotnice.

Medgeneracijsko sodelovanje je vedno glasno in polno smeha, otroci se na zabaven način učijo pletenja kit, vozlanja, in drugih ročnih spretnosti. Hkrati spoznavajo različne materiale in njihovo uporabo. V drugem delu so iz tulcev in okrasnega papirja izdelovali ribice in druge živali. Triurna

delavnica je minila kot bi mignil, vsi se veselimo prihodnjega srečanja.

Jožica Knafelc, foto: Andrej Knafelc

Kadar se ženski jezik ne suče

To je naslov komedije s petjem avtorja dr. Vojmila Rabadana, ki smo si jo upokojenci Društva upokojencev Pivka ogledali 11. avgusta v Letnem gledališču Studenec. Zgodba govori o starejšem trgovcu, ki se želi poročiti z nemo, a bogato mlado žensko, vendar mu štrene zmeša mladi trgovski

pomočnik. Preko 40 nastopajočih nas je spravilo v smeh in dobro voljo. Slišali smo nekaj življenjskih nauk in zvedeli, kdaj je ženska resnično tiho.

Jelka Čeligoj, foto: Evgen Primožič

100. rojstni dan Danijele Srebot iz Neverk pri Pivki

19. julija je rojstni dan s trimestno številko praznovala Danijela Srebot iz Neverk pri Pivki. Obletnico je obeležila v Domu upokojencev Sežana, kjer so jo obiskali **župan Robert Smrdelj, podžupanja Majda Godina, košanski župnik Zdenko Štrukelj, predstavnice Karitas Košana Nada Pukreljc, Valerija Mankoč in Mirka Volk.**

Župan Robert Smrdelj ji je v imenu občine Pivka izrekel iskrene čestitke ob njenem osebnem prazniku

in ji zaželel predvsem veliko zdravih in srečnih let v krogu ostalih oskrbovancev doma upokojencev. Ganjena je bila ob obisku in čestitki **podpredsednice Območnega združenja RK Postojna Pivka Majde Radivo**, ki ji je izročila šopek rož.

Slavljenka se je obiskov iz domačih krajev ter cvetja zelo razveselila, tudi sicer so ji v Domu starejših v Sežani pripravili pristrčno praznovanje. Za piko na i je poskrbela sladka torta z letnico 100.

AFČ, foto: Občina Pivka, Majda Radivo

Ogled razstave radijskih sprejemnikov

Literarni krožek »Beremo skupaj« Društva upokojencev Pivka kljub poletni vročini ni počival. Tokrat smo si ogledali našo soseščino, saj je v stavbi na Kolodvorski 1 na ogled prav posebna zbirka starih radijskih sprejemnikov. Razstavo je postavil in predstavil Vladimir Skok, član Društva ljubiteljev starih radijskih sprejemnikov Trioda.

Zbirka šteje dvesto primerkov različnih proizvajalcev iz številnih držav, nastalih v različnih obdobjih. Bilo je poučno, pa tudi zabavno, ko smo iskali radie, ki so isti letnik "rojstva" kot mi sami. Gospod Vladimir nam

je povedal, da je nekatere sprejemnike kupil, nekaj jih je dobil v dar. Vanje je vložil veliko dela in znanja, preden so bili pripravljeni za razstavo.

Srečanje smo kot navadno zaključili na kavarniškem vrtu. Pogovor je seveda tekel o radiu in televiziji, ki sta prišla v naše domove kot prva znanilca tehnologije. Iz nostalgичnega razmišljanja so nas prebudili roji komarjev, zato smo se na hitro poslovili.

Jožica Knafelc, foto: Andrej Knafelc

Nov sistem komunikacije ob klicu na 112: za hitrejši odziv in kakovostnejšo storitev

Enota Nujne medicinske pomoči (NMP) Zdravstvenega doma (ZD) dr. Franca Ambrožiča Postojna se, v sklopu reorganizacije dispečerske službe na ravni države, z 20. septembrom pridružuje Dispečerski službi zdravstva (DSZ).

To v praksi pomeni, da bodo občani ob klicu na 112 še vedno dobili Regijski center za obveščanje (RCO) v Postojni, od koder so doslej, če je bila potrebna (nujna) pomoč, klic prevezali na urgenco oziroma v Zdravstveni dom. Po novem pa bo operater RCO klic prevezal v Dispečerski center Ljubljana, kjer bodo, glede na informacije o dogodku, nesreči ali bolezni, zagotovili najustreznejši odziv intervencijskih ekip.

Direktorica ZD, prim. Irena Vatovec, zato prosi vse občane, da v primeru nujnih, življenjsko ogrožajočih stanj vedno pokličejo na številko 112 (in ne na številko NMP), saj nova organizacija predstavlja pomemben korak k dodatnemu izboljšanju dostopnih časov v nujnih primerih.

»Občani Pivke in Postojne s tem ne bodo nič izgubili, ampak nasprotno. Nov sistem komunikacije pomeni

razbremenitev ekip NMP in boljšo ter hitrejšo storitev za paciente,« je prepričana direktorica.

Kot zagotavlja zdravnica, bosta za ne nujne telefonske posvete z zdravnikom občanom še vedno na voljo številki 05 70004 12 in 05 720 45 39. »Vsi, ki ocenijo, da potrebujejo pomoč zdravnika in lahko ob nenadnih bolezenskih znakih sami poiščejo zdravniško pomoč, pa lahko ambulantno NMP obiščejo osebno,« pojasnjuje Vatovec in še enkrat poudarja, da naj v primeru bolezni, ki ni življenjsko nevarna, občani pokličejo ali obiščejo izbranega osebnega zdravnika. Več informacij o tem, katera stanja ne sodijo med nujna in življenjsko ogrožajoča, lahko najdete na spletni strani ZD Postojna, kjer lahko izveste več tudi o organizaciji Dispečerske službe zdravstva.

Zdravstveni dom Postojna, foto: Valter Leban

Elektronski zasloni – priporočila NIJZ za uporabo pri otrocih in mladostnikih

Uporaba naprav z zasloni je v zadnjih letih močno porasla na vseh področjih življenja in pri vseh generacijah, tudi med otroki in mladostniki, kar je predvsem posledica razvoja informacijsko-komunikacijske tehnologije in njene vpetosti v vsakdanje življenje. Poleg televizije smo začeli množično uporabljati pametne telefone, tablice, računalnike, igralne konzole in pametne ure, ki omogočajo dostop do internet praktično vsak trenutek in skoraj kjerkoli. Povečuje se tudi raba naprav, ki omogočajo navidežno ali razširjeno resničnost, kot so očala z zasloni in tipali. Kljub temu, da so mnoge oblike uporabe zaslonov lahko koristne, novi vzorci in trend naraščanja časa uporabe zaslonov med otroki in mladostniki zahtevajo temeljit premislek glede časovnih in vsebinskih okvirov, ki še omogočajo koristno in varno uporabo za njihovo zdravje. Še posebno obdobje dela in šolanja na daljavo na področje uporabe zaslonov je prineslo velike spremembe in z njimi tudi nove izzive, predvsem pri otrocih in mladostnikih. Čas, ki ga ti preživijo pred zasloni, je bil bistveno daljši, s tem pa se hkrati povečujejo tudi tveganja za neugodne vplive.

Poleg časa pred zasloni sta pomembna vsebina, ki naj bo kakovostna in prilagojena starostnemu obdobju, ter način uporabe, na kar se nanašajo priporočila, ki sledijo spodaj.

Pomembno se je zavedati, da je raba zaslonov v prostem času lahko tudi koristna, npr. v obliki zabavnih izobraževalnih vsebin. Dobre spletne vsebine nimajo pretiranih vizualnih in zvočnih učinkov, ki otroka in mladostnika prekomerno okupirajo, nimajo zasvojitvenih elementov (npr. samodejno predvajanje naslednje vsebine ali videa), so letom primerne in vsebujejo enostavna orodja, s katerimi otroci brez težav in varno upravljajo. Otroke in mladostnike primerno nagovarjajo tako verbalno kot vizualno, jim na prijazen in zabaven način ponujajo informacije, spodbujajo njihovo kreativnost, domišljijo, aktivno sodelovanje in razvoj določenih sposobnosti.

Poleg vsega naštetega so pozitivne spletne vsebine vključujoče, spoštujejo zasebnost uporabnikov in ne

omogočajo nalaganja plačljivih aplikacij ali programov brez dovoljenja staršev. Morebitna komercialna obvestila in povezave na spletne trgovine so jasno označeni in ločeni od vsebine, lahko prepoznavni ter ne tržijo izdelkov, ki so za otroke in mladostnike neprimerni (alkohol, tobak, estetski kirurški posegi, prehranski dodatki za hujšanje ipd.).

Pri otrocih z motnjami pozornosti, odstopanj v govorno-jezikovnem razvoju, drugimi razvojno-nevrološkimi motnjami, fotosenzibilno epilepsijo, prekomerno telesno težo ali drugimi specifičnimi težavami naj bo uporaba prilagojena oceni strokovnjaka (pediatra, psihiatra, nevrologa, psihologa ali drugega strokovnjaka).

Pravilo 20 - 20 - 2: Za preprečevanje razvoja kratkovidnosti in preprečevanja pojava utrujenih oči med dolgotrajno uporabo zaslona svetujemo odmor: po 20 minut vsaj za 20 sekund gledamo (vsaj 20 m) v daljavo. Poleg tega otrokom in mladostnikom svetujemo gibanje na prostem na dnevni svetlobi najmanj 2 uri dnevno.

Nacionalni inštitut za javno zdravje, foto: NIJZ

Center za krepitev zdravja v Zagorju

Center za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Postojna je v mesecu avgustu izvedel »Posvetovalnico v lokalni skupnosti«. Zaposlene dipl. med. sestre, dietetičarka, fizioterapevtka, kineziologinja in psihologinja so v sodelovanju s patronažno medicinsko sestro iz Zdravstvenega doma Postojna 23. avgusta obiskale Zagorje.

Vaščanom so bile na voljo brezplačne meritve gleženjskega indeksa za zgodnje ugotavljanje periferne arterijske bolezni, meritev krvnega tlaka ter testiranje telesne pripravljenosti s šest minutnim testom hoje. Vaščani so bili deležni strokovnega svetovanja in predstavitve brezplačnih preventivnih programov v Centru za krepitev zdravja.

Center za krepitev zdravja je med poletnimi meseci obiskal kar nekaj krajevnih skupnosti na Postojnskem, svoje dejavnosti pa so želeli predstaviti tudi na Pivškem. Udeležba vaščanov v Zagorju je bila sicer nižja od pričakovane, kljub temu pa si v Centru za krepitev zdravja želijo še naprej širiti svoj glas po pivški občini.

Poleg Posvetovalnic v lokalni skupnosti vam Center za Krepitev zdravja nudi individualna in skupinska srečanja pri vseh zaposlenih strokovnjakih. Dosegljivi so na tel. št.: 031 363 448 ali e-poštni naslov ckz@zd-po.si. Več si lahko preberete na: <https://www.zd-po.si/ckz/> in facebook strani: <https://www.facebook.com/CKZPO>.

Larisa Hreščak Švigelj

Kronika

Pivčan v priporu zaradi suma neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami

V zadnjem tednu je prišlo do preobrata v policijskem postopku, ki se je začel kot preiskava glede sumov sušenja prepovedane droge konoplja v Pivki. Policisti PP Postojna so pridržali Pivčana zaradi suma neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami. Preiskovalni sodnik je zanj odredil pripor, so sporočili iz Policijske uprave Koper.

Dogajanje se je začelo 30. avgusta 2023, ko je anonimno obvestilo prispelo na Policijsko postajo Postojna. Prebivalci Pivke so zaznali vonj, ki je kazal na prisotnost prepovedane droge konoplje. Policisti so se odločili, da preverijo navedbe, kar je privedlo do pridobitve odredbe za hišno preiskavo pri osumljencu.

Med hišno preiskavo so policisti naleteli na dobro prirejen prostor za hidroponično gojenje konoplje s 23 sadikami konoplje v lončkih. Poleg tega so našli približno 188 vrhnjih delov rastlin prepovedane droge konoplje, ki so se sušili v posebej prirejenem prostoru, skupaj z 650,35 grammi zdrobljenih rastlinskih delcev konoplje. V preiskavi so zasegli tudi 78,5 gramov hašiša, 412 gramov prepovedane droge amfetamin, 0,42 grama prepovedane droge heroin ter večjo količino različnih tablet, ki vsebujejo prepovedane

droge. Vse zasežene snovi so bile poslone na analizo v Nacionalni forenzični laboratorij.

Po temeljiti preiskavi so se policijski organi odločili, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da osumljeni Pivčan ni le posedoval prepovedano drogo konopljo, temveč je tudi izvajal neupravičeno proizvodnjo in promet s prepovedanimi drogami ter nedovoljenimi snovmi v športu. Osumljenemu moškemu je bila odvzeta prostost in odrejeno pridržanje.

Preiskavo je nadaljevala državna tožilka v Kopru, ki je osumljenega privedla pred preiskovalnega sodnika Okrožnega sodišča v Kopru. Ta je za Pivčana odredil pripor zaradi suma storitve kaznivenga dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu ter predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog.

AFC, foto: PU KOper

Katarina Fatur in Maruša Tornič Milharčič državni prvakinji

26. avgusta se je na posestvu Grad Prestranek v organizaciji Društva rejcev islandskih konj Slovenije odvijalo Odprto državno prvenstvo v jahanju islandskih konj. Tekmo sta sodila Zvone Pavšič iz Trnja pri Pivki ter Esther Holler iz Avstrije.

Državnega prvenstva se je udeležilo tudi šest članic društva Islandski konji Drskovče, ki so bile zelo uspešne. Inštruktorica Katarina Fatur je državna prvakinja v

disciplinah V5 in T5, inštruktorica Maruša Tornič Milharčič pa je državna prvakinja v disciplinah V3 in T7. Tudi njune učenke so zasedle super mesta in sicer Eva Mekina 2. mesto v disciplini V5 in 3. mesto v disciplini T8, Živa Posega 3. mesto v disciplini V5, Sofija Engelsberger 3. mesto v disciplini T8 in 5. mesto v disciplini V5, katerega si je delila s Kajo Fatur. Iskrene čestitke!

Društvo IKD

9. dirka za evropsko gorsko prvenstvo uspešna tudi za Pivčana Bubniča

Predzadnja 9. dirka za evropsko gorsko prvenstvo se je končala z zmago Italijana Christiana Merlija (Osella FA30), ki je bil v obeh preizkušnjah najhitrejši, drugo mesto je osvojil Španec Joseba Iraola Lanzagorta (Nova NP01), na najnižjo stopničko na zmagovalnem odru najhitrejših pa je stopil Čeh Petr Trnka (Norma M20 FC). Od Slovencev sta bila v skupni konkurenci najvišje Vladimir Stankovič (Osella PA21) na 18. in Milan Bubnič (Lancia delta HF integrale) na 19. mestu.

V kategoriji I cilja zaradi težav z dirkalnikom ni dosegel vodilni po prvi vožnji Švicar s češko licenco Ronnie Bratschi, tako da je nazadnje zmago slavil Poljak Karol Krupa. Vnovič je zobe slovenskim rivalom pokazal Milan Bubnič, ki je z zelo dobrim časom kot naš najboljši v tej kategoriji napredoval na skupno 6. mesto. Tako je razplet boja za naslov državnega prvaka spet povsem odprt in o njem bosta odločali dirki v Buzetu in Čedadu. Vrstni red za

DP je po zadnji dirki sledeč: 1. Anže Dovjak (Društvo OPV) 117, 2. Milan Bubnič (AMD Slovenija Avto) 107, 3. Matevž Čuden (AMK Atom) 87, 4. Matej Grudnik (AK V –Racing) 79, 5. Patrik Ruzzier (AMD Zvezda) 72, itn.

Poleg Bubniča so na dirki sodelovali tudi Pivčani Bogdan Černač, Boštjan Uljančič, Valter Šajn in Sanja Smrdelj; za mini letalski šov ob odprtju dirka pa je poskrbel Marjan Smrdelj, nekdanji pilot šolskega reaktivnega letala Galeb.

vir: Občina Ilirska Bistrica, foto: Andrej Vrh

Renee Lenzi, državni prvak v streljanju

Renee Lenzi iz Suhorja, sicer član SD Vremščica, Vremski Britof, je na 33. državnem prvenstvu med kadeti (pištola na 50 m) v organizaciji Strelskega kluba Svečina na Pragerskem osvojil naslov državnega prvaka. Iskrena čestitke!

AFČ, foto: Strelska zveza Slovenije

Tina Jakovina v novi sezoni v Grenoblu

Stalna članica slovenske košarkarske reprezentance Tina Jakovina, ki je letos poleti igrala na ženskem evropskem prvenstvu, kjer pa se Slovenija ni proslavila, bo v sezoni 2023/24 igrala v Franciji. V minuli sezoni je imela igralka, ki prihaja iz Gradca, v dresu Crvene zvezde iz Beograda odlično sezono, a v Srbiji ne bo nadaljevala.

Že ta mesec jo bo pot vodila v znano francosko mesto Grenoble, kjer bo nastopala za tamkajšnjo drugo ligaško ekipo, ki ima za edini cilj uvrstitev v najkvalitetnejšo prvo francosko ligo. Tina je tudi v poletnem času vadila, predvsem v Ljubljani in odhaja v francoski klub s svojimi izkušnjami kot velika okrepitev.

Brane Fatur, foto: arhiv Tine Jakovina

Oblikovana je nova članska ekipa KK Pivka Perutninarstvo

Le eno tekmovalno sezono je bila Pivka brez članskih košarkarskih tekem. V minuli sezoni 2022/23 na slovenskem članskem košarkarskem zemljevidu ni bilo imena ekipe KK Pivka Perutninarstvo, saj je glavni trener Rok Zupan in kar nekaj igralcev odšlo igrati košarko v bližnji tretje ligaški Logatec. V prihajajoči sezoni 2023/24 pa bomo v pivški športni dvorani ob sobotah spet gledali člansko košarkarsko ekipo, sestavljeno iz povsem domačih igralcev. Trener ekipe bo nekdanji igralec Tibor Klopučar, v domače okolje pa so se spet vrnili izkušeni Martin Jakovina, Nejc

Tomažič, Mitja Zadnik, Alan Petrovčič in še kdo, ki jim bodo ob boku stali tako mladinci ter kadeti.

Pivška ekipa bo tako pričela na najnižji 4. SKL KZS s pričetkom tekem 7. oktobra. V ligi bo devet ekip, poleg Pivčanov še Orli Postojna, Gorenja vas, Krvavec Meteor, Stražišče Kranj, Radovljica, Podbočje, Ivančna gorica in Kras.

Brane Fatur

ŠD Košana drugo uvrščena na turnirju "Živjo, nogomet"

Ekipe nogometašic in nogometašev na turnirju 'Živjo, nogomet' so se 9. septembra pomerili na velikem finalu na igrišču Foca Bežigrad. V finalu je sodelovalo osem moških ekip, prvič v zgodovini turnirja pa tudi štiri ženske ekipe. Ženska futsal ekipa ŠD Košana je osvojila odlično 2. mesto.

Po otvoritvenem turnirju v Velenju 20. maja se je nogometna vročica nadaljevala na turnirjih v Ajdovščini, Ljubljani in na Vrhniki. Skupno se je na turnirjih pomerilo kar 74 ekip, ki so se borile za mesto v velikem finalu 9. septembra v Ljubljani. Iz vsakega turnirja sta se v veliki finale uvrstili zmagovalna in drugo uvrščena ekipa.

Igralkam ŠD Košana in trenerju Mihi Osojniku iskreno čestitamo!

NK Košana pričanja s tekmami

Pričelo se je tekmovalje v Enotni primorski nogometni ligi (EPNL), ki ga v sezoni 2023/24 vodi tekmovalna komisija pri MNZ Koper. V članski ligi nastopa devet ekip s področja primorske in goriške regije, med njimi že desetletja tudi NK Košana. Košanski nogometaši so se pod vodstvom trenerja Aljoše Čelharja na sezono 2023/24 pripravljali na domačem igrišču na Vidmu. Ogrodje ekipe ostaja iz minule sezone, odigrali so že dve pripravljalni tekmi. Rezultat v tem obdobju ni bil pomemben, saj gre za uigravanje ekipe

in pokalno tekmo (Pokal Pivovarne Union – 23/24 MNZ KP). Gostili so obalno ekipo NK Korte, ki je zmagala 2 : 1 (1 : 0), strelec za domače - Žan Morel. Opravljen je bil tudi žreb za tekočo sezono v EPNL, kjer je NK Košana v prvem krogu gostila sosednjo ekipo Bistrice IRBIS (Ilirska Bistrica). V klubu so še tri mlajše tekmovalne selekcije U - 9, U - 11 in U - 13, prva je že pričela s pripravami in prvenstvenimi tekmami.

Brane Fatur

ŠD Košana po pripravah v prvi krog Ženske futsal lige

S pripravami na novo sezono so pričele tudi igralke ŠD Košana, ki nastopajo v državnem prvenstvu oziroma v Ženski futsal ligi 2023/2024. Lanske pokalne prvakinja Slovenije bodo tokrat nastopale nekoliko oslabiljene, saj sta z igranjem prenehali Neja Samsa in Lana Biščak, kapetanka Nika Samsa pa se bo ekipi pridružila kasneje, saj je odšla na študentsko izmenjavo v špansko Valencio.

V ligi bo podobno kot lani nastopalo osem ekip: ŽNK Celje (aktualne prvakinja), ŽNK Slovenske gorice, ŠD Bloke Pletilnica (ekipa se je preselila na Bloke, prej so igrali pod

imenom ŠD Extrem), FK Dobropolje (prej FK Novo mesto), FK Lukovica, ŽNK Vrhnika, ŽNK Šenčur Cerklje in ŠD Košana. Za mesta ob vrhu se bodo pod vodstvom trenerja Mihe Osojnika ponovno borile tudi Košanke, ki bodo svoje domače prvenstvene tekme igrale v športni dvorani Skala v Pivki. Prvi krog bo na sporedu 30. septembra, redni del se bo končal s 14. krogom 10. februarja, temu sledi še končnica za naslov državnih prvakinj. ŠD Košana v uvodnem krogu gostuje na Vrhniki, domačemu občinstvu pa se bo predstavila v drugem, sedmega oktobra, ko gosti ekipo FK Lukovica.

Brane Fatur

Tradicionalni balinarski turnir »Med vasmi«

Tradicionalni balinarski turnir »Med vasmi«, že 28. po vrsti, je sredi avgusta meseca potekal na štiristeznem balinišču prvoligaša BK Košana. Udeležilo se ga je osem ekip iz okoliških vasi. Organizatorji so sicer načrtovali kar 12 ekip s Košanskega, a je prišlo do izpada zaradi dopustov. To je bil prav gotovo zadnji balinarski dogodek na tem balinišču, zaradi gradnje balinarskega nadstreška, ki bo odslej omogočal igranje v vseh vremenskih razmerah.

Zaradi gradnje domači igralci ne bodo mogli uporabljati obstoječega športnega objekta in bodo jesenski del prvenstva v 1. balinarski ligi, ki spada pod okrilje BZS, igrali na rezervnih igriščih oziroma v balinarski dvorani Rešta v Pivki.

Tokrat je slavila ekipa Palčje, druga je bila ekipa Ostrožno Brdo, tretji Bloki, četrte Neverke. Preostale ekipe, Bloki 7, Goriče, Bravinšče in Gornja Košana so pristale v spodnji polovici lestvice. Zanimivo je bilo tudi tradicionalno prestižno tekmovalje v bližanju in zbijanju, kjer je najboljši bližalec postal Tadej Gombač, najboljši zbijalec pa mednarodno izkušeni Aljoša Morelj.

Množica navijačev je uživala v napetih dvobojih, vse skupaj pa je domači balinarski klub v prijetnem vzdušju začinil s priložnostnimi jedmi. Vsi v klubu in okrog njega pa

se veselijo snidenja tudi prihodnje leto, ko bodo štiri igrišča že pokrita in jim tudi slabo vreme ne bo moglo do živga.

Balinarji BK Košane so to poletje nastopili na nekaterih mednarodnih turnirjih tako pri nas kot na Hrvaškem. Na Poljanah nad Opatijo so zasedli drugo mesto, na turnirju Lovran – Liganj pa je bila njihova trojka peta.

Brane Fatur

Ženski balinarski turnir v Košani

Balinarski klub Košana je 29. julija izpeljal ženski balinarski turnir na balinišču v Dolnji Košani, na katerem je sodelovalo deset ekip iz Slovenije in Hrvaške. Prvo mesto je zasedla ekipa iz Sodražice, druge so bile domačinke iz Košane, tretje mesto je osvojila ekipa iz Pirana, četrto pa ekipa iz Repentabra. Pokal za najboljšo bližavko je dobila Judita Primc iz Palčja.

Na turnirju so sodelovale še ekipe iz balinarskih klubov Loški potok, Divača, Povir, Kastav, Palčje in Majcni. Zahvaljujemo se Občini Pivka za finančno pomoč pri organizaciji dogodka.

Balinarski klub Košana

Baliranje v Pivki

V balinarski dvorani Rešta v Pivki in na zunanjih baliniščih v Pivki domujeta Balinarski klub Orlek ORO MET Pivka in ženski Balinarski klub Pivka. Obe članski ekipi, moška in ženska, tekmujeta na najvišjem nivoju, moška v deset članski Super ligi, ženska pa v osem članski državni ligi za članice.

Obe ekipi sta se letos nekoliko okrepili. V moško ekipo se je iz Postojne vrnil Mitja Kragelj, prišla sta še Klemen Podgoršek in Jan Blažič, iz hrvaškega Pod Huma pa je prišel Dean Klarič, ki bo ob igranju tudi vodil člansko ekipo. K ženski ekipi je pristopila mlada 17 letna reprezentantka Iva Guštin iz Hrasta. Cilja obeh ekip v tej tekmovalni sezoni sta predvsem čim boljše igre in obstanek v ligah.

Nastopali bomo tudi v obeh državni ligah za otroke in mladostnike, v U-14 in U-18. Najmlajše trenira Klemen Podgoršek, mladostnike pa Drago Štunf. Druga članska ekipa, ki je kombinacija starejših članov in mladine, bo nastopala v 1. območni ligi Postojna.

V klubih delujeta tudi obe veteranski ekipi, moška in ženska, ki poleg redne vadbe nastopata na prijateljskih turnirjih in na turnirjih društev upokojencev.

Vse ekipe skupaj opravijo cca. 30 ur vadbe tedensko. V tekmovalni sezoni pa vsak vikend nastopimo s petimi ekipami.

Vse to zahteva ogromno ur prostovoljnega dela članov kluba in zelo velika finančna sredstva, ki jih vsako leto težje zberemo. Zato se ob tej priliki zahvaljujemo vsem številnim sponzorjem, predvsem pa našemu generalnemu sponzorju ORO MET d.o.o..

Drago Štunf

Poletne plesne delavnice

V avgustu smo v Športnem društvu Pike organizirali brezplačne plesne delavnice za vse osnovnošolske otroke. Delavnic se je udeležilo okoli 30 otrok iz občin Pivka in Ilirska Bistrica. Skupaj smo obnovili in se naučili plesne elemente. Poleg dveh cheer pom

koreografij so se otroci naučili tudi jazz in hiphop koreografijo. Delavnice sta vodila trenerja iz društva Artur Steffe in Urška Korent.

Mojca Korent, foto: arhiv društva

Atletski klub Pivka

Letos poleti so v AK Pivka organizirali dodatne treninge s poudarkom na obnovitvi osnovnih atletskih vadb. Dejavnosti so potekale čez celo poletje.

AK Pivka

Dobrodelen postojnski tek tudi s pivško udeležbo

27. avgusta je Športno društvo Postojna teče izvedlo 9. dobrodelni tek, na katerem sta odlično nastopili tudi pivški tekačici iz AK Pivka. V teku na 10 km je bila Rebeka Petrovčič druga, Urška Korent pa tretja. Prepričljivo je zmagala gorska tekačica Nuša Mali, v moški kategoriji pa triatlonec Klemen Šuligoj.

Sicer pa se je na pet in deset km preizkušnji pomerilo 170 tekačev, ki so se morali poleg težke razgibane proge boriti tudi z vročino, saj je termometer na koncu pokazal 28 stopinj, so zapisali v društvu in dodali, da gre polovica štartnine vsakega tekača za pomoč mami samohranilki s tremi šolajočimi otroki.

AFC

Počitnikarji so tudi balinali

V balinarski dvorani v Pivki smo učili otroke balinanja v dveh starostnih skupinah: začetniki do 11. leta, v skupini je bilo od osem do 12 otrok, ter starejši, ki balinanje že poznajo oziroma trenirajo, do 16. leta. Teh je bilo osem. Z mlajšimi otroci smo se skozi igro učili osnove balinanja, s starejšimi otroci pa smo že vadili razne panoge balinanja – hitrostno izbijanje, štafetno izbijanje, igo v krog idr. Vadbo otrok so vodili profesor Boris Borovina in trenerja balinanja Drago Štunf in Klemen Podgoršek.

Drago Štunf

Počitniško kegljanje

Kegljaški klub Pivka je v programu Športne zveze Pivka »Športne počitnice Pivka 2023« sodeloval deset dni. Vadba je na kegljišču v Krpanovem domu potekala pod vodstvom vaditeljev kegljanja Marjana Baška in Franka Leskovec.

V primerjavi z lanskim letom se je vadbe udeleževalo več otrok, med 20 in 25 na vadbeni dan. Ocenjujemo, da je program dosegel namen.

Ernest Margon, predsednik KK Pivka

Poletna žogarija

Tudi letos je Košarkarski klub Pivka Perutninarstvo sodeloval pri izvedbi aktivnih, zdravih in veselih počitnic 2023 v občini Pivka. Organizirali smo tri tedenske delavnice in aktivnost pod imenom Poletna žogarija, ki je bila namenjena najmlajšim skupinam otrok, od kategorije U7 do kategorije U10. Program smo izvedli na zunanjem košarkarskem igrišču v Pivki, na nogometnem igrišču ter na odbojkerskem igrišču, kjer so imeli otroci in vaditelja na

voljo vso potrebno opremo in pripomočke za kvalitetno in učinkovito izvajanje programa. Otroci so se na igriv način ter ob različnih poligonih in štafetnih igrah spoznali z vsemi sestavnimi prvinami košarkarske igre. Počitniški program je v povprečju obiskovalo 25 otrok.

Jure Kotnik

MEPZ
Postojna dopolnjuje in pamljuje svoje vrste...

AVDIC IJA

Pridruži se

**Mešanemu pevskemu zboru Postojna
z zborovodjem Klemnom Miklavčičem**

Pričakujemo te vsak
ponedeljek ob 19.30 v
Glasbeni šoli Postojna

Dobrodošli soprani, alt, tenorji, basi in vsi vmes

... ne čakaj na maj - pridi zdaj!

V kolikor imate zanimivo podjetniško idejo, vam na RRA Zeleni kras ponujamo kakovostno podjetniško svetovanje. Strokovni sodelavci vas vodimo skozi celoten proces od idejnih zametkov do uresničitve vaše poslovne ideje:

- kako oblikovati uresničljivo poslovno idejo,
- kako jo realizirati,
- kako se ustrezno registrirati za izvajanje dejavnosti,
- pomagamo vam najti vire financiranja (povratna in nepovratna sredstva).

Osnovna podjetniška svetovanja so brezplačna za vse prebivalce Primorsko-notranjske regije, v sodelovanju z Občinami Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina in Pivka pa izvajamo tudi **nadaljnja brezplačna podjetniška svetovanja** ter nudimo **prilagojeno poslovni načrtov in/ali vlog na javne razpise** na različnih področjih po subvencionirani ceni **do 70 % cene**.

Za podjetniško svetovanje je obvezna predhodna uskladitev termina, na naslednjih kontaktih:

• Tadeja Pecman Penko,
tadeja@rra-zk.si, 05 721 22 32

• Živa Ložar, ziva@rra-zk.si, 05 721 22 40

FINANČNI URAD SVETUJE

Prijava računa v tujini

Zavezanec, ki odpre plačilni račun v tujini, mora finančni upravi ta račun prijaviti v osmih dneh od odprtja in ravno tako vse spremembe. Plačilnih računov, ki so odprti v Republiki Sloveniji, ni potrebno prijaviti, ker jih FURS pridobiva po uradni dolžnosti.

Kakšen je postopek prijave računa, odprtega v tujini?

Plačilni račun iz tujine je s kvalificiranim digitalnim potrdilom oziroma uporabniškim računom možno prijaviti (ali sporočiti podatek o zaprtju računa) preko portala eDavki.

Še vedno je omogočena prijava tujega računa v papirni obliki. Fizične osebe prijavijo plačilni račun iz tujine na obrazcu DR-02 (v obrazec je potrebno vpisati identifikacijske podatke ter v rubriko 10 podatke o tujem računu). Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, prijavijo plačilni račun iz tujine, ki je odprt za namene opravljanja dejavnosti, na obrazcu DR-03 (v obrazec je potrebno vpisati davčno številko, osebno ime, firmo in podatke o tujem računu v rubriko 20). Pravne osebe prijavijo plačilni račun iz tujine na obrazcu DR-04 (v obrazec je potrebno vpisati davčno številko, firmo in podatke o tujem računu v rubriko 22).

Vsaki prijavi tako v elektronski kot papirni obliki morajo biti priložene listine, na katerih temeljijo podatki, ki jih zavezanec prijavlja (npr. scan pogodbe o odprtju bančnega računa, bančne kartice, ipd.). V kolikor bodo za vpis v davčni register potrebne dodatne informacije (o podatkih, navedenih na obrazcu DR-Račun), bo finančni urad pozval zavezanca, da predloži dodatna dokazila.

Kateri računi sodijo pod »plačilne račune«, ki se morajo prijaviti Finančni upravi RS?

Oprelitev »plačilnega računa« med drugim določa Banka Slovenije. Na njihovi spletni strani je tako navedeno, da je bil z uveljavitvijo Zakona o plačilnih storitvah in sistemih – ZPlaSS uveden pojem »plačilnega računa«, ki je račun, odprt pri ponudniku plačilnih storitev in je namenjen izvrševanju plačilnih transakcij. Plačilne račune vodijo ponudniki plačilnih storitev. Zakon posebej opredeljuje, da imajo lahko plačilne institucije odprte zgolj plačilne račune.

Ali je transakcijski račun plačilni račun?

Da. Banka Slovenije označuje transakcijski račun kot plačilni račun, ki ga odpre banka s sedežem v Republiki Sloveniji ali podružnica banke države članice v Republiki Sloveniji v imenu enega ali več uporabnikov. Transakcijski račun je namenjen izvrševanju plačilnih transakcij in drugim namenom, povezanih z opravljanjem bančnih storitev za uporabnika. Status transakcijskega računa ima tudi t.i. fiduciarni račun, ki je transakcijski račun s posebnim statusom. Značilnost fiduciarnega računa je, da ga imetnik odpre v svojem imenu in za račun tretjih oseb.

Ali je potrebno prijaviti varčevalne račune iz tujine?

Ne. Varčevalni račun ni plačilni račun, zato ga ni potrebno sporočiti davčnemu organu. Če pa imate na varčevalnih računih obdavčljive dohodke (npr. obresti) je treba obresti prijaviti davčnemu organu (do 28. 2. za preteklo leto na posebnem obrazcu).

Pivka
Začnemo 3.10.2023

Zmajčkova TeLovadba

Vadba bo potekala v dveh skupinah različnih starosti za otroke od 2. do 7. leta starosti

VPIS DO 24.9.2023

zmajckovatelovadba@gmail.com
ali GSM: 031 371 331 Samanta

Vadba bo potekala v telovadnici OŠ PIVKA

Košana
Začnemo 2.10.2023

Zmajčkova TeLovadba

Vadba bo potekala v dveh skupinah različnih starosti za otroke od 2. do 7. leta starosti

VPIS DO 24.9.2023

zmajckovatelovadba@gmail.com
ali GSM: 031 371 331 Samanta

Vadba bo potekala v telovadnici OŠ KOŠANA

Vrtec Pivka vabi k vpisu otrok v Cicibanove urice

Program je namenjen otrokom starim 3 – 5 let, ki ne obiskujejo vrtca.

Prijave zbiramo do konca oktobra (obrazec najdete na naši spletni strani ali na upravi vrtca). Če bo dovolj prijav, bomo s srečanji začel že v oktobru.

Otroci se uricam lahko priključijo tudi med letom.

Za vse dodatne informacije pokličite na tel. št. 05/721 24 90. OŠ Pivka, Vrtec Pivka

OBVESTILO

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica obvešča, da **ponovno** odpira vrata pisarne v Pivki, Oddelka za kmetijsko svetovanje, izpostava Postojna.

Uradne ure so **vsako sredo od 8.00 do 12.00 v pisarni na naslovu Prečna ulica 1, 6257 Pivka.**

Za več informacij se prosim obrnite na ga. Majdo Godina, (M: 051 683 364).

V mesecu septembru vas vabimo k vpisu

BALINANJA

Vpišejo se lahko otroci od 10. leta starosti naprej.

Vpise sprejemamo:

drago.stunt@gmail.com ali na GSM: 041 354 327
samanta.abram@gmail.com ali na GSM: 031 371 331

DINA TRAIL

30. 9. 2023

Start: Pivka, Postojna, Ilirska Bistrica

15 km
500+ višinskih metrov

30 km
1200+ višinskih metrov

70 km
2900+ višinskih metrov

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar druží nas.
So vezi močnejše,
brez pomena zanje so
razdalje, kraj in čas.

Boštjan Kontelj, 1988 – 2023

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega sina, brata in strica se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem, vodstvu družbe Delamaris in vsem njegovim sodelavcem ter ostalim znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se vam za vse tolažilne besede, cvetje in druge darove. Iskrena hvala gospodu župniku Marjanu Škvarču in vsem, ki ste sodelovali pri pogrebni slovesnosti ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: mama in oče ter brata z družinama

ZAHVALA OB SLOVESU JOŽETA POŽARJA IZ PIVKE

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste pospremili Jožeta na zadnji poti k večnemu počitku. Hvala sorodnikom, vaščanom in prijateljem za izrečeno sožalje in besede tolažbe in sočutje. Hvala za vse darove, ki so bili namenjeni v dobrotne namene, za cvetje in sveče ter darove za sv. maše. Iskrena hvala gospodu župniku Marjanu Škvarču za lep nagovor in spodbudne besede domačim ter sv. mašo in cerkveni obred. Hvala tudi pevcem, strežnikom, pogrebni službi Komus in vsem, ki ste pomagali v tem težkem trenutku. Posebej se zahvaljujemo pivskim gasilcem, ki so svojega dolgoletnega člana pospremili na zadnjo pot. Hvala tudi zdravnici dr. Sonji Garmuš Bezek, ki je skrbela za lajšanje Jožetove bolezni.

Žalujoči: žena, otroci, vnuki in vnučkinje ter ostalo sorodstvo

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči;
Tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.
(Simon Gregorčič)

Na pragu 90. let se je tiho poslovil

MARIJO LENARČIČ (Počkarjev)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, tolažilne besede in denarne prispevke, ki smo jih namenili domači cerkvi. Zahvala vsem, ki ste se poslovili od njega in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Društvu upokojencev Pivka za poslovilne besede in Planinskemu društvu Postojna.

Žalujoči: žena Marija in hčerka Alenka z družino

Ne bomo otožni, ker si odšla.
Hvaležni bomo, ker si bila.

Vojna Kaluža 1938-2023

Ob izgubi naše drage žene, mame, none in pranone se iz srca zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom in znancem za izrečene besede sožalja. Zahvaljujemo se pravoslavnemu svešteniku g. Darku Petakoviću, parohu v Postojni, za lepo opravljen pogrebni obred, Komusu d.o.o., pevcem, Katarini Temkovi za besede slovesa in vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iz srca se zahvaljujemo tudi za zbrane donacije za društvo Junaki 3. nadstropja.

Mož Silvo, Suzana in Luka z družinama

LJUDSKA UNIVERZA POSTOJNA
Naj znanje raste!

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

PROGRAMI IN VSEBINE

Jeziki – vrata v svet (angleščina, italijanščina), Računalništvo za upokoјence, Mesečne delavnice v središču za samostojno učenje, Skriti biseri Slovenije, Spoznajmo domače kraje ter rastlinstvo našega lokalnega okolja, Muzej za zelence, Muzejski špandir, Zeliščarstvo, "Zdravo staranje", rekreacija (nordijska hoja, pohodništvo, joga, plesna srečanja, splošna telovadba).

Vpis v novo izobraževalno leto 2023/2024 poteka v septembru, z izvajanjem programov se bo začelo v oktobru. Vpisnina za eno leto znaša 20€ in omogoča vključitev v katerokoli dejavnost U3O. Za 30-urne tečaje in delavnice je potrebno doplačilo v vrednosti 70€/dejavnost.

Več informacij:
05 721 12 80
info@lu-postojna.si
www.lu-postojna.si

Smo pravi korak na vaši podjetniški poti!

V Mrežnem podjetniškem inkubatorju Perspektiva vztrajamo pri visoki stopnji strokovnosti pri delu s podjetniki, vendar z veliko mero srčnosti, človečnosti in razumevanja njihovih potreb. S pomočjo različnih programov, ki jih izvajamo, se vsakemu podjetniku posvetimo v celoti, prisegamo na skladnost dela in življenja ter verjamemo v moč skupnosti.

MREŽNI
PODJETNIŠKI
INKUBATOR
PERSPEKTIVA

dr. Jana Nadoh Bergeč

Dolores Kež, mag. manag.

Izkoristite naše brezplačne storitve

Individualno svetovanje, poslovna izobraževanja in usposabljanja, podpora pri vstopu na tuje trge, iskanje finančnih virov in podpora pri pripravi vlog, povezovanje s podjetniki v skupnosti in izven, povezovanje z inkubatorji po svetu.

Opravlajte delo od doma in se želite občasno umakniti v urejen poslovni prostor?

Izkoristite naš coworking!
130 dni na leto samo
45 EUR/ mesec

ponedeljek - petek (7-19 ure) | Wi-Fi | souporaba kuhinje | parkirišče | podpora mentorjev PIP | restavracija

Dosegljivi za vas: info@inkubator-perspektiva.si, 031/257 222.

Vabljeni v trgovino Magazin v Parku vojaške zgodovine!

TUDI NA
SPLETU!

Spletno trgovino lahko
raziščete na spodnji povezavi:

www.parkvojaskezgodovine.si/spletna-trgovina/

OBČINA PIVKA

AKCIJA ZBIRANJA NEVARNIH ODPADKOV

SOBOTA, 7. OKTOBER 2023

Ura	Lokacija
8.00 - 8.45	DOLNJA KOŠANA – pri osnovni šoli
9.15 - 10.00	ŠMIHEL – pri cerkvi
10.30 - 11.30	PIVKA – pri ekološkem otoku na tržnici
12.00 - 12.45	ZAGORJE – pri spomeniku
13.00 - 13.45	PARJE – pri cerkvi

V OKVIRU AKCIJE LAHKO ODDATE NASLEDNJE NEVARNE ODPADKE:

Barve in lake	Lepila in črnila	Baterije	Akumulatorje
Motorna olja	Jedilna olja	Fluorescentne cevi	Čistila
Kozmetiko	Spreje	Zdravila	Kisline in alkalijske
Pesticide	Topila	Fotokemikalije	Onesnaženo embalažo

Več o nevarnih odpadkih in pravilnem shranjevanju ter oddaji si preberite na:

<https://www.publikus.si/gospodinjstvo/locevanje/nevarni-odpadki>

PUBLIKUS
zeleni pot

PUBLIKUS d.o.o.; Operativni center Postojna; Jeršice 3, 6230 Postojna
T: 05 720 49 62; E: oc.postojna@publikus.si

PRAZNUJ ROJSTNI DAN V MUZEJU!

Notranjski muzej Postojna

Kolodvorska cesta 3

6230 Postojna

Kontakt: +386 5 721 10 90 / info@notranjski-muzej.si

Odpiralni čas: torek - nedelja 10.00 - 17.00

RAZSTAVA

Zgodnja ledena doba pri nas; nova odkritja

Dr. Slavko Polak, dr. Tomaž Hitij in Draško Josipovič predstavljajo dve nahajališči ledenodobnih živali iz srednjega pleistocena, ki so jih raziskovali v zadnjih letih in njihova nova odkritja.

Razstava "Zgodnejša ledena doba pri nas; nova odkritja" bo v muzeju na ogled do oktobra 2023.

Vpis v abonma sezona 2023/24

ČUDEŽ komedija
Narodni dom Maribor

SANJA VALENTIN
glasbena komedija
Gledališče Koper

NETOPIR opereta
Zavod Novo Mesto
ogled predstave v SSG Trst

VEČERJA BEDAKOV komedija
špas teater

RAZBITI VRČ veseloigra
SNG Drama Ljubljana

LE ZALJUBITI SE NE SMEMO
drama
Mestno gledališče ljubljansko

vpisujemo do
10. oktobra

REPA VELIKANKA

igralsko-lutkovna predstava

Gledališče Lalanit in
Društvo lutkovnih ustvarjalcev

VSI TAKO DRUGAČNI

plesno-igrana predstava
Festival Velenje in Plesna šola Spin

BOŽIČNA SIMFONIJA in OBISK BOŽIČKA

praznična predstava
Gledališče KU-KUC

ŠIVILJA IN ŠKARJICE

lutkovna predstava
Lutkovno gledališče Maribor

KAKEC - KAKČEVE DOGODIVŠČINE

interaktivna predstava
MiniTeater

NA DVORIŠČU

glasbena predstava
SSG in DreamArt v sodelovanju s
Cankarjevim domom Ljubljana

Otroški-abonma
MALI-MEDO

Gledališki
abonma

KOSOVELOV
DOM SEŽANA

VABLJENI K VPISU V ABONMAJE

2023/2024

ABONMA TEATER
ABONMA MELODIJA
ABONMA ŠKRATKIN
ABONMA FILMSKA SEDMICA

VEČ KOSOVELOVDOM.SI

Geodetske storitve

Parcelacija

Ureditev meje

Izravnavna meje

Inženirska geodezija

Določitev hišne številke

Označitev meje v naravi

Izdelava geodetskega načrta

Zakoličba stavbe in drugih objektov

Izdelava elaborata lokacijske izboljšave

Izdelava elaborata za spremembo podatkov katastra stavb

Pomoč pri prodaji in nakupu nepremičnin [izpeljava celotnega posla]

Izdelava elaborata za vpis stavbe in delov stavbe v kataster stavb

Določitev zemljišča pod stavbo in izdelava elaborata za evidentiranje stavbe

ODPIRAJ VSA VRATA Z ENIM KLJUČEM!

SLAVEC-PRO
 🏠 Selce 17, 6257 Pivka
 ☎ Jan, +386 40 989 306
 www.VSEZAVRATA.SI

PRIDRUŽI SE MI!
 Vpisi v sezono 2023/24
 že potekajo.

**OTROŠKI ABONMA
PIŠČANEC
PETER**

Spoštovane občanke in občani,

od dne 20.09.2023 bo **Nujna medicinska pomoč Postojna** vključena v **Dispečersko službo zdravstva (DSZ).**

Vse občane naprošamo, da v primeru **nujnih, življenje ogrožujočih stanj** VEDNO pokličejo na številko **112**.

Po klicu na 112 vas bo operater Regijskega centra za obveščanje prevezal v dispečerski center Ljubljana, ki bo po pridobljenih podatkih zagotovil najustreznejši odziv intervencijskih ekip.

Priključitev Dispečerski službi zdravstva pomeni pomemben korak k dodatnemu izboljšanju dostopnih časov v primeru nujnih stanj.

Za nenujne telefonske posvete z zdravnikom bomo še vedno dosegljivi na dežurnih telefonskih številkah:

- 05/ 700 0412 in
- 05/ 720 45 39.

Lokacija ambulate NMP še naprej ostaja v ZD dr. Franca Ambrožiča Postojna.

Kako ukrepam, če nenadoma zbolim/se poškodujem?

**ČE SEM
ŽIVLJENJSKO
OGROŽEN.**

KLIČEM 112

Če ocenim, da zaradi
nenadnih bolezenskih znakov
NUJNO potrebujem pregled
pri zdravniku in lahko sam
poiščem zdravniško pomoč.

**Obiščem urgenco,
ambulanto NMP**

**Posvet z zdravnikom
glede nenadnih
bolezenskih znakov, ki
ne ogrožajo življenja.**

Kličem:
• 05/7000 412 ali
• 05/720 45 39

**Če zbolim ali se mi
poslabša bolezen
in sem ocenil, da nisem
življenjsko ogrožen.**

**Pokličem oz. obiščem
izbranega osebnega
zdravnika**

**Za splošne informacije
o delovanju ambulant
(od ponedeljka do petka
od 7:00 - 19:00 ure)**

Kličem:
• 05 7000 400

Več informacij o Dispečerski službi zdravstva si lahko preberete na spletni strani
Zdravstvenega doma dr. Franca Ambrožiča Postojna (www.zd-po.si).

SEPTEMBER

Četrtek, 21. september

Ko zgodbe oživijo

odprte razstave kvačkanih igrač in otroških knjig, 21.9. do 6.10.

🕒 17.00

📍 Kvačkane nitke, Večgeneracijski center in Društvo upokojencev Pivka

🏠 Knjižnica v Pivki

Sobota, 23. september

Dnevi evropske kulturne dediščine: Stare obrti na Pivškem

med 23. septembrom in 7. oktobrom

🕒 14.00- 18.00

📍 Zavod za turizem Pivka, Študijski krožek Kulturna dediščina v turizmu

🏠 Zagorje

Javno vodenje v centru Dina Pivka s podpredsednikom Lvske zveze Slovenija Alešem Klemencem

🕒 11.00

📍 Center o velikih zvereh Dina Pivka

🏠 Center o velikih zvereh Dina Pivka

Sreda, 27. september

Dnevi evropske kulturne dediščine: Kultura v turizmu Zgornje Pivke

-javna okrogla miza

-predstavitev vodenja Kultura v turizmu

Več na visitpivka.si

Šest minutni test hoje

🕒 9.00-12.00

📍 Koronarno društvo Postojna, CKZ Postojna

🏠 stadion v Pivki

Ženske z vizijo 2.0

Mreženjski dogodek, prijave so obvezne

🕒 16.30

📍 Podjetniški inkubator Perspektiva

🏠 Podjetniški inkubator Perspektiva

Četrtek 28. september

Spoznavmo netopirje, naše skrivnostne sosesede,

predavanje Primoža Presetnika

🕒 17.30

📍 Krajinski park Pivška presihajoča jezera

🏠 Krpanov dom Pivka

Petek, 29. september

Odprtje športne dvorane v Šmihelu

Nastopajo KD Šmihel in učenci Podružnične osnovne šole Šmihel

🕒 17.00

📍 Občina Pivka

🏠 Dvorana Šmihel

Kulturni večer ob začetku Krpanove bralne značke

10-letnica krožka Beremo skupaj

🕒 17.00

📍 Društvo upokojencev Pivka

🏠 Krpanov dom Pivka

Dan odprtih vrat društva in Krožna srčkova pot

🕒 9.00-12.00 Dan odprtih vrat

9.30 pohod

📍 Koronarno društvo Postojna, CKZ Postojna

🏠 Večgeneracijski center, pred spomenikom NOB Ravbarkomanda

Sobota, 30. september

Motoshod in shod Šmihel

Tradicionalni motoshod se prične ob 15. uri s panoramsko vožnjo po dolini, za glasbeni zaključek bosta poskrbeli zasedbi Firbci in Tequila.

🕒 15.00 motoshod

📍 Društvo mladine Šmihelske doline

🏠 Igrišče v Šmihelu

OKTOBER

Nedelja, 1. oktober

Jesenski pohod med Pivškimi jezeri

Zaradi edinstvene naravne dinamike Pivških jezer bomo točno traso pohoda določili glede na aktualno stanje jezer.

🕒 9.00

📍 Turistično društvo Pivka

🏠 Pred Ekomuzejem Pivških presihajočih jezer

Sreda, 4. oktober

Radi imamo živali

Za zapuščene živali v zavetiščih bomo zbirali hrano in druge potrebščine.

🕒 10.00

📍 Turistično društvo Pivka

🏠 Pred trgovino Spar

Četrtek, 5. oktober

Skupaj za rise - dokumentarni film o projektu LIFE Lynx in reševanju risov pred ponovnim izumrtjem; vstop prost

🕒 18.00

📍 Center o velikih zvereh Dina Pivka in LIFE Lynx

🏠 Kino Pivka

Petek, 6. oktober

Odprtje razstave Nataša Skušek, CV, osebna razstava

🕒 19.00

📍 Društvo Hiša kulture v Pivki

🏠 Hiša kulture v Pivki

Sobota, 7. oktober

Akcija zbiranja nevarnih odpadkov

🕒 9.00

📍 Publikus d.o.o

🏠 Dolnja Košana, Šmihel, Pivka, Zagorje, Parje

Jesenski pohod Zalesje

Vabljeni na dobrodelni pohod, v spomin na partizansko bolnico Zelesje v dolini Šmagurje in poti, po katerih je potekala oskrba bolnišnice.

🕒 10.00

📍 Vaško društvo Suhorje

🏠 Vaški dom Suhorje

Nedelja, 8. oktober

Državno prvenstvo v balinanju za članice-pari

🕒 9.00

📍 Balinarski klub Pivka

🏠 balinarska dvorana Rešta v Pivki

Sobota, 14. oktober

Koncert ob 10. letnici delovanja Vokalne skupine Iskrice: Iskrivih 10

🕒 19.00

📍 KD Šmihel

🏠 Dvorana v Šmihelu

Kaj počno medvedi v jeseni in zakaj iščemo njihove kakce?

Javno vodenje DINA Pivka

🕒 11.00

📍 Center o velikih zvereh Dina Pivka

🏠 Center o velikih zvereh Dina Pivka

Četrtek, 19. oktober

Predstava O belem mucu, ki je bil čisto črn (abonma Piščanec Peter + izven)

🕒 17.00

📍 Zavod za turizem Pivka

🏠 Kino Pivka

Torek, 24. oktober

Odprtje prenovljenega Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer

🕒 16.00

📍 Krajinski park Pivška presihajoča jezera

🏠 Ekomuzej Pivških presihajočih jezer

NOVEMBER

Petek, 3. november

Mia Paller, Hodim, dokler ne dosežem dreves,

osebna razstava, 3. – 24. november 2023

🕒 19.00

📍 Društvo Hiša kulture v Pivki

🏠 Hiša kulture v Pivki

Sobota, 4. november

Projekcija dokumentarno animiranega filma »Vojna, ki bo končala vse vojne«

🕒 17.00

📍 Park vojaške zgodovine v sodelovanju s skupino Sabaton

🏠 Park vojaške zgodovine